

Eredeti Jatekszin Kiadja a magyar tudos tarsasag. (Original-Schaubühne.) hung. 16. Hunyadi Laszlo Törtenelemi drama 5 felv. (Ladislaus Hunyadi.)

Egyet. ny.
Buda 1846

Signatur: 55706-A.16
Barcode: +Z167488309
Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ167488309>
Umfang: Bild 1 - 210

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

KAIS. KÖN. HOF

BIBLIOTHEK

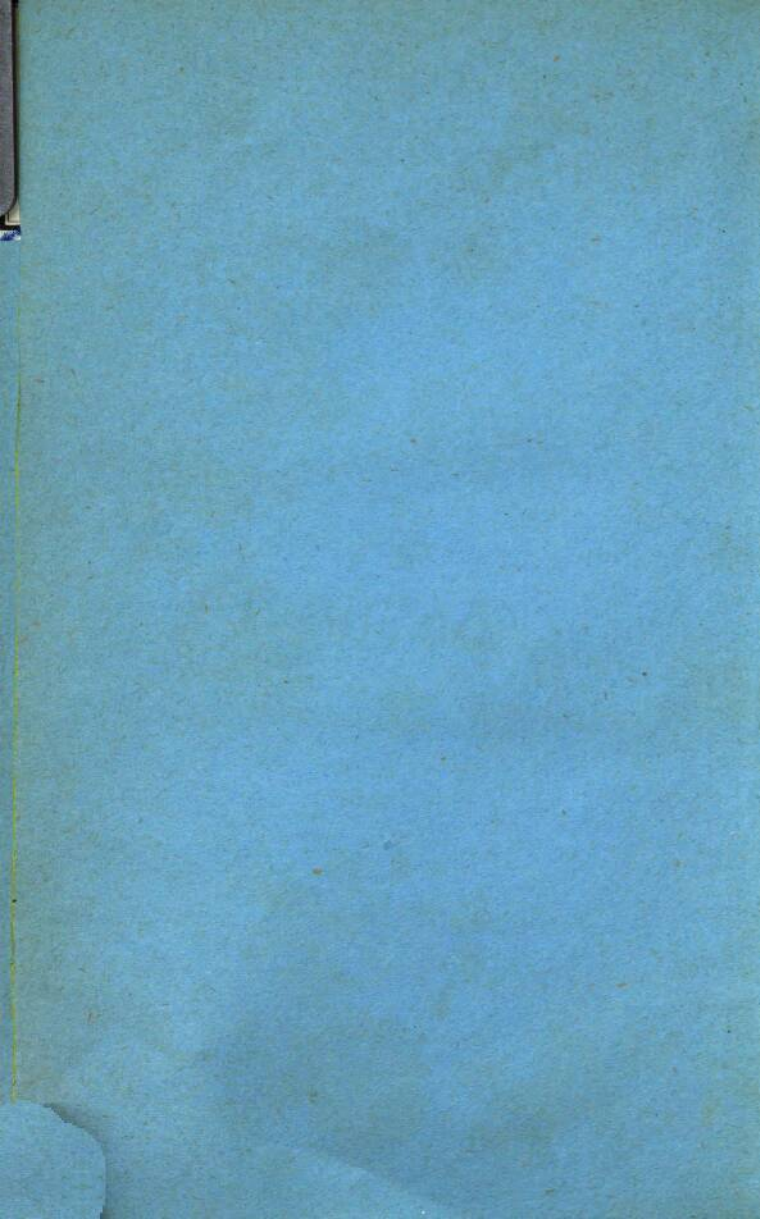
55.706-A

Alt-

43. Oo. 202.

55706-A.

A. Co 262

10.

EREDETI JÁTÉKSZÍN.

KIADJA

A MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

TIZENHATODIK KÖTET.

HUNYADI LÁSZLÓ,

a m. tudós társaság által megkoszorúzott
szomorújáték.

PESTEN, 1846.

EGGENBERGER JÓZSEF és FIA

M. ACAD. KÖNYVÁRUSOKNÁL.

Nyomatott Kecskeméten Szilády Károlynál.

HUNYADI LÁSZLÓ.

TÖRTÉNETI DRAMA

ÖT SZAKASZBAN.

TÓTH LŐRINCZTŐL.

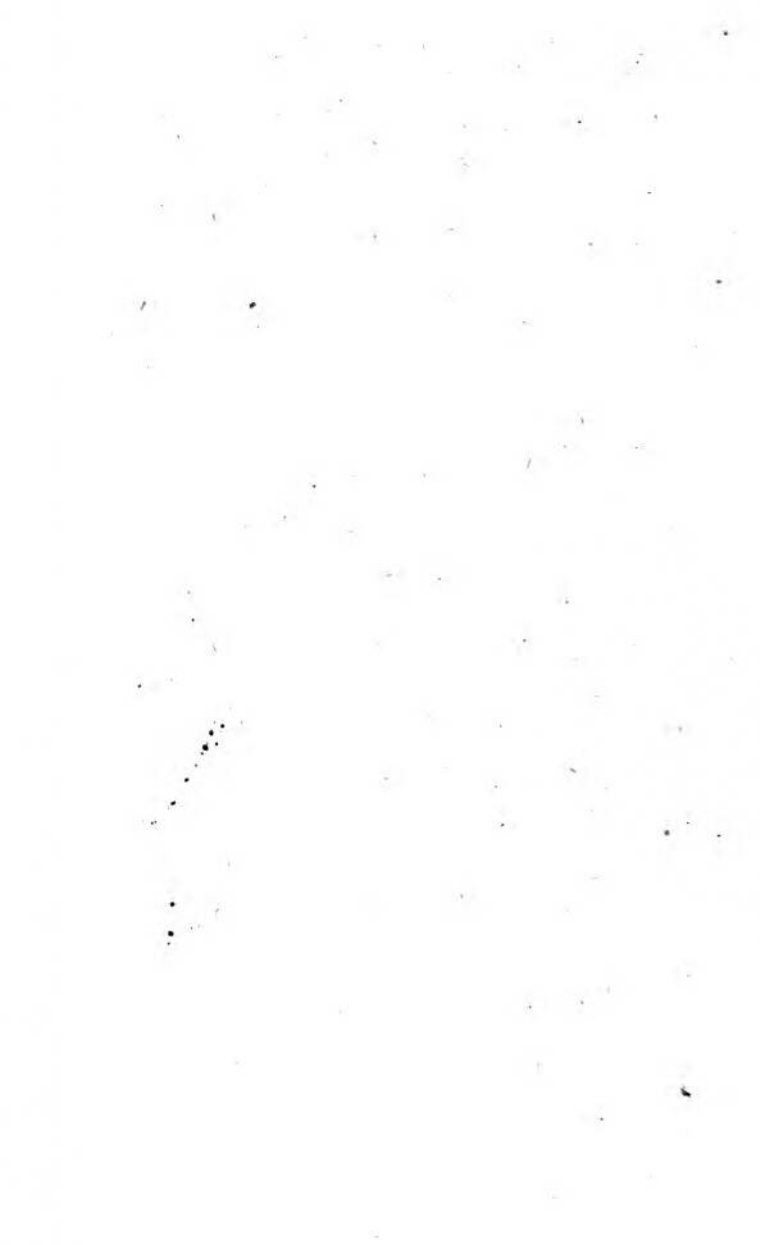

Drama for ever!

PESTEN, 1846.

EGGENBERGER JÓZSEF ÉS FIA
M. ACADEMIAI KÖNYVÁRUSOKNÁL.

CILLEY' HALÁLA.

ELŐJÁTÉK.

SZEMÉLYEK.

I. LÁSZLÓ, magyar király.

CILLEY ULRIK.

HUNYADI LÁSZLÓ, nádori hadnagy

HUNYADI MÁTYÁS

SZILÁGYI MIHÁLY

BÁNFI PÁL

KANISAI LÁSZLÓ

ROZGONYI RÁJNOLD

MADARÁSZ MODRÁR GYÖRGY

BODÓ

RONOW ÁGNES, a' király' kedvese.

HELÉN, Modrár' huga.

GUNTRÁM, Cilley' biztosa.

LAMBERGER, német vezér.

Hunyadi ház' baráti. **Katonák.**

} magyar főurak.

Nándoron: 1456-dik évben.

(Nándorvár' vidéke. Sötét éj.)

Első jelenés.

GUNTRAM. HELÉN.

GUNTRAM (ki Helént kezénél fogva erősen tartja).

Közelgetünk a' rendelt helyhez, szelid galambom, hol fejedelmi sas' körmeire kerülsz. — Ne félj, galambka, uram olykor erősen káromkodik ugyan, mint egy itas toborzó, 's komorabban néz, mint a' legszigorúbb gvardián, de engedékeny szép leányok' körében valódi turbékológili. — Tőled függ olly hangokat csalni le lénye' húrjairól, millyeket akarsz. Ő sima, ha hozzá simulnak, de érczmarka összezúzza az ellenszegülőt.

HELÉN.

Ne halljam hangodat, gyűlöletes bakója boldogságomnak; engedj némán türve engednem a' kénytelenségnek. Te három nap óta hurczolsz engem; sötét éjeken, járatlan utakon; kerülve a' nap' szemét. De isten' szeme áttekint az éj' fátyolán, 's látja és megsemmisíti gonosz terveidet. — Te elvetted törömet, tisztaságom' védsze-

rét, de megmaradtak körmeim, mellyek e' keblét előbb dulják szét, mint az egy fajtalan rabló' öleléseinek megnyilnék; megmaradt akaratom nem enni, nem inni, 's olly soványnyá és sápadtá ékteleníteni testemet, hogy a' buja láng kialudjék látásomra.

GUNTRÁM.

Mi kár lenne illy öngyilkolás! Ah, ah! szép leányka, ismerjük mi az efféléket! hosszas gyakorlat' embereivel van dolgod. E' szép szemet még szebbé teendi az epedés' lankadt tüze, melyet a' szerelem' megizelt örömei gyújtandanak abban. E' bársony ajkak' szalagja még égőbb piros; virága még szamócza-illatúbb lesz, ha csókok' heve özönlendi át.

HELÉN (méltósággal)

Egy szót se többé!

GUNTRAM.

Ha úgy tetszik. Ez a' legerényesb liba, ki széles földeken kezemre került. Előre, előre! szállásod nem messze van már. Egy szót se a' történetekről, ha életed kedves. Egy tisztos vén anyó lesz tetteid' és szavaid' öre, 's kényelmes börtönöd' kulcsárnéja. De ne képzeld sötét börtönt, hol kígyók és pókok tanyáznak, jól lesz az fütve, 's lesz ben puha pamlag; több mint egy tükör, melly kétszer szebbítve varászolja ma-

gaddal szemközt szép magadat! Az anyó jól tud fürtöket fodorítani, s tud szépen mesélni, 's ha akarod gyóntatni 's imádkoztatni is. Imádkozzál vagy meséltesz, vagy koczódjál vele a' mint tetszik, míg parancsolóm 's parancsolód elérkezik, mi még ez éjjel meg fog történni.

HELÉN.

'S mind ezt, ha éltem kedves? — de éltem nem kedves nekem, becstelen rabló! egy utált börtön az a' ti társaságokban, mellyből lelkem forrón vágy menekülni egy tisztább hazába. Oh egy tört egy tört! egy törért mindent! (Lódobogás hallatszik)

GUNTRAM (félre)

Lódobogás! sietnem kell az utból. (Helénhez)
Félre! 's egy hangot se! (hurczolja)

HELÉN.

Hallád, hogy éltem teher, 's a' halál óhajtott menekvés. (Kiáltva) Segítség! segítség!

GUNTRAM.

Halál' leánya vagy! (félre) És még sem szabad megölnöm. Cilley szépen megköszönné, ha virágzó hölgy helyett hideg holt testet vetnék karjai közé. (Helénhez) Légy eszeden!

HELÉN (küzdve)

Most vagy soha! segítség! segítség!

GUNTRAM (száját befogva, durván hurczolja a' színtérről).

Átkozott pipiske!

HUNYADI LÁSZLÓ lováról lepattanva). ELŐBBIEK.

H. LÁSZLÓ

Mi ez! mi történik itt? hah gyalázatos! (Megtámadja Guntrámot 's futni kényszeríti).

GUNTRAM.

Kárhozat! (fenyegetve) Rovásodra vitéz! ismerem fehér tolladat! Ha fejed bakó' pallosa alá kerül, emlékezzél meg e' hős tetedre is. (Elosont)

H. LÁSZLÓ.

Üldözném, de méltó-e küzdenem illy gyáva féreggel? — egy asszonyrabló!

HELÉN (Hunyadinak elébe rogy)

Fogadd el, vitéz, egy megmentett fiatal lány' rebegő, forró örök haláját!

H. LÁSZLÓ.

Ki vagy lányka? a' sötét éj nem hagyja látnom arcodat, de hangod' édes zenéje elbájoló lelkemet.

HELÉN.

Én Modrár Helén vagyok.

H. LÁSZLÓ.

Helén! Fel keblemre barátom' huga! ki után az erős vitéz könnyűi szégyen nélkül ömlenek; 's ne félj többé semmitől, mentve vagy; keblem biztos védfalad. — Bátyád' karjai közé vezetek, 's visszaadlak az életnek, az örömmek, a' földi mennynek. — Oh neked szépnek 's jónak kell lenned, leírásodon egy testvér költővé lett, köl-

többé mint a' kor' leghőbb vándorlantosa. 'S minő örvény' szélén állottál! Oh vad, szemtelen, kárhuzatos mérges pókfaj! kiszívni akarni ez édes virág' tiszta mézét, megmérgezni az égi hajnal' harmatját; — 's oh én szerencsés, kit a' történet mentségedre vezetett!

HELÉN.

Szabad-e nevedet kérdenem, bátyám' barátja? kinek ajkiról ömlik e' lelkesült öröm? kinek ajkiról dörge e' nemes harag?

H. LÁSZLÓ.

Fel hű lovamra; öltsd nyakam körül inda karjaidat, 's-ut közben megmondom neked, hogy nevem: Hunyadi László! (e1)

Második jelenés.

(Terem a' nándori várban.)

SZILÁGYI. KANISAI. HUNYADI MÁTYÁS. BODÓ.

MADARÁSZ. (Ez utóbbi búsan merengve.)

KANISAI.

Ugy van! garázda kénye dül felettünk,
 Királyi szép reményünk eltiporta,
 Dicső jövőnk' magvában lefojtá,
 'S kit, egy magas jövőnek zálogát,
 Épen, 's erősen vett által lator-
 Kezébe: vissza úgy adá nekünk,
 Hogy váz alakja sajnálatra bir.

SZILÁGYL.

Igaz beszéd; de dolgunk' a' panasz'
 Nőfegyverével meg nem orvosuljuk.
 Tegyük, ha eljő majd az alkalom.
 Addig, miként a' tenger' mély öle,
 Hol zajtalan készül a' mord elem,
 Melly a' hatalmas természet' szavára
 Annak idejében zugva ront elő,
 Némák legyünk, sőt éltünk' felszínén
 Játszódjanak vidám kedv' habjai.

(Madarászhoz)

Heverd ki végre búdat, jó fiú,
 Lám ifju arczod olly sáppadt, sovány,
 Mint holdvilág ha megfogyatkozott.
 Sejttem, gonosz tartásod volt, 's aligha
 Panaszkodál terhelt gyomor miatt
 Cilley' kegyéből, a' kitől különben
 A' mint beszéled, olly hűs lakhelyet
 Nyertél tanyául, a' hova hiú
 Világi zaj nyugalmodat zavarni
 Le nem hatott.

BODÓ.

És ágyad puha volt,
 Terítve kigyókkal, Cilley ur
 Jól megbecsült, mert ön nemes családját
 Adá lakodba társaságodul;
 'S ezt egy szabad szó' vétkiért! — hogy álnok

Éltéből egyikét képet rajzolál. —
 Ez rossz, de elmúlt. Légy velünk derült,
 Modrár barátom, 's a' multat felejtve
 Tárj a' jelennek forró nyilt kebelt.

MADARÁSZ.

Szegény hugom! mi szép, mi angyali
 Jó és szelid volt ő! E' tiszta kebelt,
 A' szűz szemérem' földi templomát,
 Nem szennyesíté semmi érzelem,
 Mit angyal is nem érezhetne égben;
 Ez ajkakon nem jött ki hang egyéb,
 Mint tiszta édes gyermekded könyörgés!
 Oltárra kellett volna tenni őt
 Szentek közé! — 's most! — égbolt oh dörögj!
 Dörögd helyettem méltó hangjait
 Egy végtelen haragnak, 's bösszunak.

SZILÁGYI.

Hugod?

H. MÁTYÁS.

Mi lelte őt?

BODÓ.

Szólj és baráti
 Segédre lelsz minden nemes magyarban.

H. MÁTYÁS.

'S bár a' török szultán ragadta el
 És távolabb rejtette mint hova
 A' legvakabb hitű zarándok eljut

Szent mámorában: mégis felkeressük
És visszaültetjük testvér-öledbe.

MADARÁSZ.

Ez a' mi busít 's kínoz végtelen,
Hogy nem gyaníthatom, hová tevék,
Bár a' lopót gyanítnom nem nehéz.
A' kertmagányból, hol szerény virági
Között lakott, legszebb virág maga,
Átkos kezeztől elragadtaték.
Midőn magam' Cilley jóltevőm
Mély börtönébe vettetett: apámnál,
Jó ősz apámnál hagytam a' leányt.
Apám fiának eltüntét, 's miként
Nemzői keble vérezőn hivé,
Korán halálát, tul nem élheté,
És a' leány magányosan maradt
Egy vén cseléddel. — Végre széttöröm
Bilincsemet, rohanva zúgok át
Hét vármegyét, hogy lássam újra őket,
'S im ősz apám' sírját lelem, 's fölötte
A' vén cselédet, a' ki sírva mondja:
Hogy kis Helenám elragadtatott!
Kitől, 's hová? — ég vagy pokol, felelj!
Én nem tudom 's e' kínos nemtudás
Rág lelkemen, velőmön, éltemen.

H. MÁTYÁS.

Óh átkozott föld! elkorcsúlt haza!

Melly a' lánylopót megszenveded,
 'S nem rúgod őt fel, túl a' csillagon,
 Hol gyáva ördögök lézengenek
 'S a' szent erényre gúnynótát danolnak!

KANISAI.

De légy azért reménnyel, bús madár,
 Ha a' magyar hazában nőt rabolnak,
 Jól sejti minden, sőt megeskhetik
 Apjára és becsületére, hogy lopott
 Testvére, lánya, Cilley' körme közt van.

MADARÁSZ.

Igy sejtem én is, sőt megesküszöm,
 Hogy ott van ő! 's gonoszb kezek között
 Nem is lehetne a' nagy föld' színén. —
 A' vén cseléd, bár száját betömék
 'S agg csontjait vadul megdöngeték,
 Az éjhomályban is megismeré
 Guntrám' alakját, e' rút görbe latrot,
 Ki egy örök kérdőjel a' pokol
 'S Cilley előtt. „Mi kell uram, parancsolj,
 'S én hű kezekkel mindent végrehajtok,
 Mitől az ördög elpirúl maga!“
 E' bűnmedence, e' rút gomba a' föld'
 Növényi közt, e' testesült pokolrém,
 Guntrám ragadta őt el. Cilley'
 Barátja és segéde. —

BODÓ.

Cilley

Nemcsak javunkat 's pénzünket rabolja,
De hölgyeinket 's lányainkat is.

H. MÁTYÁS.

'S mért nem csikarsz hát tőle számadást
Karddal kezében?

MADARÁSZ.

Nincs nálam bizonyosság

A' nagy hatalmu úr ellen; csupán
Üres gyanúval lépnem ellene
Haszontalan, 's veszélyt vonhat reám,
'S bár megvetem, bár mélyen gyűlölöm.
E' rút világot 's benne éltemet,
Ohajtom azt mégis megtartani
Hugom miatt. Majd jő még alkalom,
Hogy véresen bírál e' férfikar
Cilley fölött, 's a' bosszú' hajnala
Visszadja arczom' elsáppadt színét.

KANISAI.

Számolj ránk, ha kéz kell és aczél.

H. LÁSZLÓ. HELÉN (befátyolozva).

SZILÁGYI.

Isten hozott Futakról, jó öcsém,
Mi hirt hozasz?

H. LÁSZLÓ.

Hirt és még valamit.
Jutott nekem ma legdicsőbb lovagdíj!

(Madarászhoz)

Vedd hugodat kezemből!

MADARÁSZ.

Mit? — hugom?

Te kedves édes Ilkám! (forró ölelés) Szent egek!

Örvendjetek velem, 's ujongjatok!

Modrárra feljött a' kedv' hajnala!

(Hunyadihoz)

Vedd éltetemet cserébe e' leányért,

'S vérét szívemnek, 's üdvem' jobb felét:

'S ha áldozó barát kell egykoron

Ki érted éltét készen rázza le,

Mint egy unott ruhát, ki léptidet

Őrizze mint hű árnyék, és gyönyört

Kéjt és szerelmet nélkülözzön érted,

Az én leszek! (Aggodalmasan vizsgálja Helént)

'S te lelkem' kis leánya!

Hadd lássalak — nem dulta össze szép

Vonásid' a' bú? nem vagy halovány?

Szelid szemednek fénylik csillaga?

A' szenvedés nem dulta-e le ifju

Arczod' virágit? — ah, ha egy, csak egy

Hiányzik arról, és ha ég-szemednek

Csupán csak egy borús tekintetéből

Azt olvasandom: hogy bú öli lelked',

A' nagy világ' végén is föltalálom

Rablód' fejét, 's boszúm reá csapand. —

Te kedves édes kis lány, szép vagy és

Arczod piros még, fürtid kondorok,
Szemedben ég lakik. De csak nyugott vagy? —
Nem bánta senki? — szólj! csak dalbeszéded
Simitja csöndre keblem' tengerét.

HELÉN.

Bátyám, te jó, te áldott drága testvér!

MADARÁSZ.

Jer, jer, remegtet e' zord társaság;
Mind jó vitézek ők, de olly hideg
Tekintetök van, 's arczuk olly sötét.
Kebled csak a' testvér előtt nyilik fel, —
Jer, jer lakomba! és fecsegj sokat!
Mindent kifogyhatatlan 's végtelen!

(A' vitézek illetődve állannak).

SZILÁGYI.

Öcsém! neked ma a' tanácskozásban
Sok hasznod' ugy se' vennők! — mint örül,
Mint felderült a' bánat' embere! —
Eredj, ha szükség lesz rád, hívatunk.

MADARÁSZ.

Jer, kedves Ilkám, 's ti végezzetek!
Én egy vagyok szándékban 's érzelemben
Lászlóval, ő végezzen, — én cselekszem. —

HELÉN (II. Lászlóhoz)

Nemes vitéz, még egyszer hálaszómat!
(Magában) Ah istenem! mi szép az ifju hős!
Megmente a' fogságtól és talán

Ismét fogoly vagyok, — 's milly örömet!

(El Madarászszal)

SZILÁGYI.

'S most a' dologra! mert a' percz komoly.
Mi hír, öcsém? Ha jól sejtem, gonosz,
Mert arczodon nagy fürgeteg sötétlik
E' szó után. —

H. LÁSZLÓ.

Urunk, László király,
Ujdon süttöt apámmal még ina itt lesz.
Apámmal! oh szent természet, dühödjél!
János' helyébe illy apát!

SZILÁGYI.

Kiről szólsz?

Cilley háborít, ha nem csalódom,
Kinek fejére villám és vasam.

H. LÁSZLÓ.

Ki volna más? — nyugott keblemben eddig,
Bár harczvihar zajonga kívülem,
A' béke' szent galambja tarta szállást,
'S mig a' hadak' vad kürtje harsogott
Fülembé, és száz nyil zuhogva szárnyalt
Körülem: a' szív, tiszta öntudatban,
Hullámtalan csönd' ünnepét ülé.
'S most —

KANISAI.

Jó öcsém, ne félj, a' fejdelem
Kétségkívül azért jó fészkedet

Meglátogatni, hogy vitéz apád'
Nagy tettiért jutalmat osztogasson.

H. LÁSZLÓ.

'S illy jó reményt olvastál homlokomrul?
Bajtárs! te tenkebléd' nemes tüzével
Szép színre fested a' kormos pokolt.
Az idvezült bajnoknak tettei
Ugy elfelejtvék, mint silány mese,
Minőt fonó házakban eldarálnak,
Sőt tiszta hírét undok rágalom
'S hálátlan ármány' nyelve szennyezi.

BODÓ.

Tajtékja nem fog a' dicső erényen
'S ő él örökké, míg él a' magyar. —
De rút idő volt, sejtem, a' gyűlésben,
Mert nagy haraggal villámlik szemed.

H. LÁSZLÓ.

Meghalt apámmal a' nemesb erény,
Elszálla földünkről a' tiszta erkölcs;
Elzordonult a' nyájas ég felettünk,
És a' sötétben átok és gonoszság,
Egy bús jövendő' mérges magvai,
Rút hitszegés, örült pokol' virági
Buján tenyésznek a' jók' vesztire.

SZILÁGYI.

Öcsém! keletnek dús nyelvén beszélsz
'S Jeremiás' siralma szól belőled;

Papold ki már boszúdat, 's hogy ha tetszik,
Beszélj valót; mi történt a' gyűlésen?

H. LÁSZLÓ.

Uj háború végeztetett.

KANISAI.

Ki ellen.

H. LÁSZLÓ.

A' szent hazának árva keble ellen.

SZILÁGYI.

Hogyan? mit értesz?

H. LÁSZLÓ.

'S e' türő haza

Nem rázkódik meg illy történetekre,

E' bérczek itt nem bömbölnek „nemet“

'S ez ös-folyó nem hág ki partjain.

Oh, hogyha keblem' lángját e' hegyek'

Gyomrába olthatnám, egy általános

Rengés morajja zúgna a' hazában,

Ős ormokat repesztne e' harag

'S ezer nyilásból forrna tüzfolyam! —

Cilley Ulrik helytartó leve

János helyébe —

SZILÁGYI.

Ő!! e' Belzebub'

Sáfárja, helytartó? szégyen fejére

'S kardom, ki őt illyennek ismeri.

H. LÁSZLÓ.

Még több. Nem árván áll már köztetek
László! — az új helytartó nagy szelíden
Nekem, Hunyadfaj' árva gyermekének
Apát adott —

H. MÁTYÁS.

'S kit?

H. LÁSZLÓ.

Önmagát! — örök

Frigyünk' pecsétjeül egy pap' kezéből
Vevők az isten' szent testét.

H. MÁTYÁS.

'S te erre

Képes valál? dicső apánk' nevét
Így meggyaláztad? korcsfi, messze tőlem!
Cilley' fiával testvér nem vagyok.

SZILÁGYI.

Cilley és Hunyadfi egy személyben! — ördög
'S angyalfaj! — átkos maszlag a' mocsárból
És szüz virága egy nemes mezőnek,
Hyéna és oroszlány egyesülve.

H. LÁSZLÓ.

El kelle a' játékot játszanom,
Mert a' hazának szent javát idézték.
És egy virágzó szép jövőt tudának
E' czifra frigyre állapítani!
'S ha a' király, az ország' nagyjai

Illy szent okokkal kívánák az esküt,
 Volt-e lehetőség ellenállanom?
 De vége már! a' két faj újra elvált.
 Jobb karja, mellyel jobbomat szorítá
 'S a' szentek' szentét vette pap' kezéből,
 Egy óra mulva e' levélt irá,
 Mit czinkosától száz arany kerített
 Kezembe. Olvasd! (Mátyáshoz) Volna bár szavad,
 Mint szélveszek' zúgása tengeren,
 'S mint bosszús ég' dörgése, olly hatalmas,
 Hogy hallaná egész magyar haza.

H. MÁTYÁS (olvas)

„György, szerbiai Despotának, kedves ipá-
 nak, gróf Cilley Ulrik áldást 's örömet! — Hu-
 nyadi, a' gyűlölt ebfaj' törzsöke, az ugorkafára
 felkapaszkodott oláh poronyt, szives örömünkre,
 's Garának és Bánfinak 's többi barátinknak nem
 kisebb multságára kifujta daczos lelkét, 's ter-
 mézetes hogy helyébe engemet nevezett a' király
 helytartóvá! De él még az ebfajnak két vad cse-
 metéje, 's Cilley' ajkát ne érje bor és szerelem'
 csókja, míg az egész nemzetség teljesen el nem
 lesz törülve a' föld' színéről! Még ma Nándor-
 várra indulunk, 's ott a' bakó olly szép darab
 munkát nyer tőlem, hogy a' vén oláh' tetemei
 megrázkódnak bele a' porok alatt. Reménylem,
 ha az ördög törlést nem csinál számításaimban,

néhány nap mulva olly két laptát küldhetek ajándécul, millyennel még egy szerb fejedelem sem játszott. Élj boldogul. Futak, Szent-Farkas' napján 1456.“

H. LÁSZLÓ.

Ti hallottátok, 's most ismételem
Szilágyi bátya' mondását: örök
Szégyen fejére, a' ki Ulrikot
Magyar hazánknak helytartójaul
Elismerendi. —

SZILÁGYI (keztyőjét leveti)

'S mérközzék velem
Ulrik' nevében, a' kit én ezennel
Mint becstelen zshiványt, mint a' lovag-
Rend' seprejét, mint a' kor' ronda mocskát,
Utálva átkozok, 's arczon pökök.

BODÓ.

Mi egyesülünk véled szóba, tettbe —
'S ki öt magyar helytartóul fogadja,
Vijon velünk is. Szóljon, a' ki mást hisz. —

SZILÁGYI.

Halál reá, ha a' szükség kívánja!

H. LÁSZLÓ.

Bátyám, csupán bölcs óvás, a' mivel
Magunk javára élni tartozunk.
Nándorba még ma eljő a' király
Nyolczszáz lovaggal, Rozgony száll előre. —

BODÓ.

Ő a' miénk, 's lovagja mind magyar.

H. LÁSZLÓ.

Őt bebocsátjuk várba és kebelbe.
Követni fogja Lamberger' hada
Ezer cseh, és keresztes-kétezer,
Mind németek, 's mind Cilley' zsoldosi.

SZILÁGYI.

Egy tő' lyukán előbb megy át teve,
Mint a' kezünkre bízott várkapun
Csak egy is e' külföldi nép közöl.

H. LÁSZLÓ.

Ültess fel, és tarts készen, jó Bodóm,
Négy százat, a' leghübbeket, 's velök
Őrizd vigyázva a' kaput, 's mihelyt
László király és főbb kísérete
A' várba léptek, zárd be gondosan! —
Bátyám! te készen tartsd egész erőnket,
Talpon legyünk mérközni a' cselekkal,
'S három golyó lövés a' vész' jele. —
Most a' király' elébe készülendünk,
Tisztán fogadjuk őt és fényesen
Mint a' hűség, melly keblünkben lakik.

(Eloszolnak.)

Harmadik jelenés.

(Tér Nándor fehérvár előtt; csekély távolságban a' vár kapuja, — örtoronnyal, — a' szín mélyén a' Duna, 's azontúl a' török határ látható.)

LÁSZLÓ KIRÁLY. CILLEY ULRIK.
RONOW ÁGNESZ. KISÉRET.

KIRÁLY.

Nézzünk körül e' pontról, híveim!
'S itt várjuk el, mig több kíséretünk
Elérkezik, 's Nándorvár' hadnagya
Előnkbe jö letenni hódolását.

CILLEY.

Hiszed, hogy eljő, 's hódol a' királynak
E' kis király, kinek Nándor' hegyénél
Büszkébbek és magasbak szarvai?

KIRÁLY (Nándorra mutatva)

E' hát azon magasztalt hősi fészek,
Hol a' török hatalma megtörött,
Melly a' keresztény hitnek védőfala?
'S bérczmelle a' paizs, melly rendületlen
Felfogja napkelet' csapásait?

CILLEY.

Ez a' veszélyt rejtő gonosz kelepce,
Hol annyi ármányt szőnek trónod ellen,
Hol áruló a' legkisebb dobos,

Szép hadnagyának példáját követve.
 Öcsém király! fölséged vakmerő volt,
 Midőn királyi homlokát ezen
 Hütlen falak közé hozá! Ohajtom
 Hogy a' királyi fejnek fürtje
 A' gondok' ősz derétől ment maradjon
 E' hét alatt, míg e' helyen mulat;
 Mert vész között hamar megöszül a' haj,
 'S megeshetik, hogy ifju arczodat
 A' sáppadás és őszség meglepi.

ÁGNESZ (Boszusan elfordul, 's a' vidék' tekintetébe merül)

KIRÁLY (aggodalmasan)

Jó bátya, 's erről most kell szólanod?

CILLEY.

Tanácsaimnak most kell lelkedet
 Megnyitnod? — én örökké azt papoltam,
 Hogy a' magyarban bízni vakmerőség.
 Rokonyfaj a' cigánynyal, 's napkelet
 Nyugottal össze nem barátkozik.
 Gyűlölnék ők mindent, ki nem magyar,
 Nem a' Tatárvér' durva gyermeke.

KIRÁLY.

Büszkén hiszem, hogy én magyar vagyok.

CILLEY.

Tréfálsz. Te Albert' fényes törzsökének
 Szeplőtelen, nemes, nagy sarjadéka,
 'S Fridrik' neveltje!

KIRÁLY.

Fösvény udvarából
A' hív magyarnak karja mente meg.

CILLEY.

Hogy itt előljön nagy kényelmesen,
'S király helyett rabbá tegyen. Te tréfálsz —
Vagy még sem imernéd-e, oh királyom,
E' vad Hunyadfajt, e' zsiványhadat?
Ezerszer oktatálak, 's déli napnál
Világosabban fölfedém előtted
Ez átkozott ház' cselszövényeit,
'S te — megbocsáss, buzgalmam elragad —
Te e' kigyófészekben jösz alunni,
Hol földalatti barlangok' sötétén
A' pártütésnek mérges magva lappang
'S csak alkalomra vár, hogy felviruljon
Halált teremni neked, 's híveidnek.
Volt-e, uram, szükség, hogy a' hyena'
Lakába lépjünk, és egy ágyba bújunk
E' rút kigyóval, mellynek tüztaróját
'S mérges begyét rég ismered. De te
Öelve vontad a' férget szivedre.
'S ki volt előtted kedvesebb, öcsém,
Mint e' csalárd oláhvér, melly nemes
Lovagsorunknak díszét szennyezi,
Hol Cilley 's Bánfy állanak, 's Gara.

KIRÁLY.

Bátyám! te elfelejtéd esküdet,
Melly e' kigyónak atyjává teve,
És e' lovagsort szennyező oláhfajt
Ten gyermekeddé.

CILLEY.

Fölséged' javáért
Mi áldozatra nem vetném fejem'!
Fájt ez nekem, hidd el, fölséges úr!
'S nem kétlem, ősim' tisztelt csontjai
Érczhajlokukban megrázkódtanak.

* KIRÁLY.

Hűségedet nem kétlem, azt tudod!

CILLEY.

'S szavamra még sem hallgatsz, oh öcsém!

KIRÁLY..

Ne szemrehányást, bátya, adj tanácsot.
Már itt vágok, lehetlen visszatérnem.

CILLEY.

Megelőzni őket! nincs egyéb menekvés!
Öcsém! királyom! mit rendelsz?

KIRÁLY (habozva)

Tegyed,

A' mit fejed 's szived jónak talál,
Királyi helytartó! — 'S ne légy tovább
Terhemre illy beszéddel. (Ágneszhez) Ágnesz!
Te elmerültél a' vidékbe; lelkes

Szemedből olly lágy érzelem ragyog.
 Oh nézz reám; irigylem a' vidéknek
 Tekinteted! Fénylő napot teremtett
 Fölébe isten, 's szép eget nyitott,
 Melly kék szemét soh' sem fordítja el
 A' tőle élő 's diszlő tartománytól;
 Szemed' tüzét adá nekem napul,
 Szelíd világa lőn vidám egem,
 'S te elvonád azt tőlem Ágneszem?

(Nyájasan átkarolja.)

CILLEY (félre).

Csak érzelegj, gyermek; csak ömledezzél,
 Mig én cselekszem. Trónod nőkebel,
 Koronád virágfüzér, és harci kürtöd
 Dallal kísért lant' búja zengeménye;
 Így én vagyok király, 's mindenható.

ÁGNESZ.

Oh szép hon! — elbájolva nézem át
 Virányait — 's illy hon' királya lenni!
 Erős, önálló, lelkes, nagy királya,
 Kinek nyomán jóllét' forrása kél,
 Hajfűrtiről kegyelmek' árja foly,
 Kit millióknak hálás ajka áld!

CILLEY (félre)

A' gyáva lány milly fontosan fecseg!
 Csókkal foggadni a' felébredőt,

'S ölébe venni a' kéjszomjazót,
Ez hivatása.

KIRÁLY (Ágneszhez)

Oh beszélj tovább!

Mi édesen zeng a' szó ajkidon.

ÁGNESZ.

Nézd e' Dunát; az ősi szent folyót,
Melly annyi tettnek, annyi áldozatnak
Volt már tanúja; látta ezreden át,
Mint küzde szep honáért a' magyar,
Mint öntözé vérével partjait,
Királya' védelmében. —

KIRÁLY.

Hű magyar nép!

Te engem ellágyítasz Ágneszem!

ÁGNESZ.

Szeresd, királyom, a' magyart! magas
Trónodnak ő leghívebb gyámola;
Szabad; de hű! nem szolgabér hevíti,
Nemes sugallat keble' ösztöne,
Hol a' szabadság büszke lángja, és
Jobbágyi hűség, törvényes királyát
Örökre biztosító szép egészszé
Olvad —

CILLEY (félre)

Pokol! te hálátlan rima,
Ezért ragadtalak ki a' sötétből

'S helyezettetek egy király' ölébe,
Hogy végre ennyakamra nőj. —

ÁGNESZ.

'S amott

Nézd a' mezőt, ott álla a' török'
Elláthatlan végetlen hada!

'S e' bérczetön ült a' vitéz öreg sas,
Öreg, de lelkes és erős. — Rohanva
Csapott le a' pulyákra, 's emberi
Történetekben még nem olvasott
Csodát tőn érted, isten' nagy kegyével.
Maroknyi nép lezúzta Ázsiát —

CILLEY (félre)

Hah! kárhozat, melly e' lány' ajka által
Szándékaimnak háborút üzenve
Előmbe gúnyt mosolygsz! —

ÁGNESZ (folytatva)

'S te, oh királyom,

Ki árva, vándor, üldözött, hazátlan,
Földönfutó lehettél nélküle,
Királyi fényben állsz most e' helyen,
'S nyugton tekintesz végig a' mezőn,
A' vérmezőn, melly békét terme néked,
'S örök dicsőség' repkényét fűzé
Trónod körül. —

CILLEY (félre)

E' bölcs leánynak itt

Egy pillanatja összeégeti
Hálóimat, 'mikkel körülfonom
A' gyáva gyermek' ingatag szivét.

KIRÁLY (Ágneszhez)

Hunyadi derék hős, jó hivem vala,
'S emléke tisztelése' tárgyá lesz.

ÁGNESZ.

Tiszteld, királyom, azt vitéz fiában!
A' sas nemes sast nemze, és örökben
Hagyá reá hüsége' tisztaságát.

KIRÁLY.

Hisz én örömmel tenném; enszivem
Vonz a' magyar, 's a' Corvinok felé,
De Ulrik azt akarja —

CILLEY (alázattal)

Azt tanácslom

És arra kérem, hű alattvaló'
Gondos tanácsos', és féltő atya'
Kifogyhatatlan esdeklésivel
Fölségedet, hogy a' szín meg ne csaljon;

(Ágneszhez)

'S ohajtanám, hogy az ország' dolgai
Ne háborítnák a' kisasszony-elmét;
Mellynek világa báb és czifraság.

ÁGNESZ (lelkeseülve)

A' szív kiált, a' száj enged neki,
És a' kebelben zajgó érzemény

Hangokba tör ki szívrokont keresve;
 Mondd, szép királyom, feltalálom-e
 Kebledben azt?

KIRÁLY.

Királyném, kérddheted?

CILLEY (erötetett udvariasággal)

Te bájos-édes gyermek! szép királyné
 Arany szerelmek' rózsás templomában,
 Miért, ugyan miért lépnél ki onnét
 Rideg valóság' rög-lepett utára? —
 Te gyöngye hímes pillangó! miért
 Merészlenél a' szélveszekbe szállni?
 Szerelem a' te országod; ne hagyd el.

KIRÁLY.

Ugy van! ne hagyd el.

ÁGNESZ.

Oh igen, szeretni!

Szeretni téged! oh igen. De kérlek,
 Engedd meg, úgy szeresselek, miként
 Ezt kis fejemben a' kis asszonyész
 Kigondolá, mint ezt szívem kívánja;
 Osztozni gondjaidban, 's lelkedet,
 Melly nagyra, szépre, jóra olly fogékony,
 Betöltni kéjjel; kéjjel, mellyet ad
 Jótétemények' édes öntudatja,
 Melly legnemesb minden gyönyör között.

CILLEY (bosszusan)

Elég ez uttal. A' vár' népe jő
 'S Lamberger érkezik hátunk mögött.
 Nyugton, királyom, egy kis tettetés,
 Nyájas tekintet 's hang czélhoz vezet,
 De ebben is mértéket. A' királynak
 Azt nem szabad, nem kell felejtteni,
 Hogy ő az úr, szolgája a' világ.

HUNYADI LÁSZLÓ és MÁTYÁS. SZILÁGYI.
 KANISAI. BODÓ. MADARÁSZ. KISÉRET
 (a' várból kilépnek).

H. LÁSZLÓ (tisztelve meghajlik a' király előtt)

Uram király! hódolva üdvezellek
 E' vár előtt, melly a' lion' védfala,
 Melly látta ősz apám' véggyőzedelmét,
 'S mellynek szivedhez szól minden köve,
 Hogy nézz kegyes szemekkel e' házára,
 'S reám hivedre, kit János tanított
 Fölségedért 's hazámért élni, halni.

(Letérdel és átadja a' vár' kulcsait).

Fogadd kezemből a' vár' kulcsait,
 Hiv hódolásom' biztos zálogát.

KIRÁLY.

Kelj föl; kegyes királyod szól veled,
 Ki benned üdvezült apádat és
 Hálásan ismert bajnok tettei'
 Örökösét akarja látni. Kelj föl,

'S vedd vissza a' vár' kulcsát, melly tied,
'S mit jobb kezekbe adni nem tudunk.

CILLEY (súgva)

Elég! sok is már!

H. LÁSZLÓ (felkel 's egyenesen megáll a' király előtt)

Fölséges úr! karomnak tettei
Fogják királyi szép ajándékok'
Megérdemelni. Boldogult apám'
Holttestinél fogadtam esküvéssel:
Hogy a' hazának holtig híve leszek.

CILLEY (a' királyhoz)

Bölcsen kihagyta a' király' nevét.

H. LÁSZLÓ.

De kénytelen vagyok kimondani
Magyarhoz illő nyíltsággal, királyom,
Hogy szándokom, bár hű kebel' tüze
Teremtse azt, hatalmas ellenim'
Törén 's cselein megsemmisül, ha ten-
Védszárnyadat nem terjeszted fölém.
Magad tudod, milly terhes föllegekkel
Volt kénytelen Hunyadnak napja küzdeni,
Mig fénysugárit szétáraszthatá
Az érdemet megismerő hazán.

CILLEY.

Botor kevélység!

ÁGNESZ.

Lelkesült önérzet!

H. LÁSZLÓ.

Kérlek tehát légy biztos, jó királyom,
'S gyanútalan, nyílt keblet tárj felém.

SZILÁGYI.

Tedd ezt, királyi ifju! légy barátunk
'S mi tisztelünk, mi vérünk' ontjuk érted.

CILLEY.

A' pártos eb mi fenhargon csahol.

H. LÁSZLÓ.

'S zászlód magasra tolják karjaink,
Hogy a' fehér, zöld és veres színű
Lobogó előtt hódoljon a' világ,
Hol a' fehér szín' tiszta hó világa
Szeplőtelen hűségünknek jele,
A' zöld jelenti ifju és szilárd
Erőnket; és egy nagy jövő' reményét.
És a' veres, szerelmünk' láng színe
Mellyel hazánkért, 's egy nemes királyért,
Kinek hazánkkal egynek lenni kell,
Kiontni vérünk' legjobb csöppjeit
Készek vagyunk.

CILLEY (a' királyhoz sűgva)

Ne higj a' szóvirágnak;
Kigyót fedez, királymaró kigyót.

KIRÁLY.

Örömemre szolgál meggyőződve lennem,
Hogy hív alattvalóim közt vagyok.

Vezess, ha tetszik szállásomra. (Indul a' kapu felé)

SZILÁGYI (Bodóhoz)

Bajtárs!

Talpon legyünk, ha a' király belép,

Fel a' vonóhiddal!

BODÓ.

Készen-vagyunk!

(Mind bemennek a' kapun, ünnepi zene, 's álguzás közt. A' vonó-
híd azonnal felzáratik.)

LAMBERGER ÉS KATONÁI (jönnek, és be akarnak
menni).

LAMBERGER.

Le a' kapuval! mi szemtelen had ez!

Kizárni a' király' kíséretét,

Melly szent személyét védni érkezik.

(Veri a' kaput.)

Le a' kapuval, magyar, ha jót akarsz!

BODÓ (az őrtoronyban)

Fölsége itt azok között lakik,

Kik védni tudták trónját a' töröktől,

Kik védni tudják legszentebb személyét

Hű kebleikkel minden áruástól.

Törvény akarja, hogy külföldi had

Ne lépjen a' várakba! — Kémeket

Nem tűr körében a' szabad magyar.

LAMBERGER.

Goromba! meglakolsz e' vakmerő

Beszédekért; bocsáss be, a' király'
Nevében mondom. —

BODÓ.

A' törvény' nevében,
Melly a' király felett van, künn maradsz.

LAMBERGER (dühösen)

Bocsáss be, vagy bezúgom a' kaput,
'S forgácsiból emeltetek bitófát,
Hol a' nap elszáraszsa nyers fejed',
'S fulánkod ajkaid között fityegjen.

BODÓ.

Maradj nyugodtan; ott kün legtágasabb,
Benn átkozott szoros világ lehetne;
'S ne dúld az isten' tiszta szép egét
Nőfegyverednek pattogásával.
Ha ajkaidról még egy hang dohog:
Meleg keresztség éri lágy agyad,
Hogy büszkeséged' szarva elkonyúl;
És elbeszéli a' tanú Duna
Földszerte, hogy hős Lamberger' hadát
Belgrád alul forró víz üzte el. (El.)

LAMBERGER.

Hah, párttűző nép! Vissza kell vonulnom,
'S erőtelen dühöm megfojt ma még!
Cilley sógor, uj ok a' boszúra
'S ha meg tudod ragadni üstökét
Az alkalomnak, nem nagyon lehetlen,

Hogy e' falakról ércz golyók helyett
Magyar-fejek' golyói hullanak. (Visszavonul.)

Negyedik jelenés.

(A' király szobája.)

KIRÁLY. CILLEY.

CILLEY.

'S mit szólsz ezekhez? végre elhiszed,
Mit bár korábban elhittél vala?
Hadad' kizárták, a' király' hadát,
E' szüd-kegyelte hű alattvalók!
Ten földeden rab vagy, 's e' söpredék nép'
Kegyelmitől függ élned vagy nem élned.
Hová jutottunk! rejtsd el büszke arczod',
Királyi méltóság! vedd a' porokba
Fejdelmi pálczád', 's ősi czímered',
Mit atyjaid fölszentelt homlokon
A' sanda bünt rettentve hordozának.
Ki vagy te most? — Király? eredj tehát,
Eredj 's parancsolj! — meglátod, kaczagva
Gúnyol ki a' legapróbb közlegény.
Játék vagy a' böszült dühöncz' kezében,
Kit kebleden neveltél gondtalan.

KIRÁLY.

Oh, mért nem engedék intéseidnek,

Érzem hibámat, 's vádoló magam'. —
 A' hűtlenek! — kizárni népemet!
 Ifju vagyok bár, sima államot
 A' férfiúság' szőre nem borítja,
 De azért király és sérthetlen vagyok.
 'S ők elfelejtve méltóságomat
 Rabbá tevének enfalam között,
 Hol a' toronynak is meg kell hajolni
 Szavamra — némde bátya?

CILLEY.

Jól tudod,
 De jó tudalmad későn ébredett fel!

KIRÁLY.

Oh bátya! szólj, tanácsolj! életem
 Veszélybe' van, 's kifent török' hegyét
 Látom lebegni mindenütt, — 's az étel
 Méregszagú —

CILLEY (félre)

Alkalmas pillanat!

A' gyermekész ijedten háborog,
 'S remegés lépé meg elpuhult inát.

(A' királyhoz.)

Királyom! a' mit többször elbeszéltem
 Szükséges-e lelkedre kötnöm ismét?
 Szükséges-e ismét elmondanom,
 Hogy e' latorfaj' minden tette bűn,
 'S melly a' legártatlanb, legtetszetesb

Szinnel kecsegtet, mit nagy érdemül
 Számítna nékik egy rövid eszű:
 Az a' legundokabb a' többi közt;
 Mert míg elaltat, életedre tör,
 'S keblére vonván, gyilkot ver szivedbe.
 E' rosz kevély suhanczok' nagyra vágyó
 Pöffeszkedése nem tud már határt, —
 Mióta apjok' hóbortos komája
 A' vén Kapisztrán monda nagy jövendőt,
 Minek szerinte Mátyás fejdelem lesz:
 Oláh anyagból alkotott fejeikben
 Királyi álmoképzetek motoznak.

KIRÁLY.

Cilley bátya! — szólj több tisztelettel
 A' szent keresztnek buzgó bajnokáról.

CILLEY.

Öcsém! királyom, hadd te ezt reám,
 'S a' szent keresztnek buzgó bajnokát,
 Én földi bűnös meghazudtolom.
 Vagy ám, ha tetszik, tiszteljük szavát
 'S nagy jóslatát segítsük teljesülni:
 Mátyást az égbe küldvén, hol reá
 Korona vár, martyrok' fejdíszze.
 Lászlóruul úgy is azt jövendölé
 A' szent barát, hogy földi élete
 És hire nagy, mert a' széles magyar föld'

Határain át hirnökök kiáltsák:

„Igy vész el az, ki a' királyra tör.“

KIRÁLY.

Ah mit tanácsolsz! — most e' pillanatban,
Midőn magunkat rémít a' veszély.

CILLEY.

Veszély között szül a' lélek' tüze
Lángokra szítva uj 's nagy terveket;
Veszély az elmét edzi 's élesíti,
'S elszánt erőt nyújt a' véghezvivésre,
Bízd ezt reám, 's én biztosítalak,
Hogy a' veszélyből, mint könnyű madár,
Kiroppenünk 's ők a' verembe esnek,
Mit szent személyed' romlására ástak.

KIRÁLY.

De mit teszesz hát?

CILLEY.

Holnap, mint tudod,
Nagy szittyá ünnep, Márton' napja lesz,
'S Márton' gunárja — tervem illy csodás —
Halált sziszegjen a' pártos fejekre;
Ha majd hevül a' kedv, 's a' billikom
Gyorsan forog: bolondod Kilián
Éles szavakkal, gúnyos ötletekkel
Bánfit, ki hívünk, 's Lászlót összeveszti;
Hogy e' vitából élve ne menjen,

'S minden fogát ott hagyja Hunyadi,
Cillej erről gondoskodni fog.

KIRÁLY.

De hát baráti? hát az örizet?

CILLEJ.

Főhadnagyodnak Rozgonyinak, siess
Megirni rendelésed; hogy hadával
Talpon legyen 's a' cimborák' tanyáit
Jól bekerítse. László urfi' veszte
Barátnak vesztére jel leszen,
'S a' nagy zavarban kar, szem, száj eláll
És megmered. Hidd, győzni fogsz királyom,
Mert a' tömegben mélyen oltva él
A' fejdelem' félelme, és ha Corvin
Letünt, azonnal fölkél a' király,
Te léssz szerelmük 's bálványuk. —

KIRÁLY.

Hiszem.

Ám tedd tehát, ha nincsen más menekvés: —
De ródd magadra a' következt;
Én gyűlölök minden vérengzést.

CILLEJ.

Királyi ifju! légy szilárd 's erős,
Rozgonyhoz ird meg rendelésedet,
Mig én egyéb után tekintni megyek.
Keblem legyen pánczélod, 's a' reád
Irányzott vas e' fejet hasítsa. (E1)

KIRÁLY.

Jó bátya! — senki, senki sem szeret
 Így engemet! — de ő olly vakmerő,
 Olly hirtelen! — Tehát egy rendelést
 Rozgonyhoz (Ira! al.) Oh de jobbom reszketeg (ir)
 Alig tudok! — Királyok' istene!
 Mi lesz belőlem? aggodalmam elzúz.
 Ah, melly nehéz, melly terhes hivatás,
 Mint nyomja vállam a' bársony palást;
 Fáradt vagyok 's beteg! — Ha Cilley
 Roszúl szövé a' tervet — 's ingerelt
 Népem' boszúja ellenem rohan?!
 Jaj énnekem! még olly ifju vagyok,
 Úgy szomjazom kéj 's édelés után,
 'S elhagyni már is e' kies világot?
 A' hol királynak lenni olly gyönyör,
 Bár ollykor ollykor gondja is nehéz. —
 Nem gondolok rá, inkább elmegyek
 A' szent misére. Azt mondják, kegyét
 Böven özönli isten a' királyra,
 Mert a' világra szent képét viselni
 Küldötte őt! — 's hát képviselve van
 A' béketűrő, a' kegyelmes isten,
 Ha vérbe fürdik a' királyi kéz?
 Ha élteket dúl kölcsönzött hatalma,
 Mit jóltevésre nyújta néki isten?
 Cilley vissza! — tiltom tervedet! —

Ő nem jön. — Ő már rendelkezéseket tesz
 A' gyilkolásra, és ha visszajőne,
 Azt mondaná, hogy ingatag vagyok,
 Gyermekek vagyok, bohó vagyok; hogy isten
 A' nagy világnak megtartásaért
 Gyakran feláldoz egyes lényeket;
 Ezt mondaná, — 's én nem tudnám szavát
 Czáfolni, és még sem lehetne nyugtom.

(Háborogva fel 's alá jár.)

Ágnesz! szerelmes kebled' szomjazom,
 Liliom-ágyán hadd legyen lepedő,
 'S felejtsem a' vad ormok' szélveszét
 Hol véresen küzd a' sötét kesely
 'S szárnycsattogása rémesen. zuhog.
 Én saskeselynek nem születtem; édes
 Kéjt szomjazom, lágy béke' árnyain,
 'S miért levék királylyá — nem tudom.

RONOW ÁGNESZ (belép).

ÁGNESZ.

Te nyugtalan vagy, szép királyi ifjama?
 Terhelve nyomja gyöngéd vállaid'
 Nagy őseidnek ércze és palástja? (Hisselgve)
 Oh, a' mivel tetézett dús kegyed,
 Vedd vissza mind e' kincset, 's végy magadnak
 Árán nyugalmat —

KIRÁLY.

Kedves Ágneszem!

Jer, 's vedd füledbe gyónó hangjaim',
 Jer, 's vedd öledbe zúgó keblemet.
 Te vagy, kiben még bízhatom csupán.
 Lágy nőkebel! szelid szép érzemények'
 Hó liliomból fúvott temploma!
 E' férfiak mind mérgesek, 's vadak,
 Vérgondolat kél márvány kebleikben
 'S halál tenyészik edzett keblükön.

ÁGNESZ.

Nyisd meg tehát előttem kebledet,
 'S hagyd benne, mint tárt könyvben fölfedeznem,
 A' mit belé irt a' természet, és
 Másítani mert az emberek' keze.
 Hagyd a' szelid részvétnek angyalát
 Belépni szived' ajtaján mosolygva,
 'S lecsillapítani a' zugó dagályt
 Mellyen királyom' békje elmerül.

KIRÁLY.

Cilley, bár mint ellenzé az ember
 Olly rendelésre bírta a' királyt,
 Hogy a' Hunyadfaj holnap asztalomnál
 Vérbe fuljon. Itt a' rendelés.

ÁGNESZ (elveszi 's olvassa)

Ah, mit tevé! vond vissza a' parancsot!

KIRÁLY.

Már nem lehet. Cilley elmene
 'S gyorsan kiadta rendeléseit!
 Vagy ök, vagy én, a' koczka vetve van,
 De gördülése lelkem' rengeti
 'S jéggé fagyasztja ifju véretem.

ÁGNESZ (félre)

Sem ök, sem a' király! —

KIRÁLY.

Oh mért születtem

Királyi polczra? hogy ha fényemet
 Tisztán csak illy vérfürdő tartja meg?
 Templomba mégyek, ah de a' könyörgés
 Rebegve elhal ajkimon —

ÁGNESZ.

Királyom!

Légy oh nyugott — még minden jóra fordul —
 E' rendelést hagyd nálam, hűbb kezekre
 Nem bízhatod.

KIRÁLY.

Vedd, és buzgón imádd
 Istent, királyod 's Lászlód' üdviért. (E)

ÁGNESZ.

Hunyadi élni fog, 's mentője én!
 Cilley veszni fog, 's vesztője én!
 Ez veszni fog, mert drága kincsemet
 És üdvemet, mint gyáva szert eladta;

'S az élni fog, mert a' király' java
És enjavam kívánja életét. (E1)

Ötödik jelenés.

(Hunyadi László osztálya; egy fő bejárással, 's egy mellékajtóval.)

HUNYADI LÁSZLÓ (könnyű háziruhában)

Van végre egy üres pillantatom
Veled mulatni, kedves Máriám!
Keblem' legédesb kincse! jóra, szépre,
Nemesre buzdító védangyalom!
Mi jól esik világi lánczaim'
Érczterheit lerázva, olykoron
Rózsás szerelmed' nyughelyébe szállni!
Oh képzet' édes álma! látom őt,
Oltári arczát, csillagszép szemét,
Hallom szavának kristály hangjait,
Érzem meleg balzam lehelletét,
Játszom hajának lágy hullámival
'S boldog vagyok!

MADARÁSZ (jő).

H. LÁSZLÓ.

Ki ez? te vagy barátom?
Jer, nem zavarsz; te egy vagy én velem!
Te érzed, a' mi engem boldogít.

EREDETI JÁTÉKSZÍN.

MADARÁSZ (kezet nyújt)

Barátom, szólj, mi foglalkodtata?

H. LÁSZLÓ.

Menyasszonyom' bájképe tünt előmbe.

MADARÁSZ.

Bár ébredést ne dörögne álmaidra

A' zord valóság. —

H. LÁSZLÓ.

Milly boldog leszek,
Mint senki nem volt a' nagy föld' színén.

MADARÁSZ.

Korán ne örvendj!

H. LÁSZLÓ.

Oh ne sújtsd le szárnyát
Boldog reményim' föllengő sasának,
Mári enyém!

MADARÁSZ.

Isméred vén Garát?

H. LÁSZLÓ.

Ő rossz lehet mint ember, mint magyar,
De jó apának ismerem. 'S lehetne
Nem büszke, nem boldog, ha a' teremtés'
Remekművére néz, és felkiálthat:
Itt e' tökélyek' összesége, e' szűz,
Kihez hasonlót nem mutathat a' föld,
Kire mosolygva néz alá az ég,
Leányom ő! — 's e' lánynak földi üdvét,

Melly én vagyok, barátom, én, 's szerelmem,
Képes lehetne rommá zúzni? — nem!
Kedved sötét, 's éjében elsötétül
Egész világ!

MADARÁSZ.

Ohajtom, hogy csalódjam
De megbocsáss, más tárgyra megyek át.
Hugom —

H. LÁSZLÓ.

Miként van a' kedves leány?
Lecsókolád már rettegéseit?
Megnyúgodott vitézi karjaid közt?

MADARÁSZ.

Igen. De elbeszélé szenvedésit,
Mik nagy boszúnak eskujét csikarták
A' bátya' vérző kepliből. Tudod
Nincs e' világon semim mint Helén,
Ő életemnek egyetlen virága;
'S ő szenvedett, ő hervadott! — vagy én
Vagy Cilley! — Ketten egy nap' szent sugárin
Nem élhetünk.

H. LÁSZLÓ.

Nemes bár e' harag,
Mégis kívánom, légy előbb nyugott,
'S várj alkalomra; — élted', melly hazánknak
'S barátidnak olly nagy, drága kincs,
Koczkára vetned nem szabad.

MADARÁSZ.

Magas

Ünnep legyen családom' éviben ,
 Midőn vasam Cilley' átkozott
 Szívében fürdik. —

H. LÁSZLÓ.

Oh Modrár! te vad

'S szilaj vitéz vagy! nem lakik szivedben
 Boldog szerelmed' békeangyala.
 Különben a' jelen' viráginak
 Örülne leked, 's mult büntetteket
 Szelid örömmel megbocsájtánál!

SZOLGA (fellép)

Vitéz uram! egy fátyolos nőszemély
 Kiván beszélni nagysáddal.

H. LÁSZLÓ.

Mi ez?

Egy nőszemély! — regényes vállalat!
 Vezesd be őt! — de mit jelentsen ez?

(Szolga el)

RONOW ÁGNESZ (fátyollal beburkolva)

H. LÁSZLÓ.

Kit látok itt? minek köszönhetem
 Ez érdekes szerencsét?

ÁGNESZ.

Csak magaddal

Kivánna szólni vendéged.

H. LÁSZLÓ.

Barátom

Egy velem, és enlelkemnek fele,
Előtte keblem nem rejt titkokat.

ÁGNESZ.

Halljad tehát, 's légy intve általam:
Veszélyt kohol fejedre Cilley;
Isméred őt? törének éle van,
És hosszú az, 's hová nem ér különben,
Biztos kezekkel dobja czélra azt!
Ha gyülöl, ő ezt, tudd, nem úgy teszi,
Mint más halandó — 's nem hiányozik
Dühének eszköz, mert királyi kézzel
Ir, és királyi ajkakkal paráncsol. —
Ma még, ha víg ebédnél fogtok ülni,
'S derült szeszélyt hint a' pengő pohár:
A' vig kacajból vég veszély' kigyója
Sziszeg feléd! — ez lenne vég ebéded! —

H. LÁSZLÓ.

Hol a' bizonyosság?

ÁGNESZ (a' királyi rendelést átadva)

Itt!

H. LÁSZLÓ (olvassa)

Hah! gaz lator! —

(Ágneszhez) Hálám neked! ki vagy védangyalom?

ÁGNESZ (fátyolát felvetve)

Leány vagyok, tetőled megvetett,

És a' világ' szemébe semmi más,
 Mint bűn' leánya, egy gyönyörvadászné,
 Ki bársonyért és gyémánt csillogásért
 Eladta legszebb kincsét, lelke' üdvét,
 El keble' tiszta istenét! — leány,
 Ki vér-könyűt sir, vérbibort ha lát
 Végig simulni keblén, 's tagjain,
 Kinek hideg fut végig ízein,
 Ha a' királyi homlok' érczdíszét
 Megilletik jobbjának újai;
 Ismersz-e már vitéz? — Leány vagyok,
 Ki tiszta, vidám, boldog volt, 's meleg
 Szívében egy dús szép eget viselt,
 Szerelme' tárgyát istenítni képest,
 Mig el nem adták egy gyermek-királynak
 Játzsószzerűl. — Sajnálsz-e már vitéz? —
 Egy lány, kiben a' feldúlt menny' helyén
 Sötét boszúvágy rémalakja kelt föl,
 Ki e' gonosz Cilleyt gyűlöli
 Mint kárhozat' negymesterét, — mivel
 Feltolta őt a' fényes büntetőre,
 Előragadta rejtett völgy' öléből
 A' gyöngé szűzvirágot; és királyi
 Kebele' tüzte, ott elhervadandót!
 Honnét szegénynek nincs többé menekvés. —
 Állandsz-e értem nagy boszút, vitéz?

MADARÁSZ.

Itt bajnokok, ha Cilleyt ölni kell;
Csak e' kezekre bízod bosszúd' ügyét.

H. LÁSZLÓ.

Ismerlek és sajnállak, asszonyom!
De bosszu nem mesterségem, — hazámé
E' kar, 's e' kard még jobb tettekre vár.

MADARÁSZ.

Jobb nem lehet, mint illy gazt írtani.

H. LÁSZLÓ.

Ha veszni fog, nem bosszúm ejti el,
Hazám kívánja úgy, 's parancsa szent! —
Eredj, barátim' összegyűjteni.

Tanácsukat hadd halljam. (Madarász el)

ÁGNESZ.

Oh derék

Vitézek, a' gonosznak üldözői,
'S hálám nekik, ha feneve van vasuk. —
Isten veled! — ha Cilley halni fog
Hattyúdalához lantot pengetek. (E1)

H. LÁSZLÓ.

Vér-gondolat! ne sennyesítsd lelkemet,
Örök szerelmem' tiszta templomát,
Ott a' nemes szűz, Máriám lakik,
Vér-gondolat nem lakhatik vele
Egy szívben! Ő szentté tisztítaná
A' bünt magát! — És mégis mit tegyek hát?

Van más menekvés? — Cilley vért liheg,
 Vad szomja csak vérünkön csillapul,
 'S ha ő nem, úgy mi! — rémes, barna koczka!

H. MÁTYÁS. SZILÁGYI. KANISAL. ROZGONYI.
 MADARÁSZ. BODÓ (belépnek).

H. LÁSZLÓ.

Isten hozott barátim! adjatok
 Tanácsot! egy pár óra dönti el
 Éltünk' 's hazánk' sorsát, — Cilley Ulrik
 Megújítja vérengző terveit,
 És egyezésre bírta a' királyt,
 Hogy a' Hunyadház és ennek baráti
 A' föld' színéről elpusztuljanak.
 Rozgony barátom! e' levél neked szól! (átadja)
 Ha lelkedet nem ismerném, aligha
 Adnám kezédbe. E' vitézek itt
 Mind és fejenkint rabjaid, ha tetszik. —
 Ma a' király halotti tort adand
 Apám' nevének emlék ünnepére;
 Meg vagytok-e hivatva rá?

MIND (Mátyást kivéve)

Mi nem!

H. MÁTYÁS.

De én igen, — hah! mert nevem Hunyad!

H. LÁSZLÓ.

Ez lenne végebédünk, és apánk'

Emléke' ünnepére két fiának,
Mint áldozatnak, vére gőzölgne.
És ez ma még! — ma 's egy pár óra mulva!
Mi a' segítség, bátyám és barátim?

SZILÁGYI (határozattan)

Haljon meg, és azonnal Cilley!
Vitézi vívás nélkül irtsuk őt ki
A' föld' színéről, mint mérges gyomot,
Ki a' nemes növényt elnyomni nőtt fel;
Mint bösz, dühöngő barmot, mely szilaj
Puffaszkodással, 's öklelődzve dül
A' békes utcán. Haljon meg; jerünk!

KANISAI.

Haljon meg, ezt kívánom én is!

ROZGONYI.

Én is!

TÖBBIEK.

'S mi mind!

H. LÁSZLÓ.

Barátim! Oh ha más segélyt
Ismertek, a' vérontást átkozom.
Ne vért, ha csak lehet; nyílt harcra száljunk.
Inkább erővel gátoljuk gonosz
Célját, — vagy inkább menjünk a' királyhoz; —
Szóljunk szívéhez, intsük, kérjük őt.

SZILÁGYI.

Őt-e, ez ingatag, szegény királyt,

Ki már ezerszer ígért jót, 's felejté
 Más perczben a' szó' szentségét, — ki mint
 Kis iskolás gyermek, remegve féli
 Rosz mesterének dorgáló szavát? —
 'S nyilt harczra kellni e' Cilley ellen,
 Ki jószerü olasz konyhán tanult
 Szakácskodást, — 's kinek bajnok szemében
 Mindegy: elül, vagy hátul, csak vasa
 Gyülölt szívet találjon. — Félre illy
 Veszélyhozó agálylyal, jó öcsém,
 'S köszönd az égnek, véres körmeit
 Hogy most az egyszer elkerülhetéd.

(A' vitézekhez)

És e' fölött nagyobb dolog forog fenn!
 Nemes hazánk' törvényes joga,
 Jólléte, sorsa, koczkáztatva vannak,
 Kertünk' virágin külföld' véérébe
 Dulongva gázol; — a' magyar szabadság
 Rongyos papír lesz, értelmet, jelentést
 'S erőt veszítve, gúnyul a' világnak. —
 Haljon meg, a' ki ezt okozta! — minden
 Méltó magyar velem szavaz, tudom.

MIND.

Haljon meg!

SZILÁGYI.

És haljon meg késelem
 'S vitézi vívás nélkül, isteni

Itélet által! — nyújtsatok kezet!

MIND (kezet nyujtnak)

Itt jobbaink!

SZILÁGYI (ünnepélyesen)

Cilley halva van!

H. LÁSZLÓ.

Bús kénytelenség!

SZILÁGYI.

Mátyás, menj sietve

'S hívd el körünkbe őt; mond, fontos ügy

Kivánja, hogy jelen legyen. Misén

Van a' király, 's óra int.

H. MÁTYÁS.

Kevés

Percz mulva itt lesz.

KANISAI.

És ha nem jön el?

H. MÁTYÁS.

Miért tanultam Róma' szónokit?

Ha azt se tudnák ajkaim végbe vinni,

Hogy egy hiú gazt, bár ravasz legyen

A' róka-faj nagyanyjánál, — 's hiúzi

Éles szemekkel bírjon — el ne csaljak.

Hová nekem tetszik: mondjátok ugy,

Hogy nem tanultam életben latánul,

'S ma elszegődöm küldoló barátnak. (E1)

H. LÁSZLÓ.

Mellék szobába hát vitéz barátim,
'S maradjatok mind addig csöndesen,
Mig jelt adok!

SZILÁGYI.

Nem könnyü vállalat!
Mert keblemen zúg a' méltó harag
'S szeretne már dörögni; 's kardomat
Görcsös vonaglás borítja, mennyiszer csak
Cilley' nevét említik ajkaim.

MADARÁSZ.

Egy engedélyt, bátyám! te jól szivelhetsz
Engem', tudom. Hadd, én öljem meg őt! —
E' kardnak olly igénye van fejére
Mint senkinek; — szent esküm kívánja,
Hogy bosszút áljak rajta húgomért.

SZILÁGYI.

Jut néked is hely; nyomd rá bélyeged'!
Jerünk be társaim! László ne késs!

(A' mellékszobába mennek, Madarászon 's Lászlón kívül)

MADARÁSZ.

Bajtárs! hol a' kard jobb kezedből, és
Az érczfedél melledről? elfelejtéd
Hogy hitszegő, hogy gyilkos látogat meg?

H. LÁSZLÓ.

Önérzetem legbiztosabb paizs;
Ne higye senki, hogy János' fia

Gyilkolni készült; és ne mondja senki,
Hogy tiszta öntudalmú kebele
Gyanú vasával terhelé magát.

MADARÁSZ.

Legyen, közel leszünk. Veszély nem érhet.
Én a' bejárást állom el nyomán,
'S ha teste széllé át nem változik
Ki nem kerüli kardom' a' lator. (El a' főajtón)

H. LÁSZLÓ.

Vér! — vér tehát? — 's egy ellen annyian? —
Nem, még sem! — egy föltét alatt kegyelmet
Adok fejének! hagyja el hazámat,
Mondjon le méltósága' díszjeleiről,
'S éljen, ha tetszik, szégyenül magának. —
Adj lelki éberséget és erőt
Szavamnak, oh hazám' szent istene!

(Gara Mária' arczképe elébe térdel. — A' színhely változik.)

Hatodik jelenés.

(Cilley' laka.)

CILLEY (pánczélt ölt magára), GUNTRAM (segít öltöztetni).

GUNTRAM.

'S nagyságod el megy hívására? bátorkodik
drága személyét veszélyeztetni?

CILLEY.

Mit tegyünk? gyanút nem szabad ébresztenem egész az utolsó pillanatig. De minden rendben van, 's még ma fejeikre csap Cilley' boszúja. Hah! mint örülök ez ünnepi pillanatra! — egy csapás, 's az egy óriási, a' szép szökéért, kit tölem Hunyadi elragadott. Hogy is volt csak, te nyomorult lányrabló?

GUNTRAM.

Madarász Helént, kit a' györi egyházban magadnak kiszemléltél, tömérdek gonddal, 's ezernyi csalfogással egész a' nándori falakig hozám, 's midőn remek munkámra koronát tenni, 's a' könyben ázott virágot kezedbe adni réménylém, a' forgó szél utamba hozá éj' közepén Hunyadit — a' lány segélyért kiáltoz, én befogom száját, ő vonakodik — 's a' madárka tiéd helyett, Hunyadi' karjára száll.

CILLEY.

Gyáva sihederek ti! 's te nem ügyesb a' többinél. Nem érdemlitek kenyeremet, mellyből kegyem lakozni enged. Illy gyönyörtől engem megfosztani! Éltemben sem láttam gazdagabb és puhább aranyhajat, 's keble fehérebb volt, mint Stájer bérczinek hava! 's e' kéjtől elesni! átkozott! — 's még e' fölött napfényre is jöhet a' tréfa, melly

e' sötét erkölcsű népnél könnyen vért forralna! — Szólj, nem ismert-e meg?

GUNTRAM.

Nem hiszem. Gyors lábam alig őrizhete vilámvasától. Midőn Nagyságod munkáim' édes gyümölcsén kéjeleg, nem is eszmél a' veszélyekre, mellyekbe a' megszerzés kerül.

CILLEY.

'S neked ficzkó, midőn aranyaimat költöd, midőn a' királylyal porfiú létedre magyarországi tanácsnökká neveztetlek, midőn megunt kedveiseimet ölelgeted, nem kell felejtened, hogy apró szolgálattal elég nagyszerűen fizetem.

GUNTRÁM (hízkelkedve)

Most is azon jó tanácscsal tetézem érdemimet, nemes lelkü uram iránt, hogy e' vadász-kürtöt vinné magával nagyságod. Mondhatod, hogy vadászni indultál, szükség' esetében pedig bele fúhatsz.

CILLEY.

Főlsleg gond! ezen önmagában egyezetlen tettetni nem tudó néptől nincs mit óvakodnom.— Nékiek előbb Cilley' fejével kellene bírniok, hogy egy Cilleyt törbe csaljanak. Azonban hogy önféjünek ne rágalmaz, ám legyen! (Nyakába fűggeszt egy kürtöt) Mereszd ki rőt szemeidet, Guntrám, mert ha szöke szépem' helyét hasonbecsű martalékkal

nem töltöd be, karóhoz köttetlek a' cilleyi zárda'
udvarán, 's verébijesztő vázzá aljasítlak — királyi
tanácsos. (E1)

Hetedik jelenés.

(Hunyadi osztálya, mint az ötödik jelenésben.)

H. LÁSZLÓ. CILLEY (kardosan, vadászkürttel.)

H. LÁSZLÓ.

Isten hozott, gróf!

CILLEY (idegenséggel)

'S illy magányosan?

Ugy mondatott, hogy fontos ügy kívánja

Minél előbbi megjelentemet,

Mellyben itélőül választatám.

H. LÁSZLÓ.

Ugy van, nemes gróf! Oltártól jövesz?

CILLEY.

Igen.

H. LÁSZLÓ.

Hogy' érzéd oltárnál magad?

CILLEY.

Miért ez? én nem értelek!

H. LÁSZLÓ.

Nemes gróf!

Tedd jobbodat szivedre és felelj:

Nincs benn harag 's gyűlölség ellenünk?

CILLEY.

Ugy látszik elfelejtéd, hogy fiam lől
 'S hogy én atyád. Im esküszöm tehát,
 Hogy keblem a' legnyájasb érzeménnyel
 Dobog feléd, hogy legbuzgóbb barátság,
 Melly ég irántad bennem. Ám legyenek
 Megátkozott a' földön és az égben,
 'Taszítson el magától végítélet'
 Napján az isten, 's minden kő kigyóvá,
 Minden falomb mérges nyillá legyen
 Alattam és körülöm, 's ellenem,
 Ha ajkaim hazudnak —

H. LÁSZLÓ.

Már elég!
 Megnyugszom, és őszinte vallomásod
 Uj bizalomra birja lelkemet.
 Halljad tehát a' nem csekély ügyet,
 Mellyet magas birálatodra biztam.

CILLEY.

Halljam, mi az?

H. LÁSZLÓ.

Mi egy gonosztevőre
 Kivánjuk a' törvény' ítéletét,
 Kit felfedeztünk álnok útain
 'S ki most kezünk közt van — megmenthetetlen —
 'S kérünk, te légy bírása. —

CILLEY.

Mit tevé?

H. LÁSZLÓ.

Nincs száj, nemes gróf, melly rút bűneit
 Rajzolni tudná; minden lépte bűn,
 Pillája tör, és haragja hitszegés;
 Beszédi' mérge mézet rejteget,
 Vész ül mosolygó ajka' csábjain,
 Imádkozása bűnre gondolás,
 Vad keble oltár minden ördögöknek,
 Mellyen szüzeknek tépet koszorúja,
 Rablott arany 's árvák' könnyüjéből
 Termett igazgyöngy sír az égre fel.

CILLEY.

Költői festés! halljunk tetteket!

L. LÁSZLÓ.

Atyánknak élte ellen három izben
 Orgyilkoló kezekkel tört.

CILLEY.

Elég,

Hogy öt halálra ítéljem.

H. LÁSZLÓ (fokként emelkedő hangon)

Csak ő

Okozta, hogy rigói vérmezőn
 A' győzelem török' kezébe szállt,
 És számos ezrek' honfi vére folyt.

CILLEY.

Veszejtse minden birtokát, ha van.

H. LÁSZLÓ.

Oh gazdag ő! mert árvák, özvegyek'
Kincsét kegyetlen kézzel elrabolta,
És milliók' vérért kiszívni nem félt
Vampyr-ajakkal.

CILLEY.

Már elég, sok is,
Engedd, fiam, hogy bucsúmat vegyem.

H. LÁSZLÓ.

Hallgass ki, gróf; az arczkép érdekes. --
Rágalmak és hízeltetések által
Egy jó királyt megmérgezett; reményünk'
Nemes csiráit álnokul legyúrta,
Hazánk' jövőjét megfojtotta, és
Jogit, szabadságát elnyomni tört,
És nemzetekkel úgy mert játszani
Mint gyöngye egyesekkel.

CILLEY (mindinkább zavarodva)

Tűzbe jösz.

H. LÁSZLÓ.

'S mi megbocsátánk e' gonosztevőnek,
Mert jobbulását volt okunk reménylni,
Ha eskü szent lehetne hitszegőnél.
Baráti jobbot nyujta ő nekünk,
Szent esküvéssel ígért jobb jövőt,
Oltár elébe lépett, 's pap kezéből
A' szentek' szentét olly szilárd kezekkel

Fogadta el, mint minmagunk, — 's hiszed
 Hogy esküvése' szentelt lánczai
 Csak egy napig fékezheték dühét? —
 Nem; a' keresztény századok' Judása
 Elment az urnak asztalától, és
 Tört fent egy óra mulva éltem ellen,

(Fölemelt dörgő hangon.)

De vége már! elégem bűneit!
 Az ég haraggal pirkadt el fölötte,
 Ő megvakult, és törbe jött! — magad
 Halált kiáltál a' gonosztevőre! —
 Kivánod őt meglátni, érdemes gróf?
 Meglátni arcza' elsápadt színét?
 'S az aggodalmak' kín hullámaid
 Vonásain? és megzavart valóját?
 'S az elnyomott düh' lángját vad szemében?

CILLEY (sáppadozva)

Ti játszatok velem! mi szemtelenség!
 Szükségtelen, hogy többé itt legyek. (Menni akar)

H. LÁSZLÓ (karjánál ragadja)

Egy perczre még — őt látnod kell, nemes gróf!
 Vagy olvasád talán, hogy a' hyena
 Ön képe ellen böszült dühre gyúl?
 'S tartasz te is, hogy képed megmarod? —
 Ej ej! mi kár, hogy e' szobában itt
 Csak férfiak lakoznak, 's nincs tükör. —

CILLEY (félre)

Pokol! mi vakság fogta el szemem',
Hogy e' kezek közé jövék. (Dühösen) Bocsáss!

H. LÁSZLÓ.

Maradj, maradj! a' hon nem bánja meg.
Szükség, hogy a' hű képet megtekintsd,
Gondoskodám tükörről. (Elővesz egy levelet)

E' levél

Szerb fejdelemnek szól, 's két lapda van
Igérvé benne néki, millyenekkel
Még egy király sem játszott. (Másik levelet mutat)

És ez itt

A' hű barátot, Rozgonyt hívja fel,
Hogy jó barátit adja át neked,
Neked, kit isten 's ember elhagyott.

CILLEY (tántorogva és sáppadtan)

Hamis levél! — ki ördög hintheté
Ez új vizsály' magvát közünkbe? És te
E' rútkoholmányt elhiszed, fiam?

H. LÁSZLÓ.

Hagyd e' szavat, mert torkodon akad
'S elfojtja undok lelked', — térj magadhoz
'S bánd meg garázda élted' bűneit,
Halált kiáltál ten magad' fejére,
'S nincs olly halál, melly méltó tetteidhez;
A' kínpadok' legrémesb gyötredelme
Csekély, ha latba vetjük bűneid'

Kisebb felével. 'S én még sem kívánom
Halálotat. Csak azt parancsolom,
Azt kell kívánnom — nem magam javára
Hanem hazámért — hogy hord el magad'
E' hon' köréből, tedd le tisztjeid'
'S ne lépj be többé a' határvizek'
Szent habjain, mellyek lehelletedtől
Büzhödt mocsárrá változnak. — Ne esküdj',
Mert nem hiszek szavadnak. — Betömött
Szájjal 's kötött kezekkel fog kivinni
Magyar hazánkból egy biztos csoport,
'S ne lépj be többé gúnyod' színhelyére!
Igéred ezt, gróf?

CILLEY (miután gondosan körülnézett)

Hah, csalárd oláh!

Te kényszeríteni véled Cilleyt?
Jer a' királyhoz, ott beszélj velem.
Apád 's magad czigányfaj 's megvetendő
Pórsepredék vagytok, kiket szemem'
Egy pillanatja semmivé teend.
Még kényszeríteni? bosszú és halál!

(Kürtjéhez kap 's fúni akar.)

H. LÁSZLÓ (elragadja tőle, 's kilöki az ablakon)

Te néma vagy. — Dugúlt a' hangcsatorna
Melly a' világgal összeköt.

CILLEY (fogát csikorgatva)

Pókol!

(féltre) Magunk vagyunk, és ő fegyvertelen;
Nincs más menekvés! (Hirtelen kardot ránt, 's megtámadja
Hunyadit) Vessz tehát, oláh!

(Kardját megsebesíti.)

H. LÁSZLÓ (kardjával védve magát)

Vesztedbe döntél órgyilkos! — barátim!
Elő! elő!

(Az oldal ajtó megnyílik, 's Hunyadi' baráti rohannak elő.)

CILLEY.

Hah, egy egész sereg! (A' főajtó felé szalad, azon Madarász lép be kivont karddal.)

MADARÁSZ.

Jer, kardomon rablott nők' csókja vár;
Helén köszöntet, a' kit elraboltál! (Üldözi)

CILLEY (a' mellék szoba felé rohan)

SZILÁGYI.

Jer, itt Szilágyi vár ércz keblire
'S ugy megszorongat, mint illy jó barát
Érdemli azt!

MADARÁSZ.

Oh! bátya! add nekem
Ez életet, 's kérd legjobb kardomat,
Kérd sólymomat.

KANISAI.

Ne hagyj ki minket is
Az áldomásból! jó joggal birunk
Ezen királyi vadhoz. Üzzük őt!

CILLEY (hátát megvetve küzd)

Gaz pártütők! vérpad lesz díjatok! (Elesik)

Átok reád sors! oh én vak bolond!

Átok reád magyar föld! bosszu! bosszu! (Még hal)

SZILÁGYI.

Kardom, dicsérlek, és ne mossa le

E' vért szinedről senki, semmi kor!

Mert jót tevé, jót! — János sógorom

Nándor alatt megzúzva Ázsiát,

Nem tön jelesbet, mint mi itt, barátim!

Hazám, bosszulva vagy!

MADARÁSZ.

Húgom, bosszulva!

RONOW ÁGNESZ (a' főajtón belépve)

Bosszulva keblem' tisztá istene,

Kit áruvá tett a' lator rokon!

H. LÁSZLÓ.

Oh ég! bocsásd meg e' vértettet itt!

Barátim, a' királyhoz!

ÁGNESZ.

Ime itt van!

LÁSZLÓ KIRÁLY (háborodva, halaványon). BÁNFI.

GUNTRÁM. NÉPTOLONGÁS.

KIRÁLY.

Minő zaj ez? mi történt itt?

H. LÁSZLÓ.

Királyom!

Ott egy hideg tetem mered feléd,
Cilléy' teste az, ki ölve van.

KIRÁLY (rettenve)

Jaj énnekem! hová jutottam!
E' véres vasak!

H. LÁSZLÓ.

Bocsánatot, királyom!

A' kénytelenség' ércz törvénye szólt.
Véres vagyok, de envérem csorog,
'S édes hazámnak szentelem nedét.
Cilléy órgyilkosként megrohant
Fegyvertelent, míg ő pánczelt viselt. —
Nézd, oh királyom! e' rút irományt,
'S olvassad ebből gyilkos szándokát.
Fejeink' ígérte a' szerb despotának. —
Szükségtelen soronként elbeszélnem
Cilléy Ulrik' undok bűneit,
Te ismered, királyom, azokat,
'S isméri a' hűséget is szívünkben,
Melly ég irántad olthatatlanúl,
Bocsáss meg a' tevőknek!

KIRÁLY (habozva)

Halva van?

'S te élsz? — igen, te élsz, 's ő halva van! —
Szép, oh igen szép! — jól történt, 's örülök,
Hogy így esett! — te hű vagy, és ti mind!
A' gróf hibázott, 's véres büntetését

Megérdemelte, jól átlátom azt.
 Pánczélt viselt, 's megtámadott tehát?
 Milly' tettetés! pedig nem régiben
 Oltár előtt atyáddá esküdött,
 Szükség parancslá önvédelmeted. —
 'S míg én a' templomban buzgólkodám,
 Itt illy dolog lőn irva vérbetűkkel
 Uralkodásom' tiszta könyvibe,
 De én örömmel megbocsájtok.

(Kezét nyújtja H. Lászlónak)

H. LÁSZLÓ.

Áldás a' jó királyra!

SZILÁGYI.

Éljen sokáig a' király! szívünk
 Lesz zsámolyod, várad lesz kebelünk,
 Bástyáid e' nem hajtható nyakak,
 Te jó uton vagy, 's nagy király leszesz

KIRÁLY.

Mind légyetek kegyemről biztosítva,
 Hűségteket nem fogja elfelejteni
 Kegyes királytok, jó magyarjaim!

(R. Ágnesz és Bánfi felé.)

El innét, a' vad pártütők közől,
 'S a' gyilkosokra méltó büntetést. (El kíséretével.)

GUNTRAM (A' király után mutatva)

Cilléy él még!

A' MAGYAROK.

Éljen a' király!

A' SZOMORUJÁTÉK.

ELSŐ FELVONÁS:

A' KIRÁLYI ESKÜ.

SZEMÉLYEK.

V. LÁSZLÓ, király.

GARA, nádor.

MÁRIA, leánya.

HUNYADI LÁSZLÓ,

HUNYADI MÁTYÁS

} testvérek.

SZILÁGYI ERZSÉBET, Hunyadiak' anyja.

SZILÁGYI MIHÁLY,

BÁNFI PÁL

MADARÁSZ MODRÁR GYÖRGY,

ROZGONYI RÁJNOLD

KANISAI LÁSZLÓ

HELÉN, Madarász' huga.

GUNTRÁM.

} magyar főurak.

Hölgyek, Cselédek, Kiséret.

Temesvárott, 1456.

Első jelenés.

(Ünnepélyesen diszesített terem. Diadal-zene hangzik 's várakozó nép' tolongása látszik a' szín' mélyen.)

SZILÁGYI ERZSÉBET, GARA MÁRIA. HÖLGYEK.

(mindnyájan gyászba öltözve.)

SZ. ERZSÉBET.

Itt várjuk el király-urunkat, és
Kik véle jönnek, két kedves fiam!
Oh mint dobog, mint reszket bennem a' szív
Féltő aggálytól 's ujongó örömtől.
Látandom a' rég nem látottakat,
Keblemre zárom a' két ifju. hőst,
Kiknek szülője lenni büszkeségem.—
De jaj! kezük, mellyet nyakamba fűznek,
Nem tiszta, ontott vérrel gözölög,
'S ez a' mi keblem' békejét zavarja,
Ezért vevém a' gyász' sötét színét
Magamra bíbor és selyem helyett.

MÁRIA.

Légy nyugton, oh anyám! lásd e' kebel
Olly mélyen, olly erős, szent bizalommal
Hisz és reményl, hogy Lászlónk' jobb keze

Olly tiszta, mint egy angyalé, ki égből
Mannát hoz a' föld' éhezőinek.

SZ. ERZSÉBET.

Nemes leány! keblemre! csak te tudsz
Illy édesen zengő vigasztalást
Árasztni e' rosztat sejtő anya'
Sebhedt szivére! milly boldog fiam,
Hogy illy szelid és mégis olly' erős
Lelket talált benned — menyasszonyában!
Légy ifju életének csillaga,
Szerelmed édes rózsalánczival
Kötözd meg a' szilaj kor' lángjait. (Megöleli)
Olvasd szememnek csillogó könyében
Mint áldalak, milly nyájasan szeretlek!

MÁRIA.

Tisztelt anyám! őt boldogítani
Egy czélom, egy kíváнатom! szivemnek
Hű dobbanása csak Lászlóm' neve
Agyamban egy a' gondolat, 's ez — ő!

NÉP.

Jöu a' király! — éljen László király!

(Ünnepi menet. KATONASÁG zászlókkal és czime-
merekkel. Azután a' KIRÁLY, HUNYADIAK, SZI-
LÁGYI, GARA, BÁNFI, ROZGONYI, KANISAI,
MADARÁSZ, 's KISERET. Mig H. LÁSZLÓ és G.
MÁRIA egymást hévvel köszöntik. —

SZ. ERZSÉBET. (Letérdel a' király előtt, 's visszaveti fátyolát)

Uram király! egy özvegyet tekintesz
 Könyüs szemekkel lábadhoz borúlni,
 És esdekelve nézni fel királyi
 Magas kegyelmed' napjához. Királyom!
 Nem száradának el még könyeim
 A' drága férj' halálán, 's keblemen
 Még nem simúlt el fájdalmam' viharja,
 Már új panasz kél ajkimon 's szivembe
 Új bú merité éles körmeit. —
 Fiam, jövöm' reménye, elkapatva
 Ifju heves vérének lángitól
 Meghagyta ölni a' király' rokonját
 'S kedves tanácsosát! De légy kegyes
 Ez egy esetben, fölség! oh tekintsd
 A' holt atyának érdemét. —

KIRÁLY (nyájasan felemeli)

Nemes nő!

Tisztelt vezérem' érdemes neje!
 Egy szót se többé! — a' mit ajkaid'
 Hatalma kíván, keblem' ösztöne
 Megadta már, és illik a' királyhoz,
 Hű bajnokának özvegyét anyául
 Fogadva, hálás buzgó érzelemmel
 Szívére vonni! — Gyermekid, barátid
 Erőszakos tettet követtek el,
 De jót is egyszersmind. Sebem begyógyult

És megbocsáték. Hagyjuk e' komor
Tárgyat.

SZ. ERZSÉBET.

Királyom hálámat vedyed.

KIRÁLY.

Légy megnyugodva, és felelj nekem:
Miért ezen gyász öltözet, szemedben
Miért könnyü, ha nem gyönyör' könnyűje?
Ah! félre e' ruhákkal, 's mit színök
Jelent, az átkos búval. Azt kívánom,
Jó kedv 's örömmek tarka színeit
Láthassa rajtatok szemem. Ne gyászold
A' nagy halottat. A' kit olly nemes
Életből olly nemes halál ragadt el,
Irigylenünk kell sorsát. — Ünnepek'
Fényes sorával füzöm át, barátném,
Itt mulatásom' néhány napjait,
És megkívánom, hogy kit a' király
Annyának hí, 's kiket testvéreinek,
Vegyék el a' királytól e' ruhákat,
A' mellyeket tinéktek rendelék
Adatni kincstáramból, és rövid
Ittlétemet megtiszteljék az által,
Hogy tagjaikra más öltöny ne szálljon!

(Apródok fényes bársony ruhákat hoznak elő)

ERZSÉBET.

Bocsáss meg, oh kegyes királyom! a' szív,

Melly fájdalomhoz már hozzá szokott,
 Be nem fogadja olly könnyen magába
 Az új örömnök balzamat, 's magas
 Kegyed' sugári a' szemek' könnyárját
 Egyszerre föl nem szárasztják. Bocsáss meg!
 Egészen el nem szórom gyászomat,
 Mig ajkaid' királyi esküje
 Meg nem vigasztal teljesen.

KIRÁLY.

De én

Nem szenvedek körömben könyeket
 'S fájdalmakat. Te nem hiszesz szavamnak,
 Tisztelt anyám? de hinned kell.— Az isten'
 Oltára és mosolygó angyali,
 Kik ott lebegnek, hallják eskümet,
 Hogy a' megölt Cilleyért boszút
 Házad' barátin 's kebled' gyermekin
 Nem vesz, de őket testvér indulattal
 Ölelve védi a' király. Azért
 Velem hasonló öltözet fedezze
 Testvéreim' testét; alvó helyök
 Mellettem, és ebédjök asztalomnál,
 Kezők kezembe nyájasan szorúlva
 Legyen 's maradjon. — Ünnepeýesen
 Teszem le oltárnál az esküvést
 'S fogadlak újra tisztelt jó anyámnak; —
 'S fiaid' testvéremül. Nyujtsd karod'

'S vezess szobámba, hadd legyenek tiétek.

(Karját nyújtja Erzsébetnek 's vele el. Követik Gara, Bánfi, Gara Mária, és a' királyi kíséret.

NÉP.

Éljen! sokáig éljen a' király! (Eloszlanak.)

SZILÁGYI.

Öcsém! eddig elkisértetek
'S most a' hazának gondja visszahí
Nándorra. — Még is távozás előtt
Egy jó tanácsot! E' királyi kegy'
Csalfénye el ne altasson. Nekem
Nem tetszik e' példátlan kedvezés.
Itt Bánfi, itt még számos czimbora,
Kik a' királyt nem jóra oktatandják,
Hidd el nekem, hogy Cilley' vérhalála
Jutalmat és dicsérést érdemel.

H. LÁSZLÓ.

Nyugodt lehetsz. Ugy intézők egész
Éltünk' sorát, hogy minden tetteinkből
Hű tisztelet ragyogjon; 's nem lehet
Olly vakmerő, hazug, rágalmazó,
Ki vád-'s gyanúra alkalmat találjon.

SZILÁGYI.

Én rég lemondtam e' gyermek-királyról.
Látjátok őt még, bűnbánó alakban,
Remegve, hízelegve Nándoron?
Miként egészen a' miénk vala,
Miénk 's hazánké! — Esküvést merék

Letenni őseim nyugvó csontira,
 Hogy a' gazok' körméből gyöngé lelke
 Megmentve végre. 'S im eljő Gara
 És Bánfi, és hasonló czimborák,
 'S im látjuk újra felvirággani
 A' régi gyomnak buja sarjadékát.
 Ő elveszett nekünk! Cilley Ulrik
 Lekoptatá a' nemzedék' aranyját
 'S ön szennyé' bélyegét süté reá!

H. MÁTYÁS.

Átok! hogy a' magyar világ fölött
 Föl nem derül az ég' örök borúja!
 Volnék csak én király: egy év alatt
 Más színbe öltöznék e' szép haza!
 Hízelnék és mázos ajkú rókák'
 Rosz áruját torkokra fojtanám,
 Négy lábra állni kényszeríteném
 'S kutyabőrbe varratnám a' szemtelent,
 Ki rút hízelnéssel járulandna
 Királyi székemhez, hogy minden ember
 Megvesse őt 's ismerje jellemét. —
 De a' derék magyart szívemre vonnám
 'S igaz szavának lenne olly becse
 Mint a' magyar föld' drága érczinek.

SZILÁGYI.

Jaj a' szegény nemzetnek, a' kit egy
 Gyermekek-király' szeszélyes vesszeje

Gyöngén igazgat; mig a' gyermekésznek
 Szilárd önállást ad a' kor' hatalma,
 Az ingatag' kártéte végtelen. —
 És e' lidércz pofájú nádor, e'
 Sötétszemű Gara.

H. LÁSZLÓ.

Oh, ne bántsд ez embert!

Hideg 's mogorva ő, de tiszta ércz.

Fenékig. A' kétség alaptalan.

(Szilágyi Erzsébet, Gara Mária visszajőnek)

SZILÁGYI.

Segíts tanácsot adni e' hívő
 'S reményteljes fiúnak, jó hugom!
 Ő rózsza színben látja tárgyait.

H. LÁSZLÓ.

'S hű gondod és baráti ajkaid
 Rútabb színekkel festik a' valónál.
 Ha volna is, ki jóllétünkre tör,
 Álnok szívü ellenség — ám legyen!
 Lépünk elébe bátran a' jövőnek,
 Hintsen tövist utunkra, vagy virágot,
 Az élet olly mozgástalan 's üres
 Küzdés nélkül. Mi férjfiak vagyunk
 'S megvinni készek minden pillanatban
 Sorssal, pokollal. — Oh kit illő szerelm'
 Nagy lángja éltet, 's buzdít, mint enyém,
 Milly megvetendő annak, milly csekély

Minden nehézség, minden küzdelem.
Én gondtalan vagyok! boldog vagyok!
Kéblem feszeng a' féktelen gyönyörtül,
És felriad mint nászi víg zene:
Éljen szerelmem' első tárgya, a' hon,
És e' hazának legnemesb virága
Menyasszonyom! de éljen a' király is,
Ki jóra tért!

SZILÁGYI.

Éljen, ha jó marad.

H. LÁSZLÓ.

Reméljük a' legjobbat jó szivétől

SZILÁGYI.

De szunnyadozni féljünk, gyermekek!
Hugomnak ismert bölcsesége lesz
Tanácsadótok! éles pillanatja
Fel tudja fedni a' legtávolabb vészt;
Mint jó vadász meglátja a' magas
Felhőkben úszó barna saskeselyt,
Míg tompa szem nem is gyanítja azt.

(Megöleli Lászlót)

Bátyád' utolsó hangja arra kér:
Ne higgyetek, ne e' királyi kegynek,
Rögtön derült fel, 's rögtön elborúlhat!
Nem tiszta még az égmező, 's az elszórt
Felhők ujonta nagy tömegre gyűlnek.
Ha baj lesz, Nándorvára nyitva áll!

Az ősi sas-lak felvesz érczölébe
És rajta minden ármány megtörik.

(Indul, ismét visszatér 's Lászlót újra öleli.)

Öcsém! mikor látlak megint?

H. LÁSZLÓ (G. Máriát hozzá vezet)

Tekintsd

E' drága lényt, szívemnek angyalát,
E' lány enyém istentől, 's emberektől.
Fényes menyegzőt ülendek vele,
'S kéj-tengerében füljön el, kivánom
Minden sötét szín, minden gyász ruha!
Reménylem, eljössz ünnepemre, bátya,
'S ti mind, barátim?

SZILÁGYI.

Eljövök, ha szinte

Egy lábam elválná is a' török.
Ohajtom, hogy víg vőfél híjon el
'S ne a' segédkiáltás! — Eljövök,
'S rokkant bokáim tánczra keljenek
Vagy nászadon, vagy harczy kürt' szavára

(Gara Máriához)

Őrizd, szívem' kis lánya, ifjadat,
Hogy el ne kapja vészes árulás!
Szép pár! ki téged elszakasztana,
Szívét vasammal málkásítaná.
De távozom, mert gyermekké lehetnék.

(Erzsébetet öleli)

Hugom, vigyázz!

ERZSÉBET.

Isten veled, Mihály!

SZILÁGYI.

Isten velünk és önerőnk! (EL Erzsébet, Mátyás, és a' Hunyadi ház' baráti kísérik)

H. LÁSZLÓ.

Szép Máriám, kedves menyasszonyom!
 Hallasd szavadnak édes zengeményét,
 Adj sebhedett fülemnek orvos írt,
 Olly sok komor hang, annyi hitszegő szó
 Sértette azt, mióta elhagyálak.
 Te szép vagy— oh te szebb vagy, mint előbb,
 Szemed, ha eddig csillagom vala,
 Most életemnek napja az. — Beszélj!
 Légy orvosom!

MÁRIA.

Közelget a' király,
 Jer, a' királyt kerüljük.

H. LÁSZLÓ.

Oh, ti mind
 Rosz véleményben vagytok e' nemes
 Király felől. Ő jószivű, szelid
 És ájtatos.

MÁRIA.

De ember, és király!
 Gyarló az ember, a' király hatalmas,
 S ha bűnös ember és erős király

Egy testbe' laknak, kész a' szörnyeteg!
Jer, jer!

H. LÁSZLÓ.

Te kedves félénk! ám legyen. (Elmennek.)

KIRÁLY és GARA (föllépnek)

KIRÁLY.

Nádor! kegyelmes fejedelméd vagyok,
Szólj nyiltan!

GARA.

Isten úgy áldjon, miként
Hazám' javára szólok! — Hü barátom,
'Tanácsosod, 's vérednek rokona
Órgyilkosoktól meggyilkoltaték,
'S illő, hogy a' mit fölséged' java
'S jövője kíván, tőlem hallja azt.

KIRÁLY.

Tanácsodat kikérem 's megkivánom,
Te hü barátja voltál a' szegény
Megboldogultnak, kit, bár mint fedezzem,
El nem tudok felejtni —

GARA.

Elfelejtni?

Nem olly csekélyek fényes érdemi,
Hogy nagy szivednek tiszta táblájáról
Az évek eltörülnék tetteit
'S tanácsait! hogy a' királyi kar
Büntetlenül hagyhatná gyilkosait!

KIRÁLY (súgva)

Te hü tanácsnokom vagy, légy közel
 Hozzám, királyi székemhez.— De lassan
 'S vigyázva; én bocsánatot fogadtam
 A' tetteseknek, mert érzemarkaik
 Körülszorítva tarták éltemet,
 De lesz idő!— mit gondolsz? — Cilley
 Úgy oktatott, hogy szükség 's vész között
 Igérni kell, de kényszerült ígéret
 Nem köt le senkit, annyival kevésbbé
 A' fejdelemnek megszentelt személyét,
 Ki a' közemberek' törvényein
 Felül emelve, nem nép' tagja, nem
 Polgára a' hazának, melly fölött úr!

GARA.

Cilley böles volt itt, mint mindenütt, —
 Csak játszd tovább is fölvelt szereped'
 Itt rossz kezekben van még életünk,
 De nem sokára ősi Budavár
 Fogad királyi fényes termibe
 'S ott lesz idő föllépni. —

KIRÁLY.

Úgy tudom,

A' gyilkos a' te vöd—

GARA.

Nem vöm, királyom,
 Mátkája csak lányomnak, ekkorig

Megengedém a' véretem gyalázó
 Kötést, mivel közjó kívánta úgy.
 Mit nem kötött meg papkéz, könnyű azt
 Tiltó szavamnak elválasztani.
 De volna vőm bár, ő veszélyt koholt
 Felséged ellen, 's a' nádor maga
 Gyászt vétne ön leánya' homlokára!

KIRÁLY.

Jó. Menj tehát, 's rendezd az ünnepet.
 Az ünnepélyes eskü holnapon lesz.
 'S a' táncmulatság áll már. Fényesen
 Mutassa a' király magas hatalmát
 'S dús kincséit.

GARA.

Mint illik.

KIRÁLY.

—Én megyek

'S nyájaskodásom folytatom.

GARA.

Mi bölcsen!

KIRÁLY (el)

GARA.

Kezemben ő! az elkevélyedett
 Oláh hősöknek végre veszni kell!
 Nagy fényöket vérem nem szenvedí.—
 Ők, mindenek?! 's az ősi vér, Gara
 Egy elfelejtett régi rongy legyen?

Nem úgy, szerelmesim! király lesz ő
Király felett, 's rég rejtett bosszuját
Rátok dörögni alkalmat keres! (E1)

Második jelenés.

(Pompás diszítvényű 's fényesen világított tánczterem.
Gazdagon rakott asztalok. Az oldalteremből tánczene
hallatszik, 's benne tánczó párok lebegnek.)

MADARÁSZ GYÖRGY, HELÉN (föllépnek)

MADARÁSZ.

Cilley megboszúlva! és te mégis
Olly bús vagy, édes kis leány! nem mosolygasz
Mint egykoron, ha boldogult apánknak
Vidám meséket mondál víg szeszélylyel
Hosszú, borongó őszi esteken;
Vagy bácsikád' borzas bajusza volt
Ingerkedésed' tárgya, 's fegyverét
Gyöngéd kezekkel fölvevéd magadra,
Amazon mutatva, kiktől a' magyar
Nőket leszármazottakul vítattad.
Vagy sipegő madarkáid valának
Gondos szerelmed' féltett tárgyai,
Búd az csupán, ha fülmiléd' szava
Elnémula olykor, mert aggó szerelmed
Ugy képzelé, hogy a' madár beteg.
Kandúr iránt volt üldöző harag

Csupán szivedben, a' ki vakmerően
 Akarta a' kalitkák' hölgyeit
 Rabló lovagként zsákmányul ragadni,
 'S im most örök bú üli homlokod.'
 Mi bánt hugocskám, szólj!

HELÉN.

Bátyám, ne kérdezd

E' bú' okát. Keblemben égve az,
 'S nem-mosható le semmivel.

MADARÁSZ.

Ha vérrel:

Levágok érted egy török hadat,
 'S tíz Cilleyt; — ha tenger víz' nedével:
 Elbujdosom, túl száraz földeken,
 'S saját kezem merít tengerhabot,
 'Melly kis szivedről búd' okát lemossa. —
 Kedves hugom! nincs többé ősz atyánk,
 'S gondomra bízva életed, szerencséd; —
 Bátyád, atyád, és mindened csak én:
 Közöld velem, mi bánt? új helyzeted
 Nem kedvező Garának udvarában?
 Te tenmagad kívántad, hogy barátnéd
 Gara Máriával lakhassál.

HELÉN.

Igen!

Ő jó barátném, ő nemes leány,
 És társasága kedves kincs nekem.

MADARÁSZ.

Vagy kis szived gyúlt nagy lángokra, és
 Szerelmi bú zaklatja lelkedet?
 Igaz! tizenhat évet túlhaladtál,
 'S ez jó, szabad! Mi boldog léssz hugocskám!
 Már látlak újdun házi nő korodban,
 Mint sürgölődöl, mint uralkodol
 Cselédiden szelid kórmánynyal, és
 Mint vagy szerelmes 'férjed' mindene! —
 Boldog lesz e' férj, boldog, oldaladnál,
 Te eltalárod rejtett vágyait,
 'S előzve teljesülnek általad; —
 Te olly szeliden ápolod ha kór,
 Olly bájolón mérsékled, ha szilaj!

HELÉN.

Enyelgesz, édes bátya!

MADARÁSZ.

Szörnyü baj,
 Hogy kis hugom vagy. Agglegény leszek
 Maholnap, és letettem álmaimról:
 Éldelni csöndes házi kéjeket,
 Ringatni játszi szöke nemzedéket.
 Keblem' szerelmeül hazám maradt csak
 'S a' harcz, mit érte küzd a' férjfiú!
 De téged elvinnék, kis hugom,
 Bár senki mást nem. — Mond, ki a' szerencsés,
 Ki megtaníta kis leány' bajára?

HELÉN.

Sajnálj!

MADARÁSZ.

Bohó lányka! azt hiszed,
Hogy a' magyar hazának ifjai
Oly érzetlenség, 's szerelmeden
Nem olvadoz fel pánczélos szivök?
Egész hazában egyet ismerek csak,
Kit nem lehet, nem kell szeretned.

HELÉN.

Egy!

'S az egy?

MADARÁSZ.

Hunyadi László.

HELÉN.

Jaj nekem!

MADARÁSZ.

Hugom! szegény hugom, 's első szerelmed
Illy czélt hibázott, illy boldogtalan?
'Te őt, barátnéd' mátkáját?

HELÉN.

Csak őt!

Ha mondanám, hogy nem szeretem: ez
A' legnagyobb hazudság lenne minden
Hamis beszéd közt, a' mióta földön
Hamist beszélnek. — Mint imádom őt!
'S ezt mondani szóval, ah, ez semmi még —
Ez egy sovány tizedje a' valónak,

'S árnyéka csak szerelmem' istenének.
 Szóval ki tudná azt elmondani,
 Ki eldanolni, mint imádom őt?
 Nincs szó, se' hang, se' köny, — az égi kar,
 Az zeng talán az isten' székinél
 Illyen szerelmet; — 's estvén, reggelen
 Imádkozom, hogy ég bocsássa meg
 Nagy bünömet, hogy istenen kívül
 Egy föld' fiát illy hön szerethetek.

MADARÁSZ.

A' hála benned lángra gyúla, ő
 Megmente téged a' rabló' kezéből,
 'S elrabla tenmagadtól.

HELÉN.

Bácsikám,
 Ne kérd tehát, miért e' bú' borúja,
 'S mért nem mosolygok többé.

MADARÁSZ.

E' hazában,

E' nagy világon épen őt!

HELÉN.

De kit

E' nagy világon rajta kívül?

MADARÁSZ.

Oh!

M'ért kelle így történni? — e' szelid
 Kebelbe m'ért ébredt föl érzelem,

Ha lángja annak egyházát ledulja?
 M'ért nem maradtak a' kor' lángjai
 Örökre szunnyadozva, hogyha tárgyak
 Elérhetetlen 's kínjok végtelen!
 Idő csupán, mitől gyógyot remélek.

HELÉN.

Élet' határin túl, a' sír csupán
 Melly nyugtató kebellet int felém.

(Vig zene hallatszik a' szomszéd szobából)

MADARÁSZ.

A' táncmulatság már elkezdett,
 Szegény leányka! és te tánczra mégysz,
 És látod őt barátnéd' karjain.

HELEN (szelid önmegtadással)

Törött szivemmel vidám tánczra mégyek,
 És látom őt barátném' karjain,
 Kín sajk szivemben, 's én mégis mosolygok!

(Be a' terembe)

GARA, GUNTRAM (föllépnek)

GUNTRAM.

'S te nem vevéd azt észre, nádor ur?

GARA (mohón)

Beszélj, barátom, 's Cancellár leendsz;
 A' legkisebb körülményt pontosan
 El kell beszélned! — ah! te ámitasz! —
 Illy fényes álom! illy dicső remény!
 Nem! nem!

GUNTRAM.

Szemem, hidd, sokkal élesebb,
Mint sem hibázna illy könnyű dologban.
Mióta a' terembe lépe: folyvást
Leányodat szemléli 's üldözi,
Ágnesz felejtve van, 's a' többieknek
Egy pillanat se' jut.

GARA.

Királyi vő!

Fölséges álom!

GUNTRAM.

Sokkal gyermekebb
Urunk királyunk, hogy sem indulatját
Fedezni tudná. —

GARA.

'S azt miért is? — ő
Király — 's parancsolatja szent nekem!

GUNTRAM.

'S a' vőlegény?

GARA.

Vesszen, ha veszni kell,
Cilléy' vére úgysis vért kíván.

GUNTRAM.

Igaz. Csupán rokonság és barátság
Kívánja így! — de ím itt a' király
És lányod, és Szilágyi Erzse; jer
Nagyságos úr! vonuljunk e' sötét
Oszlop mögé, 's tanu lehetsz magad.

GARA.

Éles szemed van, Guntram, 's fölfedésed
Zsebedbe kincset 's dicsvágyadnak olly
Nagy hivatalt szerez, minőt soha
Anyád sem álmodott.

GUNTRAM (alázatosan)

Cilley' híve.

Garának is hü!

GARA.

Võm király! mi kéjl!

(Elvonulnak az oszlopok megé)

(KIRÁLY, HUNYADI LÁSZLÓ és MÁTYÁS, SZILÁGYI ERZSÉBET, GARA MÁRIA. A' király és Hunyadiak egyenlő arannyal hímzett bársony ruhákban)

KIRÁLY.

Nyugodt-e már szived, tisztelt anyám?
E' három öltözet legyen tanújel
Arannyal elborítva egyiránt,
Bársony szövetből varrva egy modorban,
Hogy két fiad testvéreim nekem.

(Két karjára ölti a' két Hunyadi)

Igy. A' királynak illy két gyámola?
'S ki tudja megrengetni trónusát?
'S az ifju párnak véde a' király,
Ki árthat õ nekik?

ERZSÉBET.

Nyugodt vagyok. Kegyednek e' jele

Olly biztosítás, mellyen megszünik
A' legnagyobb, legszívölőbb agály.

KIRÁLY.

(Könnnyű udvarisággal átmenve Gara Máriához)

'S te jó magyar földem' dicső virága!
Hű nádoromnak bájos gyermeke,
Szép szüz! elégült löl-e a' királylyal?

MÁRIA.

Leány vagyok, 's itélni tetteidről
Nem tisztem, oh királyom! 's mégis érzem,
Hogy tiszta hála tölti keblemet
Jóságodért, mellyel tetézed őt,
Ki vőlegényem, 's lelke' kincse.

KIRÁLY.

Boldog,

Kiről illy édes ajkak' bársonyán
Illy mézszavaknak árja ömledez! —
Ám, hogyha hálát érzesz a' királyhoz,
Nyujtsd hó kezéd' 's tánczolj velem.

MÁRIA.

Parancsolsz!

KIRÁLY.

'S ti menjetek, 's a' hullámszó terem
Sziréni közt választatok, kiket
Izléstek óhajt! a' legszebb leány
Most a' királynak oldalát diszíti;
De megkivánom, hogy testvéreim
Nyomom' kövessék a' táncz' rendein;

'S ha most enyém a' nap, válaszszanak
 Ők első fényű csillaghölgyeket.
 Ha feltüzém keblemre a' legékesb
 Rózsát: keressenek szelid ibolyt,
 Emlényt, 's egyéb virágot. — Menjetek!
 'S te, jó anyám, rendezd a' párokat!

(Szilágyi Erzsébet 's fiai él)

KIRÁLY.

Egy szóra, szép szüz! — vérem ég, fejem
 Lángol, szívem dobog, — nyújts hűsítőt
 Nyújts enyhületnek csöpjeit!

MÁRIA (hűvesítőt nyujt)

KIRÁLY (iszik)

Mi édes!

'S miért? kezedtől jött. Oh drága kéz!
 (kezét forrón csókolja)

MÁRIA (idegenkedve)

Fel vagy hevülve; jer tánczolni! mert
 Királyi életednek kárt okozhat
 A' gyors hűlés!

KIRÁLY.

Imádott Máriám!

Itt kell maradnod és meghallanod,
 Mit rab királyod' ajka fölfedez.
 Ki kell szivemből törni a' tüzeknek,
 Hogy fel ne dúlják ifju éltetemet,
 És hallanod kell vallomásomat,
 Elfojtva szétrugná az keblemet! —

Oh lány, te szép vagy! szebb mint szélesen
 Kiterjedett országim' mindene,
 Szebb mint koronám, szebb mint bérczeim'
 Száz év alatt egyszer nyiló virága!
 Királyi homlokodnak sína lapján
 Erény 's nemesség trónol; báj szemedben
 Olly ég lakik, mit nem közemberek'
 Számára alkotott a' nagy teremtés!

MÁRIA (félre)

Mi kínos helyzet. (A' királyhoz) Úgy hallom, hivólag-
 Zeng a' terem' zenéje.

KIRÁLY.

És szívemnek

Húrján ez egy szó zeng: lány, szeretlek!
 Ti búsnak, kedvetleńnek láttatok
 Gyakorta engemet, 's ki képzelé
 E' bú' okát? — Szívemnek árvasága
 A' puszta ür, melly keblemet laká,
 Kiült borúsan arczvonalmaimra,
 És hervadásra sújtva ifjuságom'
 Virágait, halvány bút ültetett
 Ajkamra, és szemem' tüzét kiölte,
 De egy nemes szív, melly felém dobog
 Melly tiszta, szüz, osztatlan érzeménnyel
 Repkényzi át éltemnek puszta fáját,
 Segít emelni pálczám' terheit,
 Békét mosolyg rám gondjaim között

'S fáradt fejem' forró ölére vonja,
Belőlem egy jó, 's nagy királyt csinálhat!

MÁRIA.

Hevülve vagy, beteg vagy! — oh jerünk!

KIRÁLY.

Te nem felelsz beszédeimre?

MÁRIA (szilárd elhatározással)

Nem!

KIRÁLY.

Te hű leánya vagy nemes hazádnak,
'S jólléte kedved' kedves érdeke,
De a' királytól sok függ; mert ha ő
Boldog 's nyugodt: boldoggá és nyugodttá
Teendi népét. Oh leány! leány!
Mentsd meg királyod' a' végső bukástól!
Szeretlek, oh szeress te is! vidítsd fel
Arczom' borúját, töltsd be szüm' ürét,
Melly most epedve ég.

MÁRIA.

Betöltí azt

Agnesz. Hisz ő szeretve boldogít,
Ő szép, 's szelid!

KIRÁLY.

Leány, te nem tudod,
Mi tőn gyönyörvadászszá engemet,
Mi ránta a' vad élet' tengerébe,
Hol most fogoly halként vergődni látsz?

Elcsüggedésem, egy szivet találni,
 Melly tilkos édes vágyaim' megértse,
 Melly engem embert istenné emeljen;
 Agnesz' karába küldé fölkeresni
 Mit nem találhaték, miért emésztve
 Ég a' sovárgás most is keblemen! —
 Oh lány! ha téged fölfedeztelek
 Két év előtt: sok nem történt vala,
 Mi most beirva, szennyes foltokúl,
 Uralkodásom' emlék-könyvibe.
 Átkos magasság! Oh, miért nem teve
 A' sors közelb egymáshoz! — és miért
 Vagyok tehát király? — úgy akarom,
 'S kell, hogy legyen! — parancsolok, 's szaramnak
 Engedni fognak. —

MÁRIA.

Felséges királyom!

Bocsáss meg a' szabad szóért, mivel
 Egy gyöngé lány királya' ellenében
 Föllépni mer! Te tréfálsz, oh király,
 Te játszol a' legszentebb érzetekkel,
 Hevülve vagy, 's magasztalt szenvedelmid
 Dús szóvirányba ömlenek. De én
 Magas szerelmed' meg nem érdemeltem,
 'Te úr 's király vagy — én jobbágy leány,
 Kinek szerelme 's boldogság-virága
 Alsóbb vidékek' árnyain nyílik.

Magyar honom' királya legmagasb
 Tetőkre vesse büszke sas-szemét;
 Gazdag hazáknak fényes udvarában
 Keressen ő fejedelmi szüzeket,
 'S méltó virágot tűzzön keblire!
 Margit, ki neked szánva van, szelid,
 Szép és erényes, 's ő....

KIRÁLY.

Ne szólj felőle,
 Kínoz, ha csak rá gondolok. — Te engem
 Nem értesz, oh imádott Máriám!
 Királyi ifju térdel lábaidnál
 'S nőül kíván, mert csak téged szeret.
 Légy nőm, királyném! — óriás szerelmem
 Elnyomja apró kétség' törpeségít,
 'S ki állhat ellen, hogy ha így kívánom?

MÁRIA.

Én! —

KIRÁLY.

Te, kegyetlen?

MÁRIA.

Kényszerítheted

A' börtönök' rabját, hogy tagjai
 Munkára és teherre szokjanak;
 De nem parancsolsz a' sziveknek. — És te.
 Nem gondolád meg ezt, fölséges ur?
 Oh! a' tanácsos mennyi kárt teve!

KIRÁLY.

Leczkézz, ha tetszik, korholj kény szerint,
De nézz reám szelidebb pillanattal,
Ne légy, ne illy márványhideg! — csupán
Te általad lehetnék férfiúvá
Nagygyá, dicsővé. És körödben érzem
Hogy lelkeken önállás ébredesz,
Elszánt vagyok mindenre.

MÁRIA.

'S nem tudod
Hogy már menyasszony, a' kivel beszélsz,
Hogy vőlegényem ép' azon Hunyad,
Testvéri névre a' kit méltatál;
'S hogy szent jogát megóvni tartozom.
Légy férfiú, fölség! légy nagy király!
Győzd meg futólagos sugalmait
Indulatodnak. Hidd, öngyőzelem
Olly boldogító, olly szent érzemény,
A' melly előtt elpirúl, semmivé lesz
A' szenvedélyek' lázas mámora.
Tedd össze jobbainkat, oh királyom!
Szüntesd meg a' hontépdelő viszályt,
Ne vess újabb gyulékony anyagot
A' pártfelek közé! Fénylő füzért
Köt homlokod körül e' diadal
És kebledet királyilag nyugasztja.

KIRÁLY.

Ne szólj felőle, a' testvéri névről!
 Elárulám őt, és elárulom még
 Ezerszer érted, mindent megvetek,
 Feldúlok és szétrombolok miattad.
 Ő nem szerethet téged így — 's ne is
 Szeressen így! — ha áldozatra van
 Kettőnk között szükség, reményilem azt,
 Hogy a' királyért hű jobbágya lesz
 A' visszalépő 's áldozatra kész.
 Oh bár ragadja el királyi pálczám',
 Fejedelmi fényem', ősi koronám'
 — Ugy is kívánja mind ezt — tégedet
 Hagyjon csupán szívemnek, —

MÁRIA (kevélyen visszalépve)

Semmi sem

Használ tehát? 's te így határozál,
 Nem kérdeve engem? gondold meg, királyom,
 Szabad vagyok! nem rab, nem áru, mellyet
 Bányád' aranyján kény szerint vehetsz.
 'Tiszteld szerelmem' szentelt jogait
 'S halld rendületlen vallomásomat:
 Lászlóm csupán, Hunyad' nemes fia,
 Kit most, 's örökké szeretek! — tudom,
 Te elszakaszthatsz egymástól, de hozzád
 Nem kötheted szívem', László király,
 Ha bár hadat hozandasz ellenem,

Hidd ezt nekem szegény jobbágy leánynak,
Kit semmivé tehet királyi jobbod,
De ingataggá nem! (Elsítt.)

KIRÁLY.

Megállj! megállj!

Oh büszke lány! 's még szebb, hogy illy kevély!

GARA (elébe lép)

Nádor, te jókor jösz!

GARA.

Fölséges úr!

Szolgálatodra állok itt; parancsolj!

KIRÁLY.

Szólj nádor; ugy-e új testvéreim
Mást érdemelnek, mint kitüntetés,
Ők pártütők, ugy-e? — lehelletők
'S minden szavuk királyuk' árulása?
Cilléy' vére nemde azt kiáltja,
Hogy gyilkolóit súlyos büntetéssel
Fenyítse jobbam? jól meggondolám
E' dolgokat. —

GARA.

Már többször is jelentém

E' tárgy feletti véleményemet!

Ők gyilkosok! 's nem méltatlan gyanú,

Hogy pártütést forralnak ellened.

KIRÁLY.

Úgy van! gonoszt forralnak ellenem!

'S nem csak királyi pálcám', 's koronám'
 Mit elragadnak tőlem; ez csekélység
 Egyéb bűnökhöz. Sokkal kedvesebb,
 Mitől szívem megfosztja Hunyadi —
 Óh nádorom! boldogtalan vagyok!
 Szegény vagyok!

GARA.

Fölséges úr! hová
 Kalandoz a' költővé élesült
 Agály szivedben?

KIRÁLY.

És te sem segíthetsz,
 Nem senki földön 's égben! — a' mitől
 Megfoszta a' kevély alattvaló,
 Nem adja vissza semmi hatalom.

GARA (örömmremegve)

Hogy' érted ezt, fölséges úr? — talán
 Méltó vagyok, hogy hű keblembé rakd
 Búd' kincseit.

KIRÁLY.

Jó nádor! légy apám!

GARA.

Milly tisztelet!

KIRÁLY.

Leányod bájoló,
 Mint senki széles országom' határin.
 Én őt imádom jobban mindeneknél,

Érette a' palástot messze vetném
 Mint gyáva rongyot; és fejem' diszét,
 Az ősi érczet, elhajítanám,
 Mint egy törött kőmorzsát. 'S kincsemet
 Hunyadi ragadta tőlem el!

GARA.

Királyom!

Te meglepéd hű jobbágyod' szívét:
 Ijesztasz és öröme gyújtasz! — oh!
 'S miért ez aggság? — e' panasz miért
 Királyi ajkidon? miért messze vetni
 Királyi pálczád' 's ősi koronád' ?
 Tartsd meg, királyom, mind ezt, és parancsolj
 Lányom' szívével és kezével. Ő
 Szelid leány, ő tisztel tégedet,
 'S szeretni is fog. — Milly magas gyönyör!
 'S való tehát? nem álmodom? Királyom!
 Ha ez való, ha én benned magas
 Vöm' tisztelem: büszkén kimondhatom,
 Hogy tiszta vérből van menyasszonyod;
 Mi őseink közt több uralkodónét
 Látánk, 's az ország' legfényesb családi
 Alatta vannak régiségre, és
 Dicső ősökre háznak.

KIRÁLY.

Mi ez

Mi mind ez? — ő nem földi nemzedék!

Ő égbövet, kit népet áldani
Küldött le Isten egy király' ölébe —
De nem szeret!

GARA.

Szeretni fog!

KIRÁLY.

'S Hunyad?

GARA.

Alattvalónak tiszte visszalépní,
Hol a' király parancsol; — itt kezem
Hogy ő tiéd! —

KIRÁLY.

Édes remény!

GARA.

De halkkal!

Még e' falak Hunyadczimert viselnek!
Többet Budán. Oh, milly boldog vagyok. —
Irigy szemekkel néztem a' Hunyadfaj'
Fényét, 's kitüntetését! 's most — ez édes
E' szívdagasztó képzet! — Messze bár
De mégis édes, mégis boldogító! —
De el tehát Temesből, el sietve!
'S 'mig itt vagy, a' föl'vett színt hiven őrizd,
Gyanút ne ébreszsz, 's majd Budán —

KIRÁLY.

Mi lesz?

GARA.

Lászlón odébb adunk.

KIRÁLY.

Mi módon ezt?

GARA.

Van börtön ott, van vérpad, van kolostor;
Van minden, a' mi kell!

KIRÁLY.

Reád bizom.

GUNTRAM (föllép)

Reggel van, a' vendégek oszlanak;
Fölséges úr! parancsaidra várok.
Hány órakor lesz a' szent esküvés,
Mellyel Hunyadit testvérül fogadja
Fölséged? —

KIRÁLY (hidegen)

Ah! — az esküvés? kilenczkor. (el)

GARA.

Guntram! király vagyok!

GURTRAM.

'S tanácsnok én!

(A kárpit legördül.)

MÁSODIK FELVONÁS.

GARA NÁDOR.

SZEMÉLYEK.

GARA, nádor.

MÁRIA, leánya.

HUNYADI LÁSZLÓ.

HUNYADI MÁTYÁS.

ORSZÁG,

KANISAI,

BODÓ,

MADARÁSZ MODRÁR GYÖRGY,

GISKRA

BÁNFI

TURÓCZI

HELÉN.

GUNTRAM.

} Hunyadiak' baráti.

} főurak 's királyi tanácsosok.

Polgárok, nép, katonaság.

Budán, 1457.

Első jelenés.

Hunyadiak' lakása.

HUNYADIAK, ORSZÁGH, MADARÁSZ.

ORSZÁGH.

Vigyázzatok, barátim! újra mondom,
És mondom ismét, mondom szüntelen.
László! barátja voltam hős apádnak,
Fogadd öreg barátod' jó tanácsát:
Hagyd el Budát!

H. LÁSZLÓ.

Tudom, hogy jót akarsz.

Mi kincs, hogy olly apától származánk,
Ki hű barátokat hagyott nekünk,
Kik érdeméért, a' fiúkat is
Gondos kezekkel ápolják 's vezérlik.
Te jót akarsz, de én nem látok eddig
Eltávozásra illendő okot.

ORSZÁGH.

Hidd, jó öcsém, a' lármás vigalom'
Zajában a' nyugodt, ősz férfiú,
Kit szenvedély nem tépett, nem vakított,
Sok szót, sok intést, sok pillantatot
Gyűjtött tapasztalása' könyvibe.

László király' testvéri érzeményc
 Irántatok, nem tiszta ércz fenékcig.
 A' fülbesugók' átkozott hada
 Folyvást növekszik, 's jó barátaink
 Elnyomva a' királyi szék előtt! —
 Hagyd el Budát!

MADARÁSZ.

Azt vélem én is. Átkos
 Világ van itt az udvar' fényec közt!
 Mosolyba rejtett méreg, és virággal
 Körülfűzött nyil. — Oh e' sima nép
 Nyájas beszédec mint a' krokodil'
 Gyermeksírásac, olly csalárd 's veszélyes.
 Szín minden a' mi jó; és a' való
 Méreg, düh, és kajánság! — El Budáról!

H. MÁTYÁS.

El innét, el! szabad bércek közé,
 Hol fesztelen szabadság lengedez
 Szél' szárnyain; azt mormol a' patak,
 És azt minden kebel! — gyűlölvéc
 Szórom le testemről e' rongyokat:
 Miket királyi bársonynak nevez
 'S irigy szemekkel néz mindenki itt.
 Fodrokba rendezett hajszálaim'
 Hadd düljac inkább erdeink' szelec,
 'S fedezze tagjaim' bár zsákruha,
 Melly egyszerű, de nem nyom, nem szorit!

Nándorra, bátyám! ott urak vagyunk,
 'S kaczagjuk e' lidérczek' töreit,
 Mik lágy mosolyban rejteznek, 's kigyói
 Bőrük' simáját 's mézes mérgöket.

H. LÁSZLÓ.

Budát? ez ékes, szép, kies Budát
 Hagyjam-e el, hol Máriám lakik?
 Tulzó agályban éltek! — Hát talán
 Felejtve nálatok, hogy nem sokára
 Fényes menyegzőt ülök e' falak közt
 'S Budára rendelém barátimat! —

MADARÁSZ.

Üld a' menyegzőt más helyen! vigyed
 Temesre mátkád'. Elragadjuk őt,
 Mint távozó sas a' szelid gilit!
 Mit éljen ő is e' fényes szemét-
 E' csillogó rongy- e' hamis arany-
 Világban itt!

H. LÁSZLÓ.

Atyját nem hagyja el!

MADARÁSZ.

Szerelmedért mindenre kész leszen,
 Mi szüz erénnyel egyező!

H. LÁSZLÓ.

'S van-e

Okom; hogy a' derék Garát, ki olly
 Nyájas, derült, és kedvező ipam lön,

Megcsaljam, és a' nemző' kebliről
 Kedvelt leányát lopva elragadjam?
 Ezt nem teszem! nem!

ORSZÁGH.

Őrizd lelkedet

Könnyenhivéstől! — a' nyájas Gara
 Veszélyesebb, mint a' bús, mord Gara.

H. LÁSZLÓ (meggondolás után)

Legyen tehát! — barátom György! siess
 'S ötszáz lovaggal térj meg táboromból,
 Melly ünnepem' diszével áll fel,
 Fegyvert ragadjon a' föld' népe is
 'S kettőztetett léptekkel jöjtek
 A' vár alá! — Harczjáték' végivel,
 Mit holnap a' királynak tisztelés'
 Jeleül adandunk: megmondom neki
 Szándékomat, hogy házat elhagyandom.
 'S ha ellenzenj tetszenék neki,
 Kezemre fűzöm szép menyasszonyom',
 Ti körbe fogtok, és a' hű sereg
 Fedezni fogja távozásomat.
 Mátyás öcsém! bocsáss köríratot:
 Barátaim Temesre jöjenek
 Boldog menyegzőm' ünnepére. 'S így
 Jó rendben a' dolog.

ORSZÁGH.

Hálám az égnek,

Hogy elfogadtad jó tanácsomat!

H. LÁSZLÓ.

Hálám az égnek, és neked!

ORSZÁGH.

Jerünk!

Én a' király' tanácsában fogok
Vigyázni minden szóra, pillanatra.

H. MÁTYÁS.

Vöféli tisztet teljesítek én!

MADARÁSZ.

Én ellenállhatlan ötszáz okot
Hozok magammal a' tábor' színéből (Elmennek)

H. LÁSZLÓ.

Elhagyni hát az új testvér-királyt?
Dúsan fejünkre árasztott kegyéért
Illy hála?! — és elhagyni Máriám'
Atyját, ki olly jó, nyájas mostanában,
Olly szív szerint örül velünk! Barátim'
Megegyező tanácsa úgy kívánja,
Hogy elsiessenek a' király' köréből. —
Ám legyen úgy! ő ifjú 's ingatag,
Ő tettetést tanult Cilleytől,
'S bár keblem ellenmond: megengedem,
Hogy sok kegyével elvakíta, és
Nem látom enszememmel a' veszélyt.
De Máriámnak atyja, jó ipam,
Ő férfiú! ő nyiltszívü magyar;
Ki csalni nem tud, nyiltan áld, 's gyülöl;

Ha keble forr, ő nem fog arczain
 Békét viselni; 's a' kit nem szeret,
 Ne tartson az jobbjára számot. Őt
 Megcsalni aljas, bűnös, nemtelen
 Csín lenne tőlem. Elmegyek, szivébe
 Öntöm kieszmélt tervem' titkait
 És ő segíteni fog! — Szép Máriám
 Enyim leszen, Budán vagy Temesen
 Mindegy! — az ég itt és ott egyaránt
 Derülten int a' boldogok' szemébe (E.L.)

Második jelenés.

(Gara nádor' szobája.)

GARA (egyedül)

Elérkezett a' rég kívánt idő,
 Lázzadva a' királynak szenvedélyi,
 'S betejesülnek fényes álmaim.
 Most vagy soha! — lányomnak tudni kell
 Szándékomat, 's a' gyülölt vőlegény
 Ki nem kerüli bosszúm' töreit.

(büszke léptekkel jár fel 's alá)

Hah! ős magyar föld, most rengetve lép föl
 Nagy nádorod, kit eddig e' sötét
 Oláh család árnyékba tolt, 's kiről
 Alig beszéltek önjobbágysai;

Most egy világ bámulja nagy nevét
'S Európa' nyelve zengje tetteit.

GARA MÁRIA (belép) ELŐBBI.

MÁRIA.

Atyám, hivatnod tetszett. Mondd, miért?

GARA.

Kedves leányom! házam' büszkesége!
Keblem' szerelme! jer nemzöd' szívére.

MÁRIA.

Te jó atyám vagy! —

GARA.

És te jó leányom
És bölcs, korod 's nemed fölött, 's magyar lány.
Hazád miatt kész minden áldozatra.
Óh, én tudom, te ellenkezni nem fogsz
Atyád' kívánatában, a' ki téged
Szeret, becsül, és boldogítani vágyik.

MÁRIA.

Mi az, mit illy sok szóval kellene
Kivánnod engedelmes Máriádtól?
Szólj, jó atyám, szavad parancs nekem.

GARA.

Parancs ugy-e? én erre esküszöm
Mindenkoron. 'S lásd, mégis úgy beszélnek
Az emberek, hogy nem vagy engedelmes;

Nem vagy szelid leánya jó atyádnak.
De én tudom, hogy az vagy.

MÁRIA.

Jól tudod.

GARA.

Kedves leányom! kincsem! mindenem!
Oly ponton állunk, hol nem álla még
Az ős Garák közül egy sem. Magas,
Dicső remények lengenek körül,
Dél nap derült házunkra, 's őseink'
Arczképei felmosolyganak, ha látják
Mi nagy leend földön a' Gara név!

MÁRIA.

Te férfiú vagy! kebled' ösztöne
És szomszár dicsvágy! — büszke homlokod
Csak úgy derül fel, hogyha ránczait
Hírnév' örök füzére fogja át.
De én leány vagyok, kívánatom
Oly kiskörűek, oly ártatlanok.
Repkényfüzérem Lászlóm' karjai,
Országom a' ház, hol lakom vele,
Trónom szerelmes keble. Semmi vágy
Nem lakja keblem e' kívül, atyám.
Szeretem hazámat gyöngé nőerőmmel,
Mert bajnokát, ki vérét ontja érte,
Őt boldogítani fő kívánatom,
'S ha lenni kell, hogy harczba menjen, és

Halált öleljen nyájas nő helyett;
 Megnyugszom, és nem sújt le fájdalom,
 'S ez minden, a' mit tőlem várhat a' hon.

GARA.

Még többet is vár. — Egy kegyes királynét!

MÁRIA (üjvedve)

Mit hallok?

GARA.

E' hír meglepett, ugy-e?

E' nagyszerű újságnak fénysugára
 Villámcsapáskint érte kebledet?

MÁRIA.

'S ezt tőled, oh atyám?

GARA.

Tőlem, kì néked

Leghűbb barátod, véded és atyád.

MÁRIA.

Atyám, enyelgesz. Jó kedved derült
 Tréfálni velem.

GARA.

Olly komoly való,
 Minő csak emberajkokon foroghat.

MÁRIA.

Te nádor, és magyar nemes vagy.

GARA.

És

Még több leendek: a' király' ipa.

MÁRIA.

Adott szavad szent esküvés neked,
 'S áll az, ha ég és föld mind összeroskad;
 Hunyadinak ígérted kezem; szivemmel
 Megegyező volt választásod, és
 Azóta Lászlómé vagyok.

GARA.

Valál —

Emlékezem.

MÁRIA.

'S én szinte nem felejtém
 A' boldog estét. Megjöttél, atyám,
 Megsimogattad halvány arczomat,
 'S mondád: menyasszony. — E' szó jéghideggel
 Futotta végig véretem; remegve
 Kérdém tetőled a' jegyes' nevét,
 Mert homlokod' borúja azt jelenté,
 Hogy szívölő a' hír, mellyet hozasz.
 'S milly boldogító meglepés! te engem
 Lászlómnak adtál. Elfojtá szivem'
 A' boldog érzet; ajkam néma lőn,
 De megfeszült keblemnek húrjain
 Szent égi kar játszotta hymnuszit,
 'S én nem valék e' perczben föld' leánya.
 Mi szép, mi színes lett körülöm a' föld,
 Milly illatot hintettek a' virágok,
 Csillagbetűkkel volt az égre írva:

Boldog menyasszony. — Ezt susogta a' szél,
Ezt zúgta a' Dunának szöke árja,
Ezt énekelték a' lomb' fülmiléi.

GARA.

Térj tenmagadhoz; elragadtatál.
Meleg sziveddel nincs mit szólanom;
Hideg fej, és hűs józan értelem,
Mellyel fogadnod kell ujságomat,
Magyar királyné! —

MÁRIA.

Ah atyám! ne kínozz!

GARA.

Kínozni nem, csak boldogítani,
Nagygyá, dicsővé tenni szándokom,
Midőn kezed' Lászlónak adtam, a' hon
Kivánta úgy. Most ismét hon kívánja,
Hogy a' királynak engedj, a' ki téged
Szeret 's imád. A' gyáva szenvedélyt
László iránt, mellyet nem érdemel
Egy pártütő, föl kell áldoznod a' hon'
Jóllétiért. Megszöve a' kötél,
Melly a' királyt 's hazát egygyé ölelve
Áldást özönl ezrekre, milliókra.

MÁRIA.

Oh hon! miként él vissza szent neveddel,
Mint rejti szent lepledbé czéljait
Az önszerelmes dicsvágy.

GARA.

Banga gyermek!

Rajzold le élénk, tündöklő szemekkel
E' helyzet' égi kéjeit magadnak.
Magyar királyné lenni! egy nemes,
Gazdag hazának első csillaga,
Kinek nyomában dús áldás virúl,
És kegysugárok villognak szeméből.
Lát téged immár örvendő szemem,
Tisztelve a' nemzettől, melly felett
Mint a' nap, áldást hintve fön ragyogsz.
Szépséged és erényed milly diszére
Van a' királyi széknek! mint idézik
Példádat a' hon' legjobb asszonyi,
'S mint tűzik azt ki buzgó tisztelésre!
A' honduló vizsályok' pártdühe
Elnémul, és új béke angyalát
Imádja benned a' fáradt magyar.
Te a' királyt szelid kézzel vezérled
Uralkodása' kétes útain.
'S úrnéja lészesz inkább mint neje,
Mert ő imád, mint mondá; csak te érted
Ver keble, csak általad lehet
Magas, dicső, jó. Minden más szövetség
Veszélyes a' hazának; új vizsály
Teremne egy külföldiné' nyomán,
És új sebet fájlalna a' haza,

Melly föl se' gyógyúlt még a' régiekből.
Igy számolék! így eszmélém ki ezt
Álmatlan éjjeken.

MÁRIA.

Atyám, merész, de
Rosz számoló vagy, mert a' számolásból
Kihagytad a' fő részest, szívemet,
És egyezésemet. Tudod talán,
Mit már ezerszer mondék, szüm' szerelme
Lászlóm csupán, és senki más.

GARA.

Tudom,
Hogy a' szokás' hatalma nem csekély,
Te megszokád e' képzetet, de könnyen
Újhoz szokol. — Hüsitse szenvedélyed'
A' gondolat, hogy e' kevély oláh faj
Nem érdemes kebled' szerelmire.

MÁRIA (méltósággal)

Atyám!

GARA.

Atyádnak gondos jobb keze,
Melly néked egykor völegényt hozza,
Pótlékot ad a' képzelt veszteségért.
A' szenvedély elszenderül idővel,
'S te újra fogsz más Lászlót szeretni,
Mint völegenyedet, kit én ezennel
Elzárok és eltiltok oldaladtól.

Nincs semmi dolgod többé e' silány
 Oláh fiúval, nádor' gyermeke! —
 Fény és dicsőség tisztábbá 's nemesbbé
 Alkotja a' szerelmet, 's a' gyalázat,
 Szennyébe fojtja azt. E' vad család
 Nem érdemelte jobbunkat soha! —
 Légy hát nyugodt. Lesodrom homlokodról
 Az általam ráfont myrthus-füzért;
 'S ez fáj talán, de eljövök megint
 'S újat fűzök rá, és még e' fölött
 Koronát, leányom!

MÁRIA (lábaihoz borul)

Oh atyám! atyám!

Tekintsd leányod' üdvét, életét!

GARA.

Bohó leány vagy, érzelő baba.

MÁRIA.

Ne illy hideg beszédet; e' hidegség
 Megöl! — ne játszál szód' szentségivel;
 Add őt nekem, csak őt szerethetem,
 Nem senki mást, bár széles e' világon
 Egyetlenegy király legyen. —

GARA (hidegen)

Elég,

Meguntam a' pityergést. A' király
 Elhozza még ma szép ajándokom'
 Ön nagy személyét; — készülj!

MÁRIA.

Semmi sem

Használ tehát? a' szívnek hangjai
Elzengenek, mint hárfa a' szelekbe?

(fölkel)

Nem gyöngé lány beszél többé veled,
Ősz férfiú, 's nem gyermek. Megvetem
Ajándokod, te gondos, jó atya!
'S te így szeretsz hát engem, lányodat?
Illy fényesen diszítéd fűrtjeit,
Koronát hozasz játszószerül neki,
Míg véresen megszaggatod szivét
És lángoló tört döfsz keblébe. — Oh!
Te gondos, édes, nyájas, jó atya! —
Atyám, atyám! szent természet! tehát
Igy összedűlják nagy törvényedet?
Mit tengereknek szörnye nem teszen,
Mit nem teszen puszták' vadállata,
Azt megtevé egy udvar' embere
Egy főnemes, nagy úr, sokattudó,
Ki átfutott Bologna' iskoláin,
'S tudós tanítók' szájából tanúla
Emberszerelmet, érzést, bölcseséget. —
Kínozza ön vérének gyermekét,
'S feláldozá azt rút dicsvágya' szennyes
Sugalminak.

GARA (jéghidegen)

Csipősek szavaid,

De jó atyád' nem tudják sérteni.
 Eredj pihenni, gyermekem, talán
 Holnap nyugodtabb léssesz. Jó'jszakát!

MÁRIA (méltósággal)

Nádor! nyugodt vagyok, ha úgy kívánod,
 'S nyugodtan és szilárdul vallom azt:
 Lányod vagyok, de árud nem, kivel
 Kényed szerint űzhess kereskedést! —
 Merészkedél legszentebb érzetimmel
 Gúnyos, gonosz játékot játszani,
 Szűm' templomát feldúlni jéghideg
 Csontváz kezekkel. Most bennem fölédredt
 Az öntudat, 's erőmnek érzete!
 Előbb hideg vas dúlja keblemet
 Saját kezem által, 's méreg rágja szét
 Kínos fogával éltem' kapcsait,
 Mint kényszerítést szenvedjek. — Siess
 'S mond meg király uradnak: megvetem
 Zsarnok hatalmát; nő 's szabad vagyok. (E1)

GABA (mosolyogva)

Mint duzzog a' kis mérges! — majd segítünk!
 Gyökeres segély a' vérpad, és ha lágyabb
 Szerrel kiírtni nem tudnók szivéből,
 Czélhoz vezet majd a' bakó' keze.
 Im itt jön! — Olly derült a' jó legény,
 Mint gyermek, a' ki dajka-ölben ül,
 'S titoktalanb arcz nincs a' föld felett,

Keblen üveg van, mellyen áttekinthet
 A' tompa látó is ; de sas szemem
 Behat szivének belredöibe,
 'S vizsgálja agyvelőjét és veséit!

H. LÁSZLÓ (föllép) ELÖBBI.

Isten hozott, kedves vejem! mi hírt
 Hozasz nekünk? ha arczodnak hiszek,
 Csak jót, csak örvendés' okát viselsz
 Kebledben.

H. LÁSZLÓ.

Ugy van, jó ipam. Ki lenne
 Nem boldog e' tudattal, hogy kevés
 Nap mulva vöd leszek.

GARA.

Már jó előre
 Örül az ékes ünnepnek Buda,
 'S kell is hogy ujongjon, midön Gara
 'S Hunyad nevek fonódnak egy füzérbe.

H. LÁSZLÓ.

Ez épen a' miért hozzád jövék,
 Én elmegyek Budáról.

GARA (döbbenve)

Mit beszélsz!

H. LÁSZLÓ.

Ugy van, derék ipam! barátaim'
 Tanácsa gyözött. 'S mégis nem vehettem

Lelkemre, hogy téged megcsaljalak.
 Tudd meg tehát, hogy holnap a' vitézi
 Játék után, kedves menyasszonyommal
 Eltávozom Budáról. Rendelést
 Tettem, hogy a' seregből félezer
 A' vár alatt legyen.

GARA.

Mi szándokod?

Miért ez?

H. LÁSZLÓ.

Oh ne nézz reám haraggal,
 Tisztelt atyám! — van bő okom reá.
 Lásd, a' király meghültnek látszik ismét
 Irántam, és egem' jó csillagi
 Mind elborulnak; — ellenségeim'
 Csoportja nő; — nincs bátor hely nekem
 E' szűk falak közt. Elmegyek tehát,
 Hol rágalomnak nyelve el nem ér,
 'S erőszakos kar nem mer bántani.

GARA.

Lehetnek ellenid, megengedem,
 De gyöngé had, melly biztos, és szilárd
 Hatalmadat nem képes eltemetni.
 És én miért vagyok Budán? miért
 Nádor 's tanácsos?

H. LÁSZLÓ.

Ismerem szived',
 Magyar becsület 's emberség lakik benn;

Te értem mindent elkövetsz, tudom:
 De védhet-e karod, ha egy csoport
 Rohan reám, 's a' biró gyűlölöm?
 Ne nézz reám haraggal, oh atyám,
 Sőt légy segélyül feltett szándokomban.
 Jóllétem, és szíved' büszkesége,
 Kedves leányod úgy ohajtja. —

GARA (kémlelve)

Bővebben!

Szólj

H. LÁSZLÓ.

A' kieszmélt terv szerint

Holnap, ha a' játéknak vége van,
 És a' király jó kedvre lesz derülve,
 Elébe lépek, 's bucsúmat veszem.
 Ha elbocsát, jó, én hálás leszek;
 Ha nem bocsát: sajnálom e' szeszélyét,
 De nem segíthetek. — Lovagjaim
 Felállnak a' teren, menyasszonyom'
 Karomra fűzöm, 's száguldó lovam'
 Porával a' pört folytassák, ha tetszik:
 Volt-e szabad, nem-e, hogy elmenék.

GARA (félre)

Milly alkalom! — madár, törömbe szálltál!
 (Fenn) Jó terv!

H. LÁSZLÓ.

Te egyezést adsz?

GARA.

Milly örömmel!

H. LÁSZLÓ.

Te jó ipam! — Megyek hát, 's készülök
 Holnapra! — Fényes nap leend Budán,
 Napköltekor benyargálnak derék
 Lovagjaim kiralyi díszruhában,
 Én és öcsém felöltjük a' király'
 Ajándokát, a' dús aranyvirágu
 Biborruhákat; Zsigmond' csarnokába
 Lépünk, 's kihívjuk a' királyt. Alant
 A' tér' színén korlátok állanak fel
 Egy percz alatt zászlókkal ékesítve,
 'S nagy néptömeg' tengerzugása közt
 Lándzsát török királyomért, 's azonnal
 Egy másikat mátkámért. A' harangok'
 Ércznyelve, és az álgyúk' durrogása
 Nagy messze hintse ünnepem' hírét,
 Visszhangot adjon a' távol hegyek'
 Szirtorma, hogy nyugatról és keletről
 Fölzengjen egy nagy örvendő ujongás.
 Illy tarka zaj közt lépek a' királyhoz,
 Ki meglepetve lesz — 's megegyezik
 Kívánatomban. —

GARA (mélázva)

Fölséges! — dicső!

H. LÁSZLÓ.

Tetszik tehát a' terv?

GARA.

Kimondhatatlan!

H. LÁSZLÓ.

Köszönöm szivednek. Ezt vártam tetőled
'S magyar szivedtől.

GARA.

's én tetőled e' nyilt
Szép bizodalmat! (Kézet ad)

H. LÁSZLÓ (szíves kézzszorítás után el.)

GARA.

(Kémlelve utána néz; azután kalpagját ragadja)

Gyorsan a' királyhoz! (El.)

Harmadik jelenés.

(Szent György' tere korlátokkal és zászlókkal. Budai lakosok csoportokban. Guntram a' néptömeg közt kémlelődve, 's hol egyik hol másikkal beszélgetve.)

ELSŐ LAKOS.

Mi szép nap ez, komám! minden olly ünnepi; a' harangok' zúgása, zenekarok, az utzákon pompás lovagok nemes fajú 's vigan tomboló paripákon! — Isten éltesse a' békét, mellyet idvezült Hunyadi apánk annyi véres győzedelmen vásárlott meg számunkra.

MÁSODIK LAKOS

Ej! én mindig azt gondolom, hogy ha a' nagyok ünnepeket ülnek, a' föld' népe fizeti kedvtöltéseiket, 's azért épen nincs oka együtt örülni. — 'S mi akar itt keletkezni tulajdonképen?

ELSŐ LAKOS.

Hát mi egyéb, mint házasság. A' derek apának derek fia, Hunyadi László, most kel össze Gara nádor' csuda szép leányával.

HARM. LAKOS.

Ha az irigy pokol zavarát nem csinál a' számolásban. Mi kár, hogy azon angyalnak olly róka lelkű apja van!

ELSŐ LAKOS.

De annál angyalabb ám a' kisasszony. Oh az egy nyájas jó lélek, és szép is, kihez nincs hasonlító széles magyar földön.

HARM. LAKOS.

Alig hinné az ember, hogy olly apának olly leánya lehet. Az a' sárgazöld arczat, azon apró hiúz szemek, és a' lázasztó kevélység, mintha mi polgárok vadászebeivel tartoznánk egy osztályba. Sőt ha jól meggondolom, ezeknek egészen más tartásuk van.

ELSŐ LAKOS.

Lassan komám! látja kend' ama púpos bűnmedenczét (Guntramra mutat); ki sánta, de félszemre vak is.

MÁSOD. LAKOS.

'S ki az a' verébijesztő váz?

ELSŐ LAKOS.

Udvari kém, 's a' nádor' barátja.

HARM. LAKOS.

Szép egy bogár, az igaz.

ELSŐ LAKOS.

Most is, kétségkívül azért jár itt közöttünk, hogy öblös zsebébe gyűjtsön néhány becsületes magyar nyilatkozást. Ej; ej, ez gyászos jel. Bizonyosan valami rozson törik fejeiket.

HARM. LAKOS.

Ne vernök el amugy isten' igazában, hogy több nyíláson eresztené szélnek lopott titkait a' szennyes büntarisznya.

ELSŐ LAKOS.

Isten mentsen! ki őt sérti, az a' nádort is sérti, 's ez most mindenható! Hej! mióta Hunyadi apánk' nemes lelke elszállt közülünk a' földről, gonoszul felfordult itt a' világ.

HARM. LAKOS.

Nemes lélek! könyörögj érettünk!

(Mind hárman leveszik süvegjeiket)

MÁSOD. LAKOS.

Aha! most jönnek a' vitéz urak.

ELSŐ LAKOS.

Az ott elől Hunyadi László, arannyal himzett piros biborban. Milly gyönyörű vitéz. Köszöntsétek Hunyadi' fiát.

MÁSOD. LAKOS.

'S ki ott mellette azon büszke tekintetű, sasorrú szép gyermek, gesztenyeszín fürtökkel?

ELSŐ LAKOS.

Az Hunyadi Mátyás, a' kis tudós, kit Isten tartson meg buzogányul a' gazembereknek.

HARM. LAKOS.

Adjunk helyet a' vitéz uraknak.

(HUNYADI LÁSZLÓ és MÁTYÁS, KANISAI, BODÓ, MADARÁSZ, 's több vitézek, fényes öltözetben, lobogó zászlókkal és zenével mennek át a' szín' mélyén)

NÉP.

Éljenek a' Hunyadiak!

H. LÁSZLÓ.

Köszönöm, kedves hazámfiai. Éljen a' haza!

(Bemennek a' kir. palotába. A' nép utánok tódúl.)

GUNTRAM (előlép a' néptömeg körül; H. László után mutatva.)

Bement, honnét szabadon ki nem jő soha!

GARA MÁRIA, MADARÁSZ HELÉN (sietve, aggódva)

MÁRIA.

Hol ő, hol ő? — beszélnem kell vele
Bár hol legyen!

GUNTRAM.

Mit kívánsz, szép kisasszony?

MÁRIA.

Hunyadi Lászlóval, a' ki vőlegényem,
Óhajt beszélni a' nádor' leánya!
Ha kedves előtted a' nádor' kegye,
Vezess utána!

GUNTRAM.

Ő jó helyre ment!

László királynál van most udvarolni.

MÁRIA.

Roszabb helyen nem is lehetne!

GUNTRAM.

Őt

Ott háborítnod nem lehet, kisasszony!

MÁRIA.

Nagy ég! tehát már késő!

HELÉN (félre)

Jaj nekem!

MÁRIA.

Ha istenével, és nem a' királylyai
 Van dolga: szólnom kell mégis vele;
 Vezess utána, ember!

GUNTRAM.

Nem lehet!

MÁRIA.

Oh kín! — tehát itt várom el.

GUNTRAM.

Sokáig

Tarthatna egy kevésé. Hogyha tetszik
 Mulattatóul szívesen ajánlom
 Csekély személyem'.

MÁRIA.

Hagyj el. Oh, szivemben

Aggság, szorongás, fájdalom dulong!
Magányt ohajtok!

GUNTRAM.

Úgy parancsolád. (El.)

(A' nép ismét gyülekezni kezd.)

MÁRIA.

Helén, te kedves, biztos, hű barátné!
Te érzed e' zord kinnak égetését,
Melly keblemen rág; — oh, szelid kebel,
Te osztod e' lélekduló agályt.

HELÉN.

Ég tudja, hogy szivemből osztom azt.
Vigasztalódjál! (Félre) Oh gyász helyzetem!
Én, én legyek hát a' vigasztaló,
Kit búm megöl, mig halvány ajkaim
Vigasztalást rebegnek.

MÁRIA.

Hallod-e,

Oh jaj nekem! benn fegyverek csörögnek!

HELÉN (remegve)

Valóban? — Oh nem! képzeted csalá!
Örömkialtás az, 's vidám zene.

MÁRIA.

Nyájás vigasztaló!

HELÉN (alig tántorogva)

Jer Máriám!

A' népcsoport körülvesz; kandiséga
Ingerli búdat! jer!

MÁRIA.

Kell látnom őt!

HELÉN.

Látandod őt. Maradjunk bár közel,
Csak a' kíváncsi népnek ujjait
Kerüljük el.

MÁRIA.

Közel fogunk maradni
És látni őt!

HELÉN (felre)

Isten segíts! alig

Bírnak remegve ingó lábaim. (Félre vonulnak.)

ELSŐ LAKOS.

Ki vala e' gyönyörű leány?

HARM. LAKOS.

Hunyadi László' mátkája, Gara nádor' leánya!
'S a' másik vele, ama halvány rózsza, Madarász György vitéz' huga.

MÁSOD. LAKOS.

Búsaknak látszanak. Alig lihegnek

ELSŐ LAKOS.

Mondom, mondom, valami roszt készül.

GARA, GUNTRAM, 's FEGYVERES KISÉRET (a palotából.)

HARMAD. LAKOS.

Isten segítsen! a' nádor! (meghunyászkodnak)

GARA.

Polgárok! oszoljatok házaitekba. Katonák!

szedjétek szét a' korlátokat! — A' harcziáték,
fontos okok' közbejötté miatt, nem mehet végbe.

ELSŐ LAKOS.

Hallod komám, a' harcziátékból mi sem lesz.

MÁSOD. LAKOS.

Fontos okok miatt!

ELSŐ LAKOS.

Mondom, mondom, valami rosz készül.

GARA (hangosan)

Éljen a' király!

NÉP (lassan kedvetlenül)

Éljen a' király! (Elszélednek)

GARA (Guntramhoz)

A' szent János-hegy' aljában van egy roskadt ház, benn egy sáppadt cigány lakik; — neve nincs, mestersége bakó. Menj ez emberhez, Guntram, és súgd fülébe, hogy köszörülje pallosát!

GUNTRAM.

Értem (el)

GARA (visszaindul a' kir. palotába)

Lányom szabad lesz ismét, és királyné!

(GARA MÁRIA befohan, HELÉN követi, mindketten lelkendezve.)

MÁRIA.

Atyám! atyám! — ő bement 's vissza nem jött.
Hol vőlegényem? hol Lászlóm?

GARA.

Sötét

Lakása van.

MÁRIA ÉS HELÉN (felsikoltva)

Szent ég!

GARA.

Ő pártütő;

'S a' pártütők' méltó jutalma — vérpad!

MÁRIA ÉS HELÉN (ájultan lerogynak)

GARA (a' cselódekhez)

Vigyétek e' leányokat haza.

(Mária és Helén elvitetnek)

Fáj a' csapás, sír a' fosztott menyasszony;

De fordul a' hold, és mosolygni fog

Az új királyné, — 's én a' király' ipa.

(El a' kir. palotába.)

Negyedik jelenés.

(Terem a' királyi palotában. A' KIRÁLY trónon ülve.

GARA, BÁNFI, GISKRA, TURÓCZI, UDVARIÁK.

GARA.

Nyugton lehetsz, fölséges úr, tömött

Sorral vigyáznak híveid körüléd,

Megtöltve örrel a' szomszéd szobák,

'S meg nem menekszik egy is!

BÁNFI.

A' latorhad

Vesztébe jött! — elbizott bangaságuk

Nem képzélé, hogy tervök tudva van.

KIRÁLY.

Ám jöjenek, készen vagyunk!

(Az ajtók megnyílnak, 's belépnek HUNYADI LÁSZLÓ, MÁTYÁS, KAŇISAI, BODÓ, MADARÁSZ, 's egyéb baráti a' Hunyadi háznak.)

MIND.

Éljen! sokáig éljen a' király!

H. LÁSZLÓ (a király' eleibe térdel, 's egy pompás kardot nyujt által.)

Fölséges úr! királyom! eljövök
 Hogy elvezessem fölséges személyét
 A' harczpiaczra. Fölséged' magas
 Ottléte lelkesítse bajnokinkat,
 És engem is, hű jobbágyát. Fogadd el
 E' tiszta kardot, melly még ekkorig
 Nem szenvedett vérmocskokat. De te
 Nem készülél ünnepre, oh királyom?
 Mit véljek erről?

KIRÁLY.

Lássad válaszom!

(Az oldalajtók megnyílnak 's fegyveres sereg tódul be)

BÁNFI (dörgő hangon)

Király' nevében! rakjátok le mind
 A' pártütő vasat!

H. LÁSZLÓ.

Mi ez? nagy isten!

TURÓCZI

Honárulók! királyölök! — kemény

Fogságba veletek! — ki jót akar,
Lépjen körünkbe!

(A' Hunyadiak' baráti meglepetve megmeredve állanak)

BÁNFI.

Nem tetszik e' váratlan meglepés,
Szép bajnokok?

H. LÁSZLÓ.

Szent isten! álom ez
Vagy tévedés, vagy játék?

BÁNFI.

Érczvalóság,

Nem álom, és nem játék.— Pártütők!
Le a' vasakkal!

MADARÁSZ.

Ocsmány árulás!
Kardokra bajtársim! ki jó magyar,
Csak drága áron adja át vasát.
Gyilkos verembe csaltak! — vért tehát!

(Kardot ránt, a' többiek utána)

H. LÁSZLÓ.

Nyugton, barátim! a' király jelen van!
Ő szól, 's parancsolatja szent nekünk;
Csak tévedés ez, melly könnyen eloszlik
A' szent igazság' napsugarain.
Isten velünk, és tiszta öntudat!

(Mindnyájan leeresztik fegyvereiket.)

Nem szólok enmagam, saját ügyemben,
Itt jó ipam, ki védni fog, Gara

Beszélj atyám, világosítsd fel a'
 Felség' személyét, és tanácsosit.
 Szólj, párttűtő-e lányod' vőlegénye,
 Nem tiszta hűség lakja-e szívét
 Királyhoz és hazához?

GARA (hidegen)

Párttűtő vagy.

H. LÁSZLÓ.

Oh isten! oh szent természet! — Gara!
 Apám, ipam! — te is? — tehát te is?

GARA.

Vérző kebellem vallom, párttűtő vagy,
 De nem szabad hazudnom, a' midőn
 Hazám, 's királyom kíván vallomást.
 Igen, te párttűtő vagy; ajkaidról
 Hallám gonosz szándékokat; 's ez által
 Erősödém hitemben, hogy veszélyes
 Tettekre csábított a' nagyravagyás.
 Ötszáz legényt hozattál táborodból,
 Hogy a' királyt rabbá tedd; — 's ajkaim
 Sáppadva mondják — hogy szentelt személyét
 Vérpadra hurczold. A' kedves hazára
 Veszélyt koholtál, 's én megmentem azt
 Tisztelt királyom szent személyiben.
 Szerelmem a' király iránt előz
 Minden szerelmet bennem, 's en leányom'
 Vérével is kész volnék a' királyt

Megvédni minden rosztól. Szentek a'
 Királyi fölKent fej' hajszájai!
 'S hiszem, nemesb vér foly lányom' szívében
 Mint sem szeressen illy gonosztevőt.
 Azért nyugodtan mondják ajkaim:
 Légy átkozott!

H. LÁSZLÓ.

Kegyetlen ébredés!

Hát elvakulva lelked is, Gara?
 A' férfiu, kinek nemes szívére
 Rábízni mertem volna üdvemet,
 Megcsalva a' rágalmazó esoporttól,
 Vagy épen ő a' megcsaló talán? —
 Oh, üdvezült apám! tekints le ránk,
 Dörögj le fénylakodból! tégy tanút.
 Mellettem, — én olly ártatlan vagyok,
 És mégis így kell álnom e' helyen,
 Vádolva, elhagyatva! — hol barátim?
 Hol Gúti, Ország, a' királyi udvar'
 Birája, hol Perényi, Bátori?
 Kik védjenek? — Királyom! esküszöm,
 Nem lakja semmi ármány keblemet,
 Nyílt 's tiszta az, mint kristály vízmedence,
 Készen vagyok csöppenként önteni
 Királyoméért oltárra véretem.
 Zord férfiak! hogy szállt e' vad gyanú
 Rosz lelkeitekre? — én a' jó királyt

Uralkodómat és testvéremet,
Ki annyi jóval álda, sértsem-e?

BÁNFI.

E' szemtelen hazugság, melyre most
Szorúlt ügyedben nyilnak ajkaid,
Nem hat reánk tapasztalt férfiakra.
Im esküszöm 's kardommal védeni
Készen vagyok mindenkor: e' hitetlen
Pórfaj királyunk' életére tört;
'S koronát akart ön fej-búbjára tenni.
Fényes ruhában jöttek a' királyhoz,
Mint sima kigyók, rejtve a' fulánkot;
De lázzadó had gyült a' vár körül,
Melly végre hajtsa vad szándékjokat.

TURÓCZI.

Átkos, gonosz tett!

GISKRA.

Véres bosszu rájok!

GARA.

Halál reájok! a' királyölökre!

H. LÁSZLÓ.

Hamis tanúk! elégtelen szavam
Czáfolni ennyi vádat, ennyi szítkot,
De óriáserő a' szent igazság,
És halhatatlan! (A' királyhoz) Szent oltár előtt
Tevél kezembe esküt, hogy szeretni
'S pártolni fogsz, hogy testvérül fogadsz,
Légy most igaz biróm!

KIRÁLY.

Az esküvést

Megsemmisíté bünöd, pártütő;
Te rút bünös vagy! el veled színemből
Börtönbe!

MADARÁSZ (H. Lászlóhoz)

Oh, mi méltán bünhödöl!

Gyermek' szavában biztál!

H. LÁSZLÓ.

György! ne vádoldj!

'S tiszteld hibáiban is a' királyt.

(A' királyhoz)

Te elfelejtéd esküvésedet,
De nem felejtém én, hogy e' hazának
Szabad szülöttje, hogy nemes vagyok.
Függetlenül ítélő, elfogúltlan
Birót kívánok. Megkövült szivedhez
Hijába szóltam; a' törvény legyen hát
Védem, barátom!

BÁNFI.

Vakmerő bünös!

Királyod, a' ki vádol és ítél,
'S ezt tenni joggal bír saját ügyében.

GARA.

És én ez úttal kérlek, oh királyom!
Királyi ajkaiddal semmisítsd meg
A' nemtelen kötést, melly lányomat
E' pártütőnek igére nejeül.

KIRÁLY.

Megsemmisítem. Illy nemes virágot
Szennyes kebelre nem tűzünk. 'S leszen.
Gondom reá, hogy elfelejtse őt!

(Tát, a' Hunyadiak elveszettek)

KIRÁLY.

ItéljeteK felettük, híveim!

MIND.

Halál fejeikre!

KIRÁLY.

Én aláírom.

HARMADIK FELVONÁS.

A' VÉDANGYALOK.

SZEMÉLYEK.

V. LÁSZLÓ, király.
GARA, nádor.
VITÉZ, püspök.
BÁNFI } főurak.
TURÓCZI }
HUNYADI LÁSZLÓ.
HUNYADI MÁTYÁS.
GARA MÁRIA.
HELÉN.
GUNTRAM.
ŐR. APRÓD. Fegyveresek.

Első jelenés.

(Királyi vár.)

LÁSZLÓ KIRÁLY egyedül, előtte egy iromány.

Egy kézvonás — és annyi élet ölve! —
 Nem! nem! lehetlen! — én megesküvéim,
 Az eskü' szent hatalma megköti
 Még a' királyi jobbot is. Fejemre
 Ezer veszély származnék áradó
 Vérükből, a' nép föllázadna, és
 Királyi székem megrendülne. Nem!
 Alá nem írom! (fölkel 's háborodva jár)

És mégis, miként
 Menekszem én különben a' gyülölt
 Vágytárstól? — egy rövid vonás — 's feje
 A' porba hull, és a' leány enyém,
 Enyém, ki nélkül éltem bús fenyér,
 'S királyi székem díztelen 's unott. —
 Azt mondja minden hű tanácsnokom,
 Hogy párttűtő. — De hát a' többiek?
 Ők is?! nem! ennyi áldozat fölösleg,
 Ők éljenek, lakoljon csak maga.

Haljon meg, így kívánják híveim
'S neheztelést vonnék magamra lágy
Kímélet által. Haljon meg! (Tollat fog.)

APRÓD (belép)

Vitéz

Püspök kíván előbocsáttatást.

KIRÁLY (bosszusan)

E' pillanatban? — Jöjön. — Elvevé
A' háborítás bátorságomat.
'S miért jön ő? — leczkézni a' királyt?
De esküszöm, hogy gyermek nem vagyok már,
És tisztelésre szoktatandom e'
Garázda népet. 'S mégis reszketek.

VITÉZ (belép)

KIRÁLY.

Isten hozott, püspök! miért jövel?

VITÉZ.

Bátor, szabad, 's igaz szót zengeni
Dugúlt füledbe! — Védelemre kelni
Ártatlanoknak elnyomott ügyében.

KIRÁLY.

Hüségedet gyanúba hozhatod,
Ha véded a' bünt, és ügyvéde léssz
A' pártosoknak!

VITÉZ.

Ők nem pártosok!

Igaz hitemre mondom 's esküszöm:

Nem pártosok. Ki olvas belsejökben,
 Ha én nem! ki őket fölneveltem,
 Ki a' hazának forró hű szerelmét
 Öntém növendék kebleikbe. Én
 Ismérem őket. Mint atyjok nemes'
 És feddhetetlen volt, úgy gyermekin
 Sincs semmi szenny.

KIRÁLY.

'S mégis ha nádorom'

Gondos szerelme hűn nem örködik
 Fejem fölött: ma nem vagyok kiraly,
 De rab; de számüzött, — 's talán halott.

VITÉZ.

Fölség, csalatva vagy!

KIRÁLY.

Kiméld magad'!

Világra jött az átkos pártütés,
 'S hiában a' szó, hol tettek beszélnek.

VITÉZ.

Hiában a' szó, és a' tett maga,
 Hol elvakult a' szem, 's a' fül siket.

KIRÁLY.

Mi ad jogot, hogy így beszélj uraddal?

VITÉZ.

Tisztem.

KIRÁLY.

Tudom becsülni tisztedet,

Míg illedelmes korlát közt marad,
 De tiszted és kopasz föld e' felett
 Nem ment ki büntetés alól! ha szádra
 Zablát nem illeszt ész és tisztelet.

VITÉZ.

Ugy érdemelnék súlyós büntetést
 Ha vétkesen hallgatnék, oh király!
 Hived vagyok, de nem hizelkedő.
 Hazámat árulnám el megvetendő
 Rút gyávasággal, hogy ha udvarod'
 Hazug veszélyes álnokságait
 Föl nem fedezném elvakult szemednek.
 Büntess ha tetszik; illesd ősz fejem'
 Méltatlan üldözéssel; vess sötét
 Börtönbe, küldj bakóért! — van hatalmad,
 Bár nincs jogod, hogy mindent elkövess
 Bezárni hűn beszélő ajkímat.
 Tisztem' parancsa több becsű előttem
 Mint életem, 's mint a' király' kegyelme. —
 Hunyadit 's barátit bűn nem szennyezi,
 De nádorod 's gonosz tanácsnokid,
 Turóczi, Bánfi, Giskra, és Gara
 Irígyei minden érdemnek 's erénynek.
 Ha van közöttünk átkos pártütő,
 Csak ők azok, vesztednek eszközi.
 Nincs árulás a' hű magyar hazában,
 Csak képzeletben él az, 's a' király

Ki pártütöket lát minden bokorban,
Ön lelke' gyöngeségét rettegi.

KIRÁLY.

Pap! istenemre mondom! vakmerő vagy,
'S e' vakmerényért meglakolsz.

VITÉZ.

Egész

Nemzet hatalmas véleménye zeng
Ez ajkakon. — E' hű tanácsnokok
Gyűlölt- 's utálttá teszik nagy neved',
Önczéljaiknak áldozzák magas
Személyedet; megfosztanak tégedet
Néped' szerelmétől, és a' zavarban
Halászni egy törekvésök.

KIRÁLY.

Felejtéd

Hogy még enyém a' nép' szerelme, és
Halált kiált a' vakmerő' fejére,
Ki a' királylyal őrtülen vitáz.

VITÉZ.

A' nép' szerelme többé nem tied!
Hizelkedéstől dult királyi széked
Már ingadoz, már reszket! nincs Budán
E' pillanatban senki, oh király!
Ki fel ne lázadt volna ellened
Lélekben, gondolattal, érzeménnyel.
Hallgatnak ők, de érzik tettetted,

És keblökön sajn a' nyers fájdalom,
 Átkot kiált a' trón' kigyóira
 Minden kebel!

KIRÁLY.

Hű népem zajtalan
 Fogadja el, a' mit a' király ítél,
 'S megnyugszik a' törvény' szaván.

VITÉZ.

De az

Elhangzik a' bűn' suttogási közt.
 Törvény! te szent név! mint törül ki vétkes
 Kezekkel egy király' szokönyviből
 A' cselszövőknek mérges fajzata! —
 Törvénytelen volt a' halálítélet,
 Kizártad onnét udvarod' biráját
 Országh Mihályt, 's a' vádlottak' barátit,
 Boszú ítelt ott, 's nem törvény 's igazság!
 Búsan bolyognak a' jobb honfiak,
 Mert egy hasonló sors várhat fejökre,
 'S kezökben a' szabadság' összetépett
 Papirosrongya, melly ha a' nyomás
 Fájdalmasabb lesz, fáklyává lehet,
 Trónt és királyi pálczát égetővé!
 Te esküvéssel ígérted nekünk,
 Hogy ősi jogaink sértetlenül
 Őrizve lesznek általad, 's csak illy
 Föltét alatt levél magyar király,

'S te elfelejtéd esküvésedet,
 Vádló valál és bíró egy személyben;
 Kihallgatás nélkül rend és szokás'
 Daczára, törvényt sértve, tartatál
 Itéletet barátaim fölött!
 És eljön Alföld, eljön az egész nép,
 Számot kívánni tőled! jól tudod
 Mint védi a' magyar kedves hazáját,
 Legyen török, legyen nádor Gara,
 Ki sérti szentjeit!

KIRÁLY.

Botor merész!

Ki mondta neked, hogy törvények ellen
 Itélt királyod? a' tanácskozáson
 Ott nem valál!

VITÉZ.

De ott volt Bátor!

KIRÁLY.

Az árulót keményen büntetem.

VITÉZ.

Nincs már lehetőség; ő elment.

KIRÁLY.

Hová?

VITÉZ.

Fegyverre kelni ellened, 's boszúra
 Izgatni Alföld' gazdag téreit!

KIRÁLY (csöngget)

GARA, BÁNFI, TURÓCZI, Őrizet.

KIRÁLY.

Jó híveim! vigyétek e' papot
Hüsebb helyekre, vére forr, 's merész
Beszédeket főz! Ez legyen bizonyság,
Hogy lázadóktul nem félünk.

VITÉZ.

Király!

Isten' boszúja dörg fejed fölött:
Hunyadi, újra mondom, büntelen!

(Turóczi, Bánfi és Őrizet által elvitetik)

GARA.

Miért bocsátasz fölséged, színed
Elébe illy kiszáradt aggyelöt,
Uram király? — szemét hályog borítja
'S nem látja fényes délben a' napot;
'S bár nincs elég fog szájában, csipős
Fulánkja meg van még. Jó helyre megy,
Hol lángolási majd elhamvadoznak.

KIRÁLY.

Bűnhödni kell a' vakmerőnek. — És
Beszéde mégis megrázott, Gara!
A' nép' haragja szörnyű!

GARA.

Képzelődés,
Uram király! — a' nép egy konyhaállat,
Szelid 's alázatos, ha jól lakik;

Ha éhe bántja, olykor felmorog,
 De gyáva mérge nem lövel magasra.
 Megrúgni lábbal, vagy jól tartani,
 Jó így is, úgy is, — 's ő aludni megy! —
 Uram király! bátor vagyok kikérni
 A' végrehajtandó ítéletet.

KIRÁLY.

Nem írtam azt alá.

GARA.

Miért ez aggság,
 Fölséges úr? — a' kelletlen dolog
 Az által enyhül, hogyha hirtelen
 Végezzük azt!

KIRÁLY.

Várjunk még egy kevésé. —
 Kihallgatatlan veszszenek tehát?
 Nem! ezt nem! — a' nép —

GARA (gúnyosan)

Oh a' nép!

KIRÁLY.

Ezer

Körmü lidércz!

GARA.

Elvágjuk körmeit.

KIRÁLY.

Kivánom, ők is részesüljenek
 'Törvény, igazság 's rend' áldásiban.
 Vedd oldaladhoz Bánfit, nádorom!

'S hallgasd ki vallomásikat. Ha bűnök
 Illy úton is kitetszik: haljanak! (El.)

GARA.

Mi lenge báb! mi gyáva 's ingatag
 Nem bírhatom még teljesen. Gyakorta
 Órái jönnek, a' midőn kegyes
 És ájtatos, 's ha ilyen alkalomkor
 Még egy Vitez jő: tervem megbukik.
 Eszmélni kell új eszközökre (gondolkodva fel 's alá
 jár, egyszerre fölkiált) Güntram!

GUNTRAM (belép)

GARA.

'Te jó kedvű ficzko vagy, barátom; lelke a'
 társaságnak, fúrge és elmés; nem volna kedved
 álorczásdit játszani?

GUNTRAM.

Ez annyit tesz, nádor úr, mint szokott sze-
 repemben maradni.

GARA.

Szoros értelemben vevém a' szót. Neked az éj-
 jel át kell öltöznöd; barna köpönyeged fehér le-
 pellel cserélned fel; szavaidnak mély, vastag, mint-
 egy síri hangot adnod.

GURTRAM.

'S kit fog e' tréfa ijeszteni?

GARA.

A' királyt.

GUNTRAM.

Valóban ő az egyellenegy ember az országban,
kit kísértet megijeszthet. De mi végre?

GARA.

Ő folyvást vonakodik Hunyadi' halálos ítéle-
tét aláírni.

GUNTRAM.

Értelek; eljő Cilley' lelke 's boszút kíván.

GARA.

Te éles elméjű ember vagy, 's nem szorulsz
sok magyarázatra. Te ügyes férfi is vagy, 's jól
végzended munkádat.

GUNTRAM.

De miként juthatok be hozzá?

GARA.

Ezt kérheti egy lélek?— mire valók a' kulcs-
lyukak? 's a' falak titkos repedései? Hahaha! —
kisértetes lepledben akadály nélkül juthatsz el e-
gész a' király hálószobájaig. Minden el lesz e-
gyengetve lépteid előtt. Pontban éjfélkor!

GUNTRAM.

Pontban éjfélkor! (El.)

GARA.

Most Bánfihoz, 's vele a' börtönbe. Jó ke-
zekre bíztad a' vallatást, királyi gyermek. (El.)

Második jelenés.

(Börtön.)

HUNYADI LÁSZLÓ. (A' szin' mélyén ör jár alá 's fel.)**H. LÁSZLÓ.**

Halál! tetőled félni? — nem soha! —
 Atyám mosolygva halt meg. Átmenet
 Egy jobb világba! — ez jó, ámde így
 Irigy gonoszság' nyelvétől maratva,
 Börtön' sötét lakából nézni egy
 Csúfos halálnak ellenébe! fájó
 Kebelben a' lehetlenség' kínos
 Érzelmivel, hogy a' czudar felett
 Diadalt vehessen a' nyomott igaz! —
 Ez sujt 's lever. De mégis — lássam a'
 Következést. Szabadság' szép virági
 Nyílnak kiömlő véreimből hazámnak,
 Halálom egy nagy jelszó lesz, kiirtó
 Küzdésre a' zsarnokság' szörnye ellen.
 Meghalni kényszerítve, kénytelen,
 Ez bús dolog; — akarni a' halált,
 Midőn nemes, nagy czél kívánja azt,
 'S így a' világ-kormányának bölcs kezében
 Eszköz lehetni olly szent czélra, melly
 Sok századokra 's milliókra hat —

Ez bátorító, ez vigasztaló kép!
 Ha Róma 's Áthén nem lát vértanúkat,
 Kik halni készek egy dicsőbb jövőért,
 Nem lesz tyrannok' sírja, 's népszabadság'
 Oltára. — Szent igazság! — Halni így
 Szebb, mint az élet 's ifjuság! — Mi mélyen
 Hiszem, hogy így van! 's mégis nem kívánok
 Meghalni? — még illy ifju! ennyi várás,
 Ily sok dicső remény! — és Mária! —
 Ő sírni fog — több — ő követni fog!
 Követni fog — 's így jól van! Lelkeink
 Egy jobb világ' sugárin egyesülnek
 'S mosolygva néznek a' szabad hazára,
 Mellynek halálom törte lánczait.

(Egy előtte fekvő fővény órára néz)

Mondd, emberélet képe! milly idő van?
 Már éj van ott kün! — a' világ szünik
 Zörgetni békóit, 's nyugodni megy,
 Megtartva őket fáradt lábain!
 Nyugodni megyek én is (Ágyra ül) Jó'jszakát,
 Szép Máriám! — te nem sírsz, oh nemés leány?
 Te tiszta keblű hősné! — nem! nyugodt vagy,
 Mert ismered Lászlódat. Őr! vigyázz!
 Ne háborítson senki! Jó'jszakát! (Elalszik)

ŐR.

Halálra ítélt rab! 's ő alhatik. —
 Átok reád zsold, és te megvetett

Ruhája a' zsoldosnak, czafra rongy!
 Eszköz legyek, hogy e' nemes vitézt
 Elnyomja a' gonoszság?! az vagyok!
 Sajg keblem, és elpirulok. De mit
 Tegyek tehát? családom, gyermekem
 Mit rág, mivel ruházkodik, ha érte
 Áruba nem bocsátom lelkemet.

(Zörgés az ajtón)

Ki az?

HANG.

Csak egy szót!

ŐR (ajtót nyit)

Mit látok, leány?

HELÉN (reszketve belép)

Elaltatám a' külső őrt! — az édes
 Bor ingerének nem szegüle ellen;
 Még egy nehezség — oh nagy ég! segíts
 Legyőzni még ez egyet, 's vedd ha tetszik
 Enéltemet cserében. Megkísértem.

(Az őrhöz)

Őr! légy kegyes, hallgass meg.

ŐR.

Szólj, kisasszony

De csöndesen, hogy foglyom' álmait
 Ne háborítsd.

HELÉN.

Ő alszik! (ágyához térdel)

Oh te szent!

ŐR.

És csak röviden. Menned kell azonnal,
Rám büntetés vár kedvezésemért.

HELÉN.

Te jó derék magyar vagy! arczodon
Jó szívűség ül! — oh mond, van fiad,
Van gyermeked, ki játszik fegyvereddel,
Ki kebleden csügg, átölel, czirógat,
Hizelkedik, — van nőd, ki boldogít?

ŐR.

Van mind ez!

HELÉN.

Oh te jó vagy, hát szivedben
Lágy érzelemnek és szelid könyörnek
Kell lakni. — Ugy van! oh vedd e' gyűrűt, —
Értéke nagy — 's e' lánczot — sár arany —
E' karkötőt — a' gyémánt rajta szép —
'S menj gyermekedhez, menj nődhöz; nagyon
Örülni fognak. Nemde fognak? Oh!
Képzeld mi jól áll nőd' nyakára e' láncz!
Vagy add el azt, és árából neveltesd
Kis gyermekid', 's fiaidból még idővel
Nemes lehet, nagy úr lehet. Nehéz
E' fegyver ugy-e, mellyet itt emelsz?
Eredj pihenni!

ŐR.

Őr vagyok, kisasszony,
'S fejem forog veszélyben.

HELÉN.

Oh ne hidd!

Lelked forog veszélyben, Őr, ha nem mégysz!

ŐR.

Mi célod?

HELÉN.

Őr! te értesz engemet.

Ne kérd; te jó becsületes ember vagy!

ŐR.

Megmentni a' rabot?

HELÉN.

Megegyezel?

ŐR.

Ohajtanám, de nem lehet. Ki lesz
Kis gyermekimnek atyja?

HELÉN.

Menj velök

Szilágyihoz, 's vedd úti pénzüd ezt;
Oh kérlek istenedre, és hazádra,
És nődre, gyermekidre!

ŐR (határozottan)

Ám legyen! (Indul.)

HELÉN (át akarja adni ajándékait)

Hálám neked! vedd! nőd' számára ezt!

'S ezt gyermekidnek! — ezt hugod viselje! —

ŐR.

Itt kulcsaim! Segítsen istenünk! (Indul)

HELÉN.

Hálám, nagy ég! az út nyílt; ő szabad!

(Az ajtón kopogás)

Szent szüz, kegyelmezz!

ŐR (tjédve)

Jönek, már kopognak;

Jaj énnekem! jaj árva gyermekimnek!

Rejtsd el magad!

HELÉN (elrejtetik a' börtön' mélyén)

ŐR (ajtót nyit)

GARA MÁRIA (belép egy lámpával kezében, fehér pongyolában
egy kis szekrénynyel 's köteggel karjain)

ŐR.

Ismét leány! — hát ennek czélja mi?

MÁRIA.

Ismersz-e engem' a' nádor' leányát —

Ki nem tanultam kérni. Szóm parancs,

'S te annak engedsz.

ŐR.

Védangyal megint!

MÁRIA.

Nyíltan beszéljünk! — Völegényemet

Jöttem szabaddá tenni, 's eszközim

Vannak kivíni e' szándékomat,

Ha rosszul illenék is lány' kezébe

Véres gyilok.

ŐR.

Kisasszony! Ő szabad!

Ha gyermekim majd egykor éhesek
 'S ruhátlanok leendnek, légy nekik
 Helyettem (Helént elővezeti) Itt van társad. (El.)

HELÉN.

Mária!

MÁRIA.

Helén! — szelid, félénk leány! hová
 Ragadt, nemes barátném, jó szived?
 'S mind ezt miattam merted, oh Helén?

HELÉN (szelid búval)

Te eljövél; — segélyem már fölösleg!
 Végezd nemes munkádat; én azonban
 Ört állok ott kün.

MÁRIA (Elragadtatva szemléli az alvó Hunyadit)

HELÉN (magában)

Ég, így rendeléd!

Im elhozám az ősi kincseket,
 Mindent, mivel birék; de hasztalan,
 A' nagy szerencse nem nekem jutott. (El.)

MÁRIA.

Ébredj fel, a' szabadság' kéje int!

H. LÁSZLÓ (ébredve)

Ki háborítja nyugtom?! — Máriám!

MÁRIA.

Lászlóm! — (hosszas forró ölelés.)

H. LÁSZLÓ.

Nemes leány! te eljövél!

Óh, hogy' jövél be hozzám? szent egek!

Nem ért veszély? — oh légy nyugodt, ne sírj!
 Vidám vagyok, mosolygok; nézd, mi jól
 Érzem magam! hisz' ártatlan vagyok. —
 Nincs ok remegnem, nincs okod könyezni.
 Ne sírj, te szent! légy vidám — mint szeretlek!

MÁRIA.

Lászlóm siess! nincs perczünk veszteni!
 Vedd e' ruhát — a' gyóntató papé —
 Őr nincs körülünk, nyitva börtönöd;
 Siess, szaladj, követlek én is! — menjünk
 Anyád' ölébe! menjünk saslakodba!
 Mi boldogok leszünk! kérlek ne kés!

H. LÁSZLÓ.

Elszökni?

MÁRIA.

Egy mód, hogy megmentsd nekem,
 És a' hazának kedves éltedet.

H. LÁSZLÓ.

Hiszed, hogy ártatlan vagyok?

MÁRIA.

Siess!

H. LÁSZLÓ.

Becsülsz-e engem' Máriám?

MÁRIA.

Ne kés!

Az istenért! — már jönnek; lépteket
 Hallok kopogni; megfoszt aggodalmam
 Eszméletemtől!

H. LÁSZLÓ.

Hösném, térj magadhoz!

Elszökni? nem, Lászlód ezt nem teszi,

Ártatlan ő, 's törvény itél fölötte. —

Szökésem a' rágalmas nyelveket

Igazlaná, és a' sötét gyanút

Valószínűvé tenné ellenem.

Elvárom, a' mit istenünk reám mért,

'S te, Máriám, megnyugszol. — A' király,

Nem olly rossz a' mint vélitek. Szívében

Fölébred a' jobb nemtő, 's ajkai

Felmentnek a' rágalmas vád alól.

MÁRIA.

Oh a' király! — az istenért siess,

E' névre tízszerülnek aggodalmim.

Tudd meg tehát, mit eddig titkolék,

Kimélve a' gyöngédebb kapcsokat,

Mik összefűztek e' romlott királylyal, —

Tudd meg, hogy engem a' király szeret.

H. LÁSZLÓ.

Nemes leány! 's te megvetéd miattam

Királyi fényét! oh én boldog! én

Minden királynál boldogabb! Szeret?

'S te hűm maradtál?

MÁRIA.

Fuss tehát! szerelmi

Vágytársad a' király!

H. LÁSZLÓ.

Nemes szerelme

Jobbá teendi őt! szent tűz az, a' melly
 Kiirtja kepliből a' felvirágzott
 Bűn sarjadékat! — Ő szeret! tehát
 Szeretni fogja boldogságod' is,
 'S igaz biróm lesz.

MÁRIA.

Oh nem ismered

A' szenvedélyt, melly benne dúl.

H. LÁSZLÓ.

Remélj jót!

Nem hágy el isten, és a' nép! — sötét
 Gyanúm' ködétől megtisztulva álok
 Elődbe majd. — Beszéljünk nyájasabb
 Tárgyakról, óh keblem' szerelme!

MÁRIA.

Lelkem

Roszat sejt — oh jönöd kell. Hunyadi!

(Vonja őt magával.)

HELÉN (ijedve bejő)

Siessetek, lépések hangzanak
 És fáklyafény közelget.

MÁRIA (kezzeit törve)

Oh nagy isten!

Te veszve vagy!

H. LÁSZLÓ

Szerelmem! menj haza;

Meglátlak újra!

MÁRIA.

Itt, vagy ott fenn! én
Tied vagyok! (Forró ölelés.)

H. LÁSZLÓ.

Légy nyugodt, Máriám!

MÁRIA.

Vérezve súgja keblem: most utolszor
Öleltem őt. (El.)

HELÉN (félre)

'S én búcsutlan megyek!

Bucsúra, végső csókra nincs jogom.

(Utána tántorog.)

H. LÁSZLÓ.

Én kész vagyok!

(A' börtön' ajtaja megnyílik, 's fáklya fényénél GARA,
BÁNFI, és HUNYADI MÁTYÁS lépnek be, fegyveres
kisérettel. Asztal 's írószerrek hozatnak.)

GARA.

Az ör?

BÁNFI.

Hová lett?

GARA.

Hitszegő kutya!

Pallos nyakára, a' király' nevében.

H. LÁSZLÓ.

Hagyjátok őt! elküldém, hogy nyugodjék.
Im itt vagyok, 's egy hajszál sem hiányzik
Fejemről. Örre nincs szükség; saját

Becsületem legbiztosb őr. Miért
Jöttök, nemes, tudós urak?

GARA.

Királyunk'

Kegyess parancsolatja küld ide,
Feleljetek kérdéseinkre, és
Ten vallomástokból hoz a' király
Ítéletet.

H. LÁSZLÓ.

Miért is fáradál,
Jó nádor? a' mit ajkam válaszol,
Jól tudva van te nálad; 's szinte tudva
Mit a' királynak fölterjeszteni
Jónak találasz.

GARA.

Méltatlan rágalom!

Dologra hát; felelj!

BÁNFI (Jegyzi a' feleleteket.)

GARA.

Ki ölte meg
Cillej grófot Nándoron?

H. LÁSZLÓ.

Magyar,
Ki egy gonosztevőt kiirtani
Szentelte kardját.

GARA.

Hogy hívják?

H. LÁSZLÓ.

Neve

Tisztább, 's nemesb, hogy sem rossz társaságban
Nevezzem azt.

GARA.

Mátyás! felelj.

H. MÁTYÁS

Megengedj,

Keresztelőjén nem lehettem ott.

GARA.

Régibb barátságból tanácsolom:
Okosb beszédet halljak ajkitorról.

H. MÁTYÁS.

Régibb barátság?! — bár ne méltatál
E' halfogó rothadt falatra.

GARA (Lászlóhoz)

Milly czél

Vezérle akkor, a' midőn kizártad
Nándorból a' király' hadát?

H. LÁSZLÓ.

Szoros

Törvény' betűje és önvédelem.

GARA.

Milly számra rúg a' had, melly zsoldotokban
'S Szilágyiében pártütést kohol?

H. LÁSZLÓ.

Illyen hadunk nincs. Van mégis hadunk

Elég erős, hogy védje a' jogot
'S rettentse a' hazának latrait.

GARA.

Határozottan!

H. MÁTYÁS.

Egy ember csupán,
De sok karú, és megví több ezer
Tányérnyalóval.

GARA.

Mi célra gyűjtetéd

E' nagy hadat?

H. LÁSZLÓ.

Menyegzőm' ünnepére,
'S majd a' törökre', a' ki új erővel
Készül hazánk' szivébe!

GARA.

Miért hozád
Budára őket? milly célból adandád
Szent György terén a' harcjátékot?

H. LÁSZLÓ.

Te úgy tudod, mint én magam.

Ezt

GARA.

Elég!

Most ird alá.

H. LÁSZLÓ (tollat vesz, Bánfi másik papirost tol elibe)

BÁNFI.

Itt a' papír!

H. LÁSZLÓ.

Miért

Másik papírra ?

BÁNFI.

A' szokás kívánja !

H. LÁSZLÓ (összetépi a' papírost)

Mondjátok el, hogy rút fortélyotok
Dugába dült !

BÁNFI.

Bűnödnek új jele.

GARA.

Csordultig a' kehely! (A' katonához.)

Helyére ez

Iju kigyóval!

H. MÁTYÁS (bátyját üeli)

Bátyám !

H. LÁSZLÓ.

Jó öcsém !

Tartsd tiszteletben boldogult atyánknak
Tanácsait, 's emlékezzél reám !

H. MÁTYÁS.

Isten veled, ha lenni-kell! (Elmennek.)

H. LÁSZLÓ.

Magam

Maradtam ismét, 's nyugton alhatom.

(Új őr áll az ajtóra. H. László ágyára dől.)

Harmadik jelenés.

(A' király' hálószobája. LÁSZLÓ király egyedül. A' lámpák pislogva égnek.)

KIRÁLY.

Késő az éj, 's gyötrelmes gondjaim
 Nem hagynak elnyugodnom. Rémeket
 Látok lebegni a' terem' falán
 'S felém tüzes szemekkel inteni.
 Szolgák! csak egy sincs, — mind mélyen alusznak,
 Ébren csupán csak a' király viraszt
 'S a' lelkiismeret, dúlt kebliben. —
 Ágnesz! mióta megvetém szerelmét,
 Elhagyta oldalam', gondos keze
 Nem törli izzadt homlokom', szelíd
 Szemével el nem űzi rémeim'!
 Nem jól tevém ezt, érzem. Jaj nekem,
 Mi gyöngé, milly szegény vagyok!
 Hol esküvésem? oh ég! higgyem-e,
 Hogy a' király nem hitszegő soha,
 'S nem tartozik köztörvények alá?
 Isten bocsássa meg, ha bünt tevék.
 Aludni mégyek. — Még sem jő Gara
 A' vallatással? — milly kétség gyötör,
 Milly aggalom tép! oh szent őseim!

Erőt, tanácsot! (a' pislogó lámpa elalszik)

Hah! az éj sötét,

Sokkal sötétebb ma, mint valaha.

GUNTRAM (fehér lepelben, egy viasz gyertyával kezében
megjelen a' szin' mélyén.)

KIRÁLY (főriád)

Mi az? mi fény az ajtónál? kinyilt

Sirbolt okád-e rémeket? — talán

Csak képzelődés — nem! felém közelget!

Mécset! — világot!

GUNTRAM (kinyújtott kezeivel visszautasítja; a' király
karszékébe rogy.)

László!

KIRÁLY (szemét betakarva)

Mond, ki vagy?

Öreg Hunyadnak lelke vagy talán?

Menj vissza nyughelyedre: esküszöm,

Hogy megbocsájtok.

GUNTRAM.

Ismerj engemet!

KIRÁLY.

Ki vagy?

GUNTRAM.

Boszút a' meggyilkoltakért.

KIRÁLY.

Cilley' lelke?

GUNTRAM.

Az vagyok.

KIRÁLY.

Parancsolj!

GUNTRAM.

Én szenvedek.

KIRÁLY.

Te szenvedsz?

GUNTRAM.

Jaj neked

Ha nem segítesz lelkemen!

KIRÁLY.

Miként?

GUNTRAM.

Büntesd meg, a' ki gyilkosom vala. (Eltávozik.)

KIRÁLY (alélton visszaroogy. Lassanként magához jöven)

Te szörnyü vendég! eltűnt, nincs nyoma!

Holla! világot! meg kell tébolyodnom.

GARA, BÁNFI, APRÓDOK gyertyákkal.

GARA.

A' vallatás megtörtént.

KIRÁLY.

Nincs reá

Szükség! — mi égő szemmel néze rám —

A' síri hang megrázta agyvelőmet —

GARA.

Fölséges úr! mi ért? — mi nyugtalanság!

Orvost kívánsz?

KIRÁLY (folyvást reszketve)

Tollat kívánok!

GARA (tollat nyujt)

Itt van.

KIRÁLY.

Ítéletet!

GARA (oda nyujtja H. László ítéletét, félre)

Guntram jól végeze.

KIRÁLY (aláírja 's visszaadja Garának)

Hajtsd végre a' benírtat.

(Félszultán karszékebe rogy. Az apródok ápolják)

GARA.

Pontosan!

(Az ítéletet magasan emelve, elsiet Bánfival.)

NEGYEDIK FELVONÁS.

V É R P A D.

SZEMÉLYEK:

GARA, nádor.
SZILÁGYI ERZSÉBET.
GARA MÁRIA.
MADARÁSZ HELÉN.
GUNTRAM.
HANGOK.
NÉP.

(Terem Gara' házában, mellynek ablakai's erkélye Sz. György' terére néznek. Az erkélyre vezető ajtó nyitva. Balra egy házi oltár. GARA MÁRIA, MADARÁSZ HELEN, SZILÁGYI ERZSÉBET, ki most lép be; mind hárman gyászban)

MÁRIA (Erzsébet' nyakába borol)

Anyám!

ERZSÉBET.

Beszélj leányom! keblemet
Nem tépi szélyel híred' fegyvere
Azért jövék Budára nagy sietve.
Hogy a' bizonytalanság' kínjait
Biztos tudás' nyugalma váltsa fel,
Nyiltan beszélj! Jánosnak özvegye
'S Lászlónak anyja áll előtted.

MÁRIA.

Ő

Börtönben ül! ő meghal!

ERZSÉBET.

Boldogúlt
Férjemre esküszöm, nem boszúlatlan.

MÁRIA.

Ő meghal! — oh ki védi őt? — atyám

Elárulá szavát! öngyermekét
 Megölte! — oh nézzétek őt! amott
 Nyargal sötét alakja, vad lován
 Mint egy repülő vész, mint egy halál! —
 Ő rendelést megy tenni; olvasom
 Égő szeméből, arczvonalmiból,
 Mikegy halál van írva vérbetűkkel.
 Kezében végítélet!

ERZSÉBET.

Légy nyugott!
 Hová tűnék lelkedből hőserőd,
 Mellyet csodálva tisztelénk tebenned
 Mind ekkorig?

MÁRIA.

Szegény leány vagyok,
 Beteg, szegény, félénk leány, kit a'
 Természet is remegni szült. — Mi gyűlölt
 Elöttem a' megérczült hőserő!
 Én hőskebel? te tréfálsz, jó anyám, —
 Én egy könnyűvé olvadt lány vagyok.
 Egy gyáva, lengeteg sohaj vagyok,
 Melly a' világnak szélveszében elhal!
 Árnyék vagyok. Ha a' test eltűnik,
 Megsemmisültem én is; nélküle
 Én semmi, semmi sem vagyok.

ERZSÉBET.

Remélj!

MÁRIA.

Oh sírjátok! hiszen nincs már remény!

ERZSÉBET.

Valódi léleknagyság abban áll,
Ha nagy veszélyben tartjuk meg nyugalunk'
'S bizó reményünk' kincsét.

MÁRIA.

Nincs remény,
Ah! nincs remény többé! — Ki védi őt?
Mi gyöngé, halvány nők, kisírt szemekkel?
És reszkető ajakkal? — és kik ellen?
Egy város', egy világ' hatalma ellen!?

ERZSÉBET.

Részünkön a' jog! a' törvény! az isten!
Részünkön a' nép!

MÁRIA.

A' nép? oh e' nép!

E' nép örül, ha látvány vár reá,
Bámul, susog, zúg, megjegyzéseket tesz,
És elmegy újra háza' tűzhelyéhez
Jól enni, inni, és aludni. — A' nép! —
Oh e' vitéz nép! — Nézd, anyám, amott
Egy vérpad áll, 's körülé összetett
Kezekkel áll a' nép! — Oh volna nyelvem
Mint bosszu-angyal' kürtje végitelet'

Napján, 's az égnek intő hangjai, —
 Hogy e' hideg nép' lelkét álmiból
 Fölrázni tudnám. Oh, de én szegény
 Beteg leány vagyok! lábam remeg —
 Ajkam kiszáradt — összeroskadok. (Helénhez)
 Jer, jer barátném! — mint tetszel nekem,
 Olly szép fehér vagy — halvány — szóvalan!

HELÉN.

Oh mint szerettem őt!

MÁRIA

Szeretted őt?

Ugy-e? — 's ki az, ki nem szerette őt?
 'S most elhagyá mindenki. Két leánynak
 Kellett leszállni börtönébe, hogy
 Megmentse a' nemes rabot! — 's utána
 E' két leány sír, annyi lény közül,
 Kik őt szerették! — jer, sirjunk, barátném!
 Sirjunk szünetlenül! — a' bú legyen
 Mátkám ezentúl! —

ERZSÉBET (ki figyelmesen néze ki az ablakon)

A' királyi várban

Mozgás keletkezik.

MÁRIA és HELÉN (felsikoltva)

Szent istenem!

GUNTRAM (bélép)

GUNTRAM.

Nádor ő nagysága' parancsolatja, hogy e'

házból azonnal távozzatok. Ő nagysága' alvárosi lakába kell mennetek! A' mi e' téren történik, nem asszonyi szemeknek való.

ERZSÉBET és MÁRIA (kétfelől megragadva Guntramot)

Mi történik ott?

GUNTRAM (hidegen)

Ha a' toronyóra hatot zeng: Hunyadi László e' téren fog lefejeztetni. 'S most az óra három negyedet és tíz perczet mutat.

MÁRIA.

Szörnyű! szörnyű! (Kábultan lerogy.)

HELÉN (mellé térdel, 's imádkozó helyzetben marad egész jelenés alatt.)

ERZSÉBET.

Ő boldog, mert elhagyá öntudata. De én ébren vagyok, 's nem reszketek!

GUNTRAM.

El innét! sietve el!

ERZSÉBET.

Igen, a' királyhoz! (Indul.)

GUNTRAM.

Asszonyom, mi jut eszedbe?

ERZSÉBET.

A' királyhoz, mondom!

GUNTRAM (félre)

Pokol! ez asszony törlést csinálhat számításunkban! gátlanom kell. Asszonyom, mi jut eszedbe? (Tartóztatja) A' királyhoz most nem eresztenek.

ERZSÉBET.

Meglátom ki állja útját a' nő oroszlánynak,
ki gyermekét megmenteni jö! (megy az ajtó felé.)

GUNTRAM.

Nincs más mód. (Hirtelen bezárja az ajtót, 's a'
kulcsot magához veszi.)

Te nem fogsz oda menni.

ERZSÉBET.

Ide a' kulcsot, ember!

GUNTRAM.

Csak nem akarsz velem czivakodni, asszo-
nyom, a' férfival?

ERZSÉBET.

Parancsolni akarok a' gyávanak! (Tört von elő)
Ide a' kulcsot!

GUNTRAM (kiveti a' kulcsot az ablakon)

Már lehetlen! te fogoly vagy, 's tűrnöd kell,
hogy fogságodban én is részt veszek.

ERZSÉBET (a' tört emelve)

Fattyú! szörnyeteg! — de nem! undok véred
ne mocskolja a' nagyobb 's nemesebb boszúra
szentelt tört! (az ablakhoz rohan) Kiáltani fogok, míg
a' világot fellármázom! Beszélni fogok, míg a'
keblek megnyilnak 's a' szivek megrepednek!
nem! nem! e' szörnyű tett nem mehet végbe!
a' nap, melly e' szabad hon felett örök éber szem-

mel örködik, kialudnék illy látványra! e' bércek
itt megrázkódnának!

(E' perczen csöngetyű kondul meg.)

GUNTRAM.

Már késő, asszonyom; a' menet megindult,
hallod a' csöngetyű' hangját!

ERZSÉBET (szemeit befogva elrohan az ablaktól)

Nem! nem! lehetetlen oda nézmem! Istenem!
őseim' istene! férjem' dicső szelleme! erőt ne-
kem! — de még is, tudni akarom, mi fog tör-
ténni a' téren! mindent, mindent tudni akarok!

(Az oltárra támaszkodott, a' kereszthez kapaszkodik) Beszélj!

GUNTRAM (félre)

Megörült ez asszony? (fenhangon) Legyen, ha
úgy akarod, bennem elég élénk rajzoló't találsz,
hogy kínod tiszszeresen tépje kebledet.

(Csöngetyű hallatszik, melly egész jelenésen át ismételve megkondul.)

GUNTRAM.

Az utszából fegyveres csapat közelít, 's köz-
ben egy ősz pap' kíséretében, fedetlen fővel,
lengő hajfürtökkel, hátrakötött kezekkel, a' ki-
rálytól ajándékozott diszruhában, Hunyadi László
lépdel. A' király kilép palotája' erkelyére, Gara
nádortól 's tanácsnokitól kísértetve. Lovagok 's
lándzsások állják el a' tért tömött négyszegű kör-
ben, melly csak a' palota felé van nyitva.

ERZSÉBET.

Tovább!

GUNTRAM.

Az elitelt szabad 's nyílt tekintettel néz körül. A' nyugvó nap' sugári szépítik arczatát, 's bucsút látszanak tőle venni. A' szög hajfürtök arany hullámokban lebegnek fedetlen nyakára.

ERZSÉBET.

Oh! ő szép, gyönyörű ifju! atyja' képe.

GUNTRAM.

Háta mögött egy Herold áll, a' Hunyadiház' czimerével, 's egy czigány bakó, fényesre fent pallossal!

ERZSÉBET.

Tovább! tovább!

(Trombitaszó hallatszik fel.)

GUNTRAM.

Halld a' trombitaszót. Ez csöndet parancsol. Halld a' herold' szavát.

HEROLD HANGJA.

A' király' 's törvény' nevében, Hunyadi László volt beszercei gróf 's nándori hadnagy, felségsértési bűnben találtatván vétkesnek, a' törvény' értelmében halállal fog lakolni. Így bűnhődjék minden, ki a' királynak tartozott hűséget megszegi. Ezennel átadom Hunyadi László volt beszercei grófot 's nándori hadnagyot a' bakónak, 's összezúgom bemocskolt czimerét.

ERZSÉBET.

Oh törvény' szent szava! — Folytasd károgsodat, derék holló.

GUNTRAM.

Hunyadi László fölemelt fővel 's bátor szemekkel néz föl az erkelyre, hol a' király áll, és szólani kezd.

H. LÁSZLÓ' HANGJA.

Magyar barátim! honfi társaim!
Halljátok a' haló' véghangjait!
Atyám' porára, isten' nagy kegyére
'S mindenre a' mi nagy, 's szent, esküszöm,
Hogy lelkemet bünsúly nem terheli.
Átkos koholmány' áldozatja lettem,
A' fejdelem csalatva van. — Legyen! —
Csak vérem e' hazának drága földjét
Termékenyítse, 's ázott hantiból
Dicső szabadság' szép virága nyiljék
Egy jobb jövőnek! — Emlékezzetek
Nevemre; rátok bízom a' boszú'
Szentelt ügyét. De fejdelem' személye
Ment légyen a' boszútól! — megbocsájtom
A' szószegőnek vétkét; 's kérem istent,
Bocsásson úgy meg, mint én megbocsájtok!
Áldást hazámra, díszlést és szerencsét!

ERZSÉBET.

Fiamra ismerek; tovább!

GUNTRAM.

Könyezve 's jajgatva tördeli kezét a' néptömeg, 's kegyelmet kérve néz a' király felé.

NÉP' HANGJA.

Kegyelmet!

ERZSÉBET.

Hány magyar van a' téren?

GUNTRAM.

Egy tenger, — több ezer.

ERZSÉBET.

Több ezer! 's kegyelmet! — Jól van; mond tovább.

GUNTRAM.

Gara int, 's a' lándzsások csöndet parancsolva verik a' zajgó 's rimánkodó népet. A' király szinte int. — Hunyadi László letérdel, 's reszketés nélkül tartja fejét a' csapás alá. A' bakó közelebb lép, félre simítja a' hosszú fürtös haját nyakáról, 's fölemeli villogó pallosát. — Már vág —

ERZSÉBET (Egy pillanatig tántorogva, megragadja a' házioltár' keresztjét)

Vége van!

GUNTRAM.

Nincs még. A' bakó rosszul czélt. A' vágás visszapattant erős nyakszirtéről. (A' nép kiált.)

ERZSÉBET.

Hosszasan, többszörösen halni meg! — még ez is! — Eröt! Eröt!

GUNTRAM.

A' bakó másodszor vág, 's ismét sikertelenül. (Népkialtás.) Pokol játéka-e ez?

ERZSÉBET (lelkesülve)

Ég szava! A' mindenható erő nem enged végbe menni illy tetteket!

GUNTRAM.

Most harmadszor vág; de pallosa' éle a' vastag bársonyruha' aranyszegélyét éri, 's Hunyadi László' feje még mindig sértetlen!

ERZSÉBET.

Isten! csodatevő, hatalmas, szent isten!

GUNTRAM (félre)

Szent Belzebub! mi lesz ebből? — a' csapás melly Hunyadi' nyakáról visszapattog, könnyen fejeinket szelheti.

ERZSÉBET.

Beszélj, beszélj! — szavadnak diadalénekké kell változni, ha ember vagy és nem fenevad!

GUNTRAM.

Hunyadi felugrik, a' bakó ijedve visszatántorog.

NÉP' HANGJA.

Ő él! ő él!

H. LÁSZLÓ HANGJA.

Uram királyom, a' bakó' kezét
Egy égi véd irányzá illy szelíden;
Istenünk ítelt; légy most igaz király!

ERZSÉBET.

Mit mond a' király?

GUNTRAM.

A' király, úgy látszik, reszket.

ERZSÉBET.

A' király meg van indulva, a' király megbánta bűneit. (Máriát és Helént felrázza kábultságokból) Ébredjetek! Lászlónk élni fog!

MÁRIA (magához térve)

Mi isten sugá fülembé e' szavat? Ő él? lehetséges? — nem! nem! — oh szent egek! Keblem, ne pattanj szélyel — ő él!

HELÉN.

Ő él! ő él!

ERZSÉBET.

Jertek! imádjuk istent! 's rebegjünk hálát a' megmentőnek. (Letérdelnek az oltár mellé; középett Erzsébet. — Csönd.)

GUNTRAM.

(ki ekkor aggodalmasan néze a' térre, örömkialtással)

Ő elesett a' királyi diszruha' szélében. Gara int. A' bakó még egyszer emeli pallosát! Hunyadi László' feje legördül a' vérpadra.

NÉP-KIÁLTÁS.

Jaj! jaj!

(Az asszonyok kínos fájdalom' jeleivel szöknek fel.)

GUNTRAM (leszáll)

Én elmondám a' magamét, 's ha megengeditek, kipihenem magamat. (Összekulcsolt kezekkel hidegen nézi a' következő jelenést.)

(Egy azon időben)

HELÉN (az oltár elébe rogyva)

Nem volt szabad szeretnem őt! — ezentúl

Szerethetem! megyek, repülök egy
Fényesb hazába. — Lászlóm' lelke várj meg! (Elhal.)

GUNTRAM.

Szegény gili, kis szíve megrepedt.

MÁRIA (Ön haját tépve, 's kétségbeesés' jeleivel rohan az erkélyhez)

A' szép fej! a' fürtös fej! — Oh nemes vér!
Mint felszökött az ég felé! sugárin
Szép lelke leng. — Nem hallotok zenét? —
Szép völegényem hí — megyek... megyek!

(Az oltárra tett tört megragadja, 's átdöfi magát)

ERZSÉBET (Fölegyenesedve térdepelő helyzetéből, borzasztólag emeli a' tört.)

Isten! te fölvevéd őt szent öledbe,
Nem adtad élte' szép ajándokát
Az esdve kérő, öszülő anyának, —
Adj most erőt boszúra! — Elmegyek,
'S karddal kezemben, fegyveres hadakkal
Térek Budára vissza. Háborút
A' föld' színén, 's boszút a' szent halottért.

GUNTRAM.

A' nép eloszlik; oltárhoz, pohárhoz,
Ki mint szokott. A' térre éj borúl,
Éj és feledség. — 'S méltó-e tehát
Becsületesnek lenni? éj! felelj!

GARA (belép)

Hol van leányom? hadd vezessem őt
A' reszkető királyhoz! Oh barátom,
Végezve a' nagy munka, annyi éj'
'S örökös' kiszámolt szép műve! —
Lányom királyné lesz. De hol van ő?

GUNTRAM.

Ott!

GARA (elszörnyedve)

Jaj neked, gyermektelen Gara! (Leroskad.)

ERZSÉBET (Megáll felette 's kiterjeszti karjait)

Elkezdte művét a' nagy bosszuló!!

Tudnivalók.

1. **A'** magyar tudós társaság ezen munkának csak kiadója lévén, nem kezeskedik a' benne követett nyelvszabályokról, sem írásmódról, sem végre akárminemű nyelvet 's írást illető elvekről: egyedül arra kivánt a' kéziratok' birálatában ügyelni, hogy az elfogadott és sajtó alá bocsátandó munka, mint egész, egy vagy más tekintetből ajánlható legyen, 's a' literatura' jelen állapotjában kiadásra méltónak tartathassék.

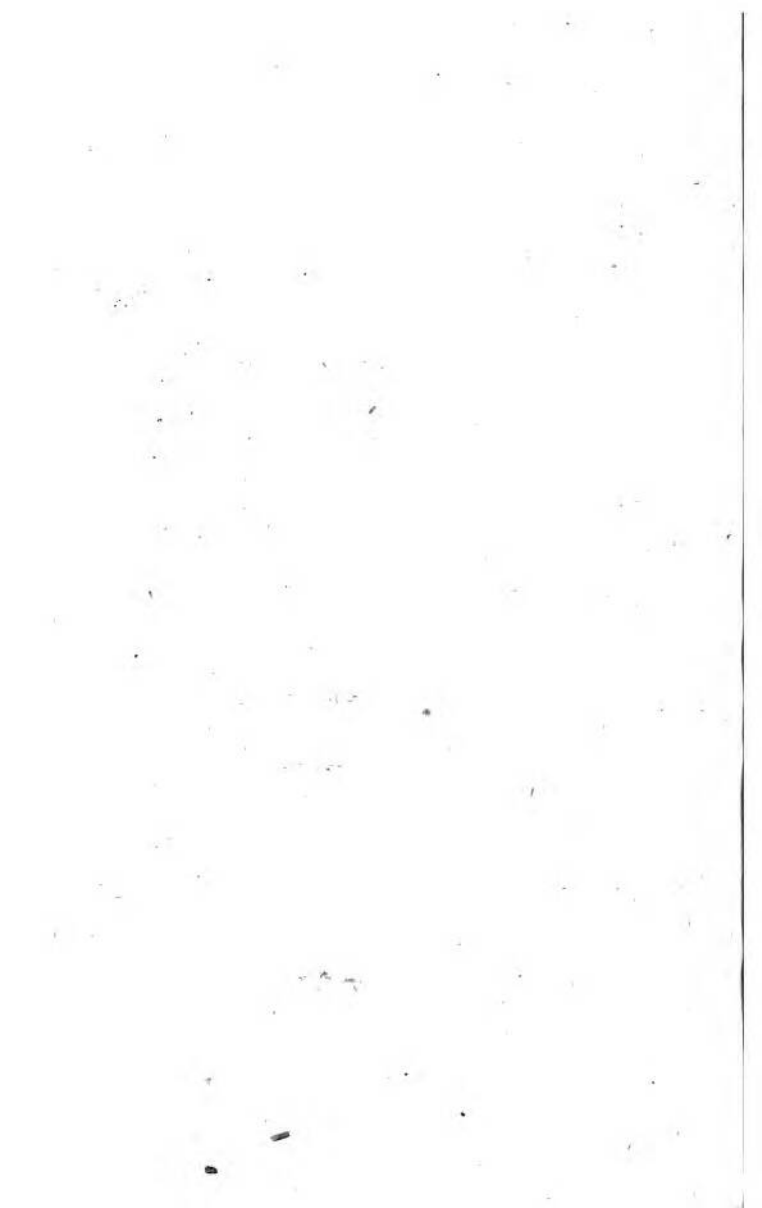
2. Nem vizsgálhatván meg a' benyújtott kéziratokat a' társaság fejenként és egészben; ezt, u. m. *Hunyadi Lászlót*, melly tizenketted magával az 1839-ki drámai jutalomért versenyzett, a' Xd. nagy gyűlés, az ezen pályamunkák' megbirálására választott küldöttség' ajánlására méltatta első jutalomra és sajtó alá.

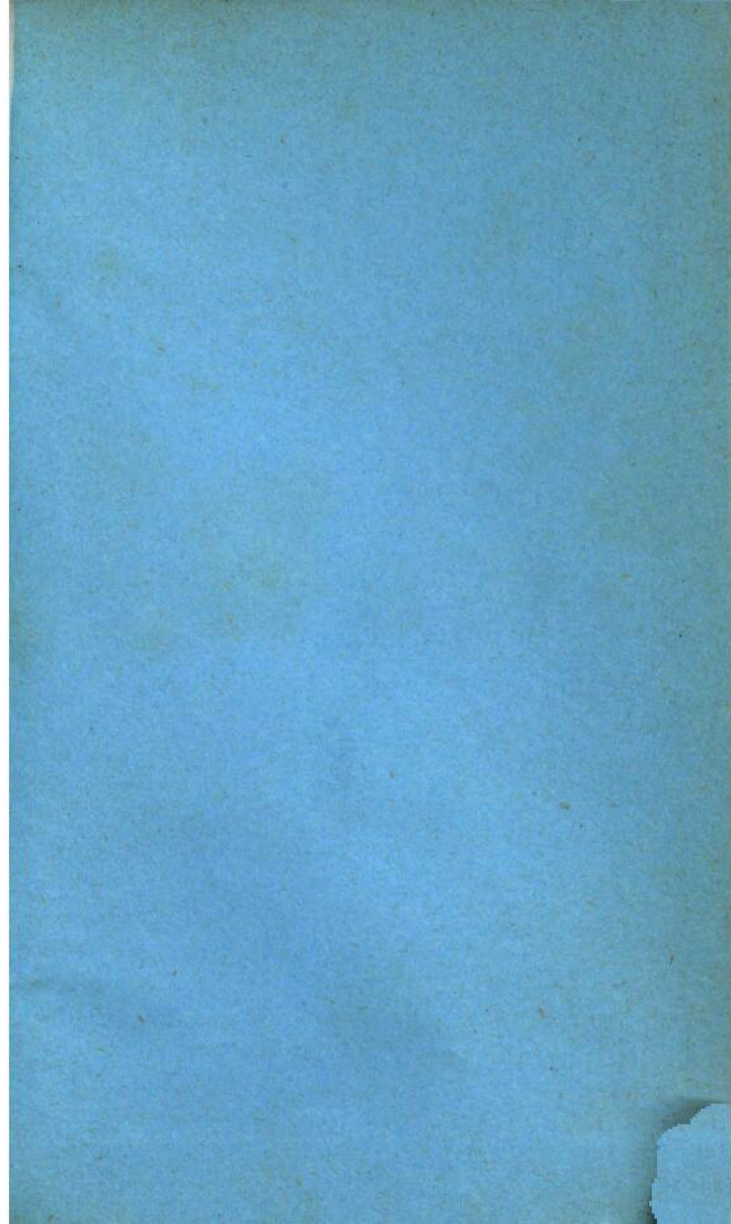
3. A' társaság által kiadott kéziratok közül ez XCIII. számú.

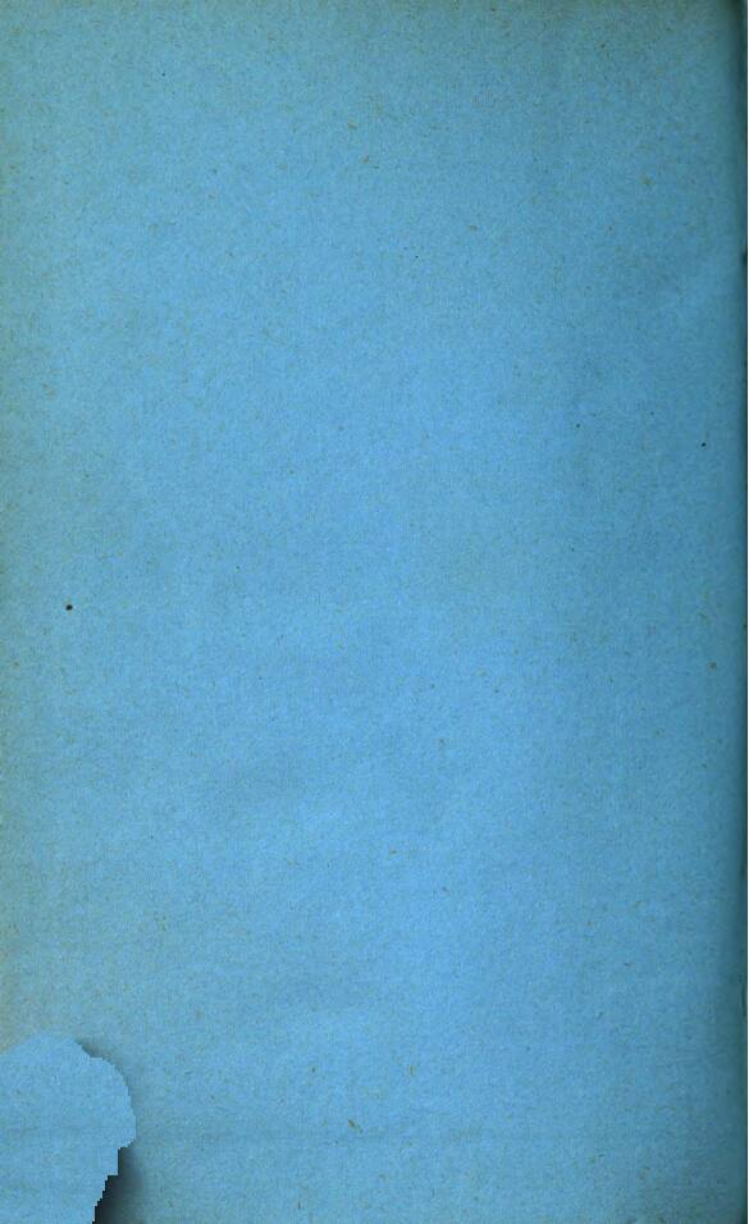
Pesten, September' 30. 1845.

D. SCHEDEL FERENCZ,

titoknok.

Österreichische Nationalbibliothek

